

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זוּרֵי שְׁלֹשָׁה מִיָּנִין – פֶּרֶק שִׁישִׁי דָף מָא עֵמוּד א – מִתּוֹךְ מַהְדוּרַת "אֲבָן יִשְׂרָאֵל" (שְׁטֵינזֶנְלִיךְ)
ר"ן

1 ותו אי סלקא דעתך דבי עבדי – מצרע במלסק וברדיטני שפיר דמי, ורקנ' דהתי
2 תער הוא דארתא. דארתא, מולא בת ביה תער, הוה אמניא דבתער' לא משירתי כולל,
3 מודלא כתיב תער ביצורע, ואמינא לך כריש לקיש, דאמרו: כל מקום שאהא מוצא בו,
4 הבי בני מצרוע, גילוח' וברדיטני, ולדיחי מקיים 'וגילח את כל שערך', וקא
5 מוקס ללא תעשה, דרובא זמקא קנס לא גילח'.

6 בתער, דלא אסרה תורה הקפת הראש אלא
7 בתער. שמוע מנה דלדיחי אינטרן' 'רקנ' –
8 למישרי תער במצורע, ולמוטרא דבתער קא,
9 במיורי אחרניא לא, דומיא דהקפת ראש, דאקתי
10 ליה עשה ד'וגילח את כל שערך' ורדח ליה לאו
11 דהקפת, לפי שאינו יכול לקיים את שניהם. ורבי
12 אליעזר אית ליה גזירה שויה, והוי קשבו מלבט
13 ורדיטני נמי עבדי גילוח, דהוה גזיר גילוח שער
14 השחתה, ומשום הכי, בן ליקוט במלסק ורדיטני
15 גבי הקפה חיוב. והכי נמי מפרש במסכת מכות
16 בפרק אלו' דן הלוקין. ורבי אליהו' מאי טעמא
17 – כלומר, הואיל ומוקמית להא דתני לעיל
18 דמצרוע וליף מרינא כרבי אליעזר, דבתער –
19 אין, במדי אחרניא – לא, מאי טעמא? אי
20 מרינא – הא איכא למיפריך בדילעיל: מה להדצ
21 השוה שבין בו, וליף מרינא – דבתיב לבני
22 מצרוע 'וגילח את כל שערך ואת ראשך', ראש
23 מה תלמוד לרבי – והלא כתיב 'שערך', וראש
24 בכלל שערך הוא! אלא לפי שנאמר גבי נזיר
25 'תער לא יעבור על ראשך' – תלמוד לומר
26 'וגילח את ראשך' בתער, כמו שאמרתי לך גבי
27 נזיר. ורבי אליעזר סבר לה כרבי יונתן, ורבי
28 לעיל (לטעם) דגבי נזיר לא מיידיב אלא בתער,
29 ובמדי אחרניא לא, ורבי בני האי דאסירי גבי
30 נזיר משירתי בני מצרוע, ונאזי ללא אסירי ביה
31 גבי נזיר, כגון מלקט ורדיטני – לא שרי
32 במצורע, וכי תימא תער' למה לו – וכי תימא
33 למה לו למכתב במצורע 'ראשך', ליתך מיתער
34 לא יעבור על ראשך דבתער – ורבי אליעזר
35 למישרייה במצורע ואפילו בתער. סלקא דעתך
36 אמינא הואיל ונבי נזיר בן – לא, לעולם אימא
37 לך דמצרוע בתער – אין, במלקט וברדיטני –

38 לא. דאי אילקא דעתך דבי עבדי במלסק וברדיטני מצוה קעבדי, הוה אמניא דבתער כולל
39 לא. משום דלא כתיב ביה תער, וכודיש לקיש בו. והבא כיון דאפשר לו לקיים את
40 שניהם – עבדי במלסק ורדיטני לקיים מצוה ד'וגילח את כל שערך', וליקיים נמי
41 לא תעשה ודלא יעבור תער', דלא אסרה תורה הקפת הראש אלא בתער, ואימא
42 דבתער כולל לא, קא משמע לך. אלא לאו שמע מנה דאינטרן' ליה 'ראשך' למישרי
43 תער בניור מצרוע, ולמוטרא דבתער – אין, מלקט ורדיטני – לא. ומשום אחי תני עשה
44 ד'וגילח את כל שערך' ודח לאו ד'תער לא יעבור על ראשך', שפאן אחי יכול לקיים
45 את שניהם, מצרוע גיטלה במלסק ורדיטני לא עשה ולא כלום. רבי אליעזר לא מצי
46 וליף במצורע בתער ולא במלסק ורדיטני מוקד' דהקפת, משום דקסבר רבי אליעזר גבי
47 הקפת דאפילו ליקוט במלסק ורדיטני חיוב, דבתער דמי. ורבנן נמי לא מצי ליפי מצרוע
48 בתער ולא במלסק ורדיטני מרינא' דנזיר, משום דקסבר גבי נזיר לא גילח במלסק
49 ורדיטני חיוב, דבתער דמי. דברמינן לעיל: לרבוה כל המעבירין. להכי כתב דומאנא
50 ראש – לא אשמועינן דאפילו הקפת כל הראש שמה הקפה.

ואו

1 לרנן דטען תער דתלחטו (נזיר). והבא, אי לאו קל דומרי דמניו לא אתי (לדח) תער
2 במצורע ויש לומר: דאפילו לא קם לו ומצות נזיר בתער, מכל מקום שפיר לפינן קל דומרי
3 מניו, ודחי תלחטו ידיה פ'אות דהקפת הראש, דאיכא בהו לא במקום במספרים,
4 כדמשמע בספור. מצרוע לא כל שכן שיאא מותר ללחץ אף בתער, ורדחא לא דהשחתת וקו!
5 ורבי אילקא דערך קרא ד'רקנ' תלחטו תער,
6 ולא משוחיתים אחרים. ותו אי סלקא דעתך כי
7 עבדי במלסק ורדיטני – קדימם מצות גילוח, על
8 כרוך קרא ד'רקנ' לא אהא דלמינר דמצי עבדי
9 בתער. מולא כתיב תער, פירושי: בחדרי. דמנעי
10 לן דלמינר כדרכי שמעון בן לקיש דאסור לעשות
11 ולגלח בתער, והואיל ויכול לקיים שניהם –
12 שילח בתער, ורדיטני אין במספרים אלא ידחה
13 לאו דהשחתת וקו. וזהו תלמוד לומר: לא
14 שרינן תער מולא בת בתער. אלא תלמוד קר
15 הלישא. נזיר לישנא קלילא, ורזיל במה
16 ממונת לקטר לשונו. אלא על כרוך קרא ד'רקנ'
17 אהא לקובעו חובה, ולתעין תער למצורע, דלא
18 יצא יד תלחטו אלא בתער.

19 **ורבי אליעזר** – דאמרו: דאפילו ליקוט במלסק
20 ורדיטני חיוב נפאתו דוקו, מחייב נפאת
21 דקו אפילו בשאר משוחין. ושפיר אצטרך
22 'רקנ' דמצרוע רדח לא דהשחתת וקו. ורבי נמי
23 בשאר משוחין – מנא ליה תלחטו דהשחתת
24 דדוקא בתער? וליף מה מראשך. **ראשנו** מה
25 תלמוד לומר – 'ראשך' דבתיב במצורע, והלא
26 כתב כתיב ברישא דקרא 'וגילח את כל שערך',
27 'את ראשך ואת זקנך' מה תלמוד לומר? לפי
28 שיהא גבי נזיר 'תער לא יעבור על ראשך' וך
29 נמי נזירי. ויבא גבי נזיר (מצרוע) כן היא אסור
30 לגלח. רכל שער דקרא – בשאר שפוי על כרוך?
31 דאן לומר דעשה ד'וגילח' דמצרוע ודח לא
32 דעשה נזיר דתער לא יעבור על ראשך ועשה
33 הגזיל פרע שער ראשך תלמוד לומר: (שער)
34 'ראשך מיותר, דאן נזיר ומצורע חייב לגלח
35 בתער. הואי דלא מוקי רבי אליעזר 'ראשך'
36 בראש דכל אדם, ולא בניור, ולמדוד ולאן
37 דהקפת (וגירא) – אי משום דסדריא ליה הקפת
38 כל הראש ושמה זקפה. אי משום דעשה ודח לא תעשה (וגירא) נפקא לרבי אליעזר
39 מנזירי. כדבספור. אן כן 'ראשך' לא אינטרן' אלא לראש נזיר, אף על גב דאיכא לאו
40 דתער לא יעבור' ועשה 'גזיל פרע' – דחי ליה עשה ד'וגילח' מיתורא ד'ראשך' דבתיב
41 במצורע. והשתא נפק ליה לרבי אליעזר תער במצורע מניו, ומידי דאסר בניור לחעבי
42 תער על ראשך. הטעין במצורע לגלח בתער. והיינו דקא מודר בבירייתא דלעיל (מג.) למליף
43 תער במצורע מליים, נזיר מן דינא. ותא אלי ליה. ור'חך הוא ללימודה מרינא' דנזיר,
44 ולעלם מניו לפינן למצורע דטען תער. וסבירא ליה לרבי אליעזר דנזיר לא לקי אלא
45 בתער וקא כרבי יונתן דלעיל, הלכך, מני ראסור בניור – דהיינו תער, וטעין לאו
46 במצורע, כדמשמע, וזאי על שאר מעבירין נמי מליקין בניור – אבתי לא דעתך תער
47 במצורע. דאיכא דלמינר קרא ד'ראשך' – לשאר מעבירין. **ופריך** בדילעיל, אפילו
48 במלסק ורדיטני נמי מצוה קעבדי במצורע ונזיר מתימא. למנה לי למישרי אפילו בתער –
49 דסלקא דעתך אמניא כן גבי מצרוע נמי לדיחי, כלומר, גם כשיהיה הנזיר מצרוע, קא משמע
50 לך, ומשני: אי סלקא דעתך כי עבדי במלסק ורדיטני מצוה קעבדי במצורע, מולא כתיב ותיר
51 תער בפירוש – לא לדחי עשה דמצרוע לא תעשה נזיר, שריי דאפשר לקיים שניהם. וקשה

52 קצת: אמאי לא מסיק נמי ובה לשיטתא דלעיל: לשחוק קרא מניה, ונאזי אמניא: ומה נזיר דאיסורא קעבדי בו? ויש לומר: דבנא איכא למינר שחוק נזיר וליכא אלא דח לאו דהקפת ראש
53 ולכך דחי תלחטו דנזיר. אבל נזיר מצרוע אית ביה תרין לאוין – לאו נזיר ד'תער לא יעבור' ולא דהקפת הראש, ולכך לא דחה עשה דמצרוע לחך תרי לאוין, ועד עשה גדויל
54 פער. ותר תרין: הוי' ולמאי דבעי למינר פרע' שני ור'חך (נזיר תנא) און ברייתא ד'ראשך' דהקפת כל הראש לא דהקפת – אפילו דח איסורא ליכא בניור במקום פאת הראש
55 וליכא למינר לך דומרי נזיר – דהתם ליכא כן שום דחה. **ורבנן** – דנפקא ליה דתלחטו דמצרוע בתער מוקד' כדלעיל, 'ראשך' למנה ליי' בשלמא לרבי אליעזר אצטרך 'ראשך'
56 למליף מניה דתלחטו דמצרוע בתער, אלא לרבנן למנה לחי' ד'ראשך' **מביעניא** לחי' למדחי לאו דהקפת אף במצורע שאין בו, דאיצטרך קרא לומר דדחי לאו דהקפת. דהנאי ילא תקיפו
57 פאת ראשכם', יכול אף מצרוע כן. דחי דבתב 'וגילח את כל שערך' – ור'חך נפאת דראשך, או כשמיטת פאת ראשך תלמוד לומר 'ראשך' מיותר דבתיב במצורע,
לאשמועינן

1 **אמר** זכו ובר או ששירו שתי שערות לא עשו ולא כלום כרו זאת ואמרת דרובו ככולו
 2 דאורייתא – מוגלי רבנא גבי נזיר 'ביום השביעי יגלחו' ולא אימטרך, רבב
 3 כתבי 'וגלחו', אלא לאשמעינן רבעינן תגלחת מצוה שלימה, שלא שיירה כלום.
 4 **הכא** הוא דבעי כולו הוא בעלמא רובו ככולו. אמר ר' יוחנן: רבעלמא קיימי, מיהו, פאת זקן
 5 אמר סוף פוק 'המעביע' (שבת ד.ג), דמלא פי
 6 חוק מדיחיי. ומשעמ עפרותא.

7 **מתקין** לה רבי יוסי רבבי זנינא האי גניור
 8 טמא כתוב – ודכתיב 'ביום השביעי
 9 יגלחו' (לזכרן) משעמ כולו, וברייתא אשכחנא אף
 10 גניור טהור שיחא שתי שערות מעכבות.
 11 **מחבו** עלה במערכתא – בפרק קמא דסנהדרין:
 12 (ד.ב), אמר: מחבו עלה במערכתא – היינו
 13 רבי יוסי רבבי זנינא, והוא אשכחן מחבו על
 14 דברוי.

15 **מכר** נזיר דבתעב מלון גניור טהור זליף
 16 (בתעב) גילוחו נזיר טהור זליף גניור
 17 טהור דשתי שערות מעכבות.

18 **נזיר** שגלח ושיר שתי שערות – ובאוחה עשה
 19 לא גילח יפה, ואזר כך תמזין לגלח שתי
 20 שערות עד אשר יצמחו עשור ראשו, וחזרו ויגלחו
 21 לאותן שתי שערות לבד. מי אמרינן: אותו תגלחת
 22 שתי שערות לא כלום הוא, והאילו ובשגלוח
 23 ראשו מלא שער. **נזיר** שגלח הניח שתי שערות,
 24 ויגלח אותן ונשרת אותן – כלומר, השניח, מהו?
 25 מי אמרינן: כיון דלא גלח שתי שערות לאו גילוח
 26 הוא, ששתי שערות אית בהו שיעור גילוח. או
 27 דלמאן השתא מיהא לאו איכא שער ללל.

28 **אמר** ליה רב אחא דמרתא רבינא גילח שעה
 29 מבטיא ליה לרבא – בתמימה, כלומר, דא
 30 דהא גילוח הוא כיון שבא לגלח שתי שערות גילוח.
 31 **אימא** נשרת אותן וגלח אותן – כשבא לגלח
 32 שיער. דבר נרש' טעם: מי אמרינן השתא
 33 מיהא שיער ואין כאן? אומר ליה: גילוח אין כאן,
 34 שיער אין כאן. **אי** שיער אין כאן יש גילוח
 35 הכי קאמר אף על פי ששיער אין כאן מצות גילוח
 36 ואין כאן – דאילו דבתגלחת אשתא שיער שתי
 37 שערות, ובתגלחת זאת לא היה רב שער אותן.

38 **נזיר** חופץ ומפסס – 'פירי ר' ל"ז, שחוף
 39 ראשו בנתר ובאדמה, אף כי פעמים
 40 משמשי שיער – דבר שאין מתכוין הוא, ומותר
 41 לרבי שמעון. ומפסס – שגבולו שערות זו מזה
 42 אף כי פעמים משמשי.

43 **אבל** לא סורק – בגמרא משמע דסתם סורק
 44 מתכוין להסיר השער.

45 **רבי** יהודה אמר לא תקח – דיכאמר בגמרא.
 46 [כל סורק] להסיר נימין המדוללות –
 47 שאינן מחוברות תפן ותפוח לתחת.
 48 [מפני] שהוא משרת תפן – לא יתקו אחז
 49 באדמה מין משנשרת דוקא. או לדמא
 50 מפני שמשרת – דכל אדמה מירינן טאטא אותה
 51 דמשרת. **נזיר** שהיה שותה תפן כל היום אינו חייב
 52 אלא אחז אמרו לו לא תשתה לא תשתה –
 53 שהתרו בו על כל פעם ופעם שהוא שותה – חייב
 54 על כל אחת ואחת. וכמו כן בגלחת וכן שומאה,
 55 כדמפרש ואילן.

אמר

1 **הא** נירלים תעשה לך – קוד דחי לאו דלא תלבש שעטנד'. אמר רב אחא בריה דרב
 2 **איבא** – מרקתא: זו ושקיתו שתי שערות לא עשה כלום – זאת אמרת דרובו חשוב
 3 ככולו מדאורייתא. דמכתב הבא 'וגלח את ראשו ביום השביעי' ולא מיצטרך ליה
 4 לתימכב 'ביום השביעי יגלחו' לומר דלא תימכב גילוח עד דאיבא כולו שיער מגלח –

5 מכלל מדאיצטרך ליה קרא לאשמעינן
 6 דילגלח טלו. יארי לאו האי קרא הוה אמינא
 7 דרובו טל ליה, דרובו ככולו דאורייתא. **יחי** –
 8 'ביום השביעי יגלחו' גניור טמא הוא דכתיב,
 9 אבל גניור טהור – לא תימכב אלא 'וגלח את
 10 שער ראש נזיר', דלא משמע ליה הכי, מחבו
 11 עלה בפערבא – אתא אסתפקא דרבי יוסי ברבי
 12 הנינא. דמפרי יוסי טמא דפתער מלון גניור
 13 מזור זליף – דמכתב בה תער, א' לרב
 14 כדאיח ליה ולתנא קמא כדאיח ליה ודבעיל.
 15 והוא קרינא נזיר מליתא נזיר טהור גניור טמא,
 16 נזיר טמא ב'ו, והכא אתא גילא דחננא כוונא, דא
 17 בעלמא – רובו ככולו, וכדבר אחא בריה דרב

18 איבא, ואם תאמר: ליגנר מיהא דא לא אפשר,
 19 משום דהוה ליה נזיר ומזרעו שתי תוכין כאחד.
 20 וצמח ראשו וחזר ויגלח – נמי לאותן שתי
 21 שערות. מהו – מי אמרינן: כיון דמעיקרא כי
 22 שיר אותן שתי שערות לא עשה ולא כלום
 23 השתא נמי כיון דחזרו ונצחו – לא עשה לא?
 24 כולם. ומגלח שתי שערות מעיקרא דמי,
 25 ומעכב. או דלמא: כיון דהשתא קא מיגלח ליה,
 26 דלאי דחזר צמח לאו חיישנן, ולא מעכב. גילוח
 27 שיער קמביטעא ליה לרבא – פישטא דניח
 28 דגלח את כל דראשו לבר מהך שתי שערות,
 29 דכי חזר גילח אתה מן גזרתי היתרתה –

30 פשיה, דקאילו ומגלח כי בארדיח כמאן אדול
 31 ומגלח שיערו, ולהחיא ונשרת – מאי הוה ליה
 32 למעביד? אלא אימא נשרת אחת ויגלח אחת
 33 קמביטעא ליה – מי אמרינן: כיון דכל שיעור גילוח
 34 חוף משער אחת – נמי דמי, דהא לא שיער
 35 שתי שערות בלא גילוח. או דלמא: כיון
 36 דמעיקרא שיר לו שתי שערות – לאו כלום
 37 עבר, וכי חזר ויגלח אחת לאחר נשריתה
 38 דחבריתה – נמי לא כלום עבר, כיון דלא הוי
 39 השתא בראשו אלא שיערה אחת – לא איקר
 40 גילוח, ובנשרו שיער דמי. וכי הכי דאם גילח
 41 ושיר שיערה אחת שפיר גילח, דשערה כנטולה
 42 דמי, הכי נמי כי נשרת אחת – משעת נשריתה
 43 הויא חבירתה כנטולה, וכן חזר ויגלחה – לאו
 44 כלום עבר, דבכנטולה דמיא. אמר ליה אי אמרת

45 גילוח אין כאן, דרמי ליה במי שיש שיער
 46 בבאן, והכי קאמינא [אף על פי] ששיער אין
 47 כאן מצות גילוח אין כאן – ומיהו ברדיעב
 48 שפיר דמי. **משננה** יוסי חופץ ומפסס
 49 חופץ מן 'חופץ עליו כל היום' (דברים לו),
 50 לשון מגדל, וכלעו פירי. מפסס – שפמרד
 51 שערותיו וזן מן – אבל לא במדק.
 52 **גמרא** אמרו – לרבי יודנה דאמרת: דבר
 53 שאין מתכוין אסור. להסיר נימין המדוללים –

54 מן הראשי, אבל עדיין לא בעקר לגמרי, וכיון
 55 דמתכוין להשיר, כי סורק במסרק הוה ליה דבר
 56 שמתכוין, ואסור. אי אמרת: כפי המשת תת
 57 כלל כלל לא – דמשמע: לא יחוף כשום אדמה. ויודה שאינה משרת מפני המשרת.

נוזר. שלשה מינין – פרק שישי דף מב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רש"י

1 אמר רבה בר רב כהנא מקרא מלא דבר הכתוב לא יטמא כשהוא אמור לא יבא – גבי
2 מיר כתיבי דני קראי, להודירו על הטומאה להודירו על הבית. דברפוש בסמוך
3 כשנכנס לאהל הזמז, אם החרזו בו משום "לא יטמא" ומשום "לא יבא" – לוקה שתיים,
4 ותרתיים היו בבית אחת. מלא טומאה לא ממשלת לה שיתחייב שתיים אם חרזו בו "אל
5 תטמא", תטמא" ובהונו מיידי מתניתין ואיתובי.

6 **דאמר** בר רבא וזונו פשעמו בבית הקברות
7 והיטשו לו מתו – דעל הקברות הוא
8 מחדיר כבוקן גדול. או מת אחר, ונגע בו חייב
9 ואמאי לא יטמאה וקיימא שנעמ מינה אפילו
10 טומאה וטומאה. **איתביבא** אביי נזיר שהיה מת
11 מנוח לו על כתיפיו וכי יבול תהא חייב תלמוד
12 לומר דהוול – בספרי כתוב: תלמוד לומר "לא
13 יחלל". דרש: אומרים: "אל תטמא" חייב על כל
14 טומאה. ודלחש כסמוך אמר כהיא ד"דחלו" אתא
15 לרשיא: ודלחש כבוקן גדול. ומזמי נזיר לבוקן
16 גדול, ולקמן פרק "בית גדול" (מחא) למנדין
17 מחדיר לגודיה שזה מ"יאמר. אמר."

18 **אמר** ליה – רב יוסף: וקשה לך מתניתין, דהנן
19 היה מטמא כל דיוס אינו חייב אלא אחת.
20 אמרו לו "אל תטמא" "אל תטמא" חייב על כל
21 אחת ואחת, אף על גב דמחולל ועמד. **אלא**
22 קשיא – לאל על כרחן שמי רדין בריהא מקמי
23 מיתותיה. **אלא** קשיא – אביי בא לתרין מתניתין
24 וברייתא: אלא שהו חזרו מרוב למת והחרזו בו
25 ומטישנים לו מת אחר – לא מתייב, דהיה ליה
26 (מחולל) ועמד. אלא כאל בחבורים – שפירש
27 כבר מרוביה. והושיט לו מת אחר, שפירש מן
28 דראשון ואמר לו "אל תטמא" – אין כאן מחולל
29 ועמד, והוספת אף בו ביום (בשעה) שנוגע במת
30 הנוגע ובו יטמא שבעה ימים, כדרשינן בפרק
31 "אין מעמידין" (עבודה זרה ל"ב): "כל אשר יגע בו
32 הגמא יטמא שבעה" – ודיקרב מיסאב, ואחר
33 שפירש – וחספת טומאה.

34 **ונוטמאה** חיבוריה דאורייתא – כלומר, וכי
35 בעלמא שאר נוגע, וכי יהיה הנוגע
36 טמא משום דיקרב בדיקרב דאורייתא? האמר

37 רבי יצחק בר יוסי: (לא) אמרו טומאה בחבורין, פירוש: דיקרב בדיקרב. אלא לענן תרומה
38 וקרישים. בה אמרין טומאה שיהיה בנוגע במת – לטמא תרומה וקרישים, אבל לנזיר לסתור
39 ולהביא קרבן טומאה. וכן לענן לזמנע מעשות פסח – לא העמידו דבריהן, ואי דאורייתא
40 מאי שניא? **בחבוריה** אדם באדם – פירש רבנו יצחק: שיהיה טומאה בנוגע במת, ודחזאי
41 ודאי מרובין. טמא שבעה. דכי יבא מדיקרב בדיקרב דאורייתא – דקא דנגע בנוגע במת.
42 ובפרק "אין מעמידין" (שם) אמר: העיד יוסף בן יעזר דיקרב בדיקרב מסאב. ופריך: דאורייתא
43 הוא "כל אשר יגע בו הטמא יטמא" ומספך דאורייתא – בחבורין טמא שבעה, שלא
44 יעור ויחריא – טומאת ערב, ואתו אינדו וגודו אף של בחבורין טמא שבעה, ואתא יוסף בן
45 יעזר ופירש: רבינו יצחק (ופירש): דאורייתא בחבורין – היינונע בנוגע במת. אבל
46 רשי' פירש תתם: ואתו אינדו וגודו שלא בחבורין, אף אם פירש לגמרי. **מאי** שניא טומאה
47 וטומאה דלא דהא מיטמא קאי – ואין כאן חוספת וטומאה קרינא ביה (טומאה), הא
48 מיטמא קאי, ודמאי דטומאה וטומאה דלא לקי, כגון מת על כתף והושיטו לו מת אחר
49 קודם שפירש מן הטמא וביחזאי נזיר היכא דמת על כתיפיה וחרץ הולך לגודל בנות. אבל
50 בו משום "לא יבא" ומשום "לא יטמא" – הא מיטמא קאי, ואמאי לקי על הביאה? ואי בנוגע
51 במת ופירש, ונכנס לאלוהי המת – הא אפילו טומאה וטומאה לוקה שתיים, שדרי אין כאן
52 מחולל ועמד. **[באן** בביתו] – נכנס בבית שבתוכו מת ולא טמא קודם שפירש, או לא לקי
53 שתיים, על "לא יטמא" ועל "לא יבא", שבביאי אל הבית באו שתיים עליו. **באן** בשדה –
54 כלומר, כל טומאה וטומאה בלא אהל לא ממשלת לה שיתחייב שתיים בבית אחת, שדרי אם נגע
55 בשני מתים בבית אחת – כולה חזא תהראא היא, דחזאי רטמא דאורייתא דיהא, ואם היה טעון מת על כתיפיה וחרזו בו על הטומאה, והושיט לו מת אחר – מחולל ועמד הוא, ואין
56 כהא חוספת טומאה מן השני. מוריתי הרים. ופירוש הקונטרס קשה להכיב.

1 **גמרא** איתמר, אמר רבה אמר רב הונא: מקרא מלא
2 דבר הכתוב "לא יטמא", כשהוא אמור "לא יבא" –
3 להודירו על המצומאה, להודירו על הביאה. **אבל**
4 מומאה וטומאה – לא, ורב יוסף אמר: האלהים! אמר
5 רב הונא אפילו מומאה וטומאה. דאמר רב הונא: נזיר
6 שהיה עומד בבית הקברות, והושיטו לו מתו ונת
7 אחר, ונגע בו – תיב. אמאי? הא מיטמא וקאי! **אלא**
8 לאו שמע מינה, אמר רב הונא אפילו מומאה
9 וטומאה. – איתביבא אביי: פהן שהיה לו מת מוחלל על
10 כתיפיה, והושיטו לו מתו ונת אחר, ונגע בו, וכולו הוא
11 תיב – תלמוד לומר "ולא יחלל" – בני שאינו מחולל,
12 יצא זה שהוא מחולל ועומדו – אמר ליה: ותיקשי לך
13 מתניתין, דהנן: היה מיטמא למתים כל היום – אינו
14 תיב אלא אחת, אמרו לו "אל תטמא" "אל תטמא"
15 – תיב על כל אחת ואחת. ואמאי? הא מיטמא
16 וקאי! **אלא** קשיא אהרדי! – לא קשיא; **באן** –
17 בחבורין, **באן** – שלא בחבורין. – וטומאה בחבורין
18 דאורייתא? **הא** אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יצאי:
19 לא אמרו טומאה בחבורין אלא לתרומה וקרישים,
20 אבל לנזיר ועושה פסח – לא. ואי אמרת דאורייתא,
21 מאי שניא? **באן** – באן, בחבורין אדם באדם, **באן** –
22 בחבורין אדם במת, **אבל** מומאה וטומאה לא, דהא
23 מיטמא וקאי. – מומאה וביאה נמי, הא מיטמא
24 וקאי! – אמר רבי יוחנן: **באן** בבית, **באן** בשדה.

1 מקרא מלא דבר הכתוב – בניד" לא יטמא להם במומת" – להודירו על הטומאה,
2 וכשחזר ואמר "כל ימי הודיר לה" על כל נפשות מת לא יבא" – חזר והודירו על ביאת
3 אהל שבו מתו, לומר לך: שאם יטמא במת חזרו ונכנס באהל שיש בו מת – חייב שתיים.
4 אבל מומאה וטומאה – אבל לא נטמא באהל, וזוהו נגע במת אחר שבעד שיהיה נוגע במת
5 ראשון, אף על פי שהחרזו בו – אינו חייב אלא
6 אחת, דהא מיטמא וקאי. **דאמר** בר רבא נזיר
7 שהיה עומד בבית הקברות והושיטו לו מתו ונת
8 אחר – כלומר, או מתו או מתו אחר. **הוא**
9 חייב – לנזיר, לאו דוקא, שהוה אינו מותר
10 לטמא בשום קרוב שלו, ולא באביו ולא באמו.
11 חייב – מלוקת או פת על טומאת שניה. **איתביבא**
12 אביי כהן שהיה לו מת מנוח על כתיפיה כו' יבול
13 היא חייב תלמוד לומר וכן הפקדש לא יבא ולא
14 יחלל – והוא הדין לבתן הדיית נזיר גמרי. **שאיט**
15 מחולל – שערין לא נטמא – לו דריב הכתוב
16 "לא מחולל" – אלא נטמא וקאי, יצא זה שנוגע
17 במת אחר, שכבר הוא מחולל באותו מת שמונח
18 על כתיפיה, ושנעמ מינה: דאילו כטומאה וטומאה
19 אינו חייב, וקשיא לרב יוסף, דאחד נזיר ואחד
20 בתן הדיית ואחד בתן גדול כולן הוקשה לעבן
21 טומאה שלא לטמא במת. אמר ליה ותיקשי לך
22 מתניתין, אמרייתא: דהא תנן דאפילו כטומאה
23 וטומאה חייב על כל אחת ואחת. **שלא** בחבורין
24 ונגע במת זה, והלך נטמא במת אחר.
25 הדכותה נמי בבתניתין ומדייבי על כל אחת
26 ואחת – כגון שנטמא בזה והלך נגע במת אחר.
27 וכי נתיא דבא דאינו חייב אלא אחת – כטומאה
28 חיבורין, שבעד שמונח לו מת על כתיפיה נגע
29 במת אחר, ובתניתין לא בחידיא, דבא דבא דאינו
30 חייב אלא אחת, דכטומאה אחת דמי, הואיל
31 ולא מחולל כטומאה ראשונה. **וטמאה** דאורייתא
32 – מי היא ליה דאורייתא כהיא טומאה משום
33 דחזי בחבורי ערין במת ראשון קאמרת לה דמי
34 הדר נגע במת זה היא לה לכלול חזא טומאה
35 מדאורייתא? **ואם** אמר רב יצחק בר יוסף לא
36 אמרו מומאה בחבורין – אם אדם נוגע יד
37 במת ואותו בו, וידו אחרת נתונה ביד חברו – לא אמרת שיהא גם אותו חברו כמי שהיא
38 מחובר ונוגע בטומאה זו אלא לענן קדשים ותרומה, שאינו יכול ללבוש בתן ער שבעה.
39 אבל לענן נזיר, לסתור נזירותו ולהביא קרבן על הטומאה, ולעשה פסח שלא לעשותו
40 כשביול שהוא טמא – לא אמרין שיהא טומאה בחבורין. **ואי** אמרת דמאורייתא –
41 הדי שנוטמא וטומאה אירכסא. **מאי** שא – יונו ועשה פסח מקדשים
42 ותרומה? **הכי** גרסינן: **באן** בחבורי אדם באדם **באן** בחבורי אדם במת – כלומר: מי
43 דמי? **הוא** בחבורי אדם באדם, שזה נוגע במת והוא בחבורי, ומשום הכי לא חשיבא
44 ליה טומאת חיבורין לענן נזיר ועשה פסח. **אלא** **באן** – טומאת חיבורי (אדם) במת
45 וחידי; **באן** **בבית** **באן** שדה – כי אמרין כאן דחייב על הביאה חייב אלא אחת, **הוא**
46 מיטמא וקאי, ואמר מר שמי שאינו מחולל, יצא זה שהוא מחולל, והוקשו נזיר וכתנים
47 כאחת לענן הפרשת טומאה. **מיפאה** וביאה נמי **הא** **מיטמא** ליה – דקדם שנשאל באהל,
48 ואמאי מדייבי? ואי נמי מכיין דנכנס באהל שהדמה שיהיה זה לא טמא, וכי הדר נגע אמאי
49 חידי? **באן** **בבית** **באן** שדה – כי אמרין כאן דחייב על הביאה חייב אלא אחת, **כגון**
50 דנכנס בבית שהמת לתוכו, וטומאה וביאה בחידי חדיי איתין. ואיך דאמרן: יצא זה
51 שמחולל ועמד – כגון שנגע במת שבישדה וחדר נכנס באהל שמת תחתיו, דפסור, לפי
52 שכבר הוא מחולל ועמד.

בבית

בבית

בבית – ומאי חייב שבתא? הא לא תנין בהדיה, דכין דעיל ידיה, דאורחיה דאיניש
 בבבין – אישמ ליה, דבתא דנגע טומאה המת שבפנים דמי, וביאה לא הוי עד דעיל
 כוליה גופיה. אלא אמר רבי אלעזר צירף ידו – כל היכא דהושת ידו ליכנס תחלה.
 משום טומאה איכא משום ביאה אלא – לא הוי כמאן דאתין טומאה וביאה בהדי
 הדדי, ואיזו חייב אלא אתח, שדרי כבד מחולל
 ועמד הוא. אלא אבא במאי נסקינן – דצירף
 גופו, כלומר שבתוכו כל גופו באחד, דטומאה
 וביאה בהדי הדדי קאתין. צירף גופו – לא
 דוקא. אלא אידי דאמר צירף ידו, קאמר צירף
 גופו. והא לא אפשר דלא עיל חוטמו ברישא –
 משום דבולט מן הפרצוף, דאורחיה דאיניש לכ
 עיל בביתיה דרוחא דראשו ברישא, ונתחל ליה
 טומאה, אלא אידי דאמר צירף דעיל ליה כוליה,
 וכי עיל כוליה גופיה – הא מיטמי וקאי. אלא
 אמר רבא תנינן יב' – אלא היכי משתח
 לה – כגון הכניס ידו ביה, שבתוכו שטראה זקוף
 דאתין להו טומאה וביאה בהדיה, וחיבי שתיב.
 ואכתי לא אפשר דלא עיל אצבעתה דבריעה
 בו. כגון שבנס – לבית שבתוכה טומאה מלא
 בשדה חיבה ומגדל. תו רבנן לא יטמא מקל
 בעשו להחלו עי שעה שימות – מותר לעסק
 בו, ואינו עובר עליו משום דהוה עיל שעה
 שימות. והאי קרא איק בבקו, והא הדין לנויר.
 רבי אומר לא יטמא להם כמותה עי שימות –
 והאי קרא בנדק אוק, והא הדין בבקו. משמעות
 דרושין – דלמך שמע ליה מהאי קרא דעד
 שעה שימות, אף על דעסק ביה לא הוי
 מחולל, ולמך מהאי קרא ד'להחלו'. ורש לקיש
 אמר גוסס איכא בנייתו – ולמאן דמשמע ליה
 מ'להחלו' – אפילו גוסס קאי ביאל אהלו,
 דכין שדוה גוסס שופו לרוחא חלו, דקיימא ל'
 (נעין כהא.) רוב נוסקן למיחה, וקאמר דלא
 יחלו בו. ולמאן דמשמע ליה מ'במותם' –
 שימות אינו עובר ביאל יטמא' לא כהן ולא נזיר,
 אבל גוסס לית לו בה. אבל שיטמא – בין נזיר
 בין כהן בגגנס ודביבתם, ואינם עוברים במגע
 חוב לא משום 'לא יחלו' ולא משום 'במות'
 יטמא'. הא מיכני ליה להאי סבא – אלא
 אן ממטאן, אבל ממטאן בגגנס ודביבתם.
 ולמאן דרוש ליה להחלו – משום גוסס. אם –
 אתא נמי להבי, למי שאינו מחולל – אם כן –
 דלא נדרוש ליה אלא חד טעמא, נימא קרא
 'להחלו', דמשמע לענין מי שאינו מחולל
 דמשמע 'להחלו' – שמע מינה תרתי. מיתיבי
 אדם – הכי ורואי קרא דברייתא ב'הער
 הרוטבו'. מנייד – חתוך לאיברי, ואפילו הכי
 אינו מטמא. וקשיא לרש לקיש, דמשמע ליה
 ד'להחלו' דאפילו גוסס אסור. הא קשיא לענין טעמא
 נפשו ולא שכחוה גוסס, אבל לענין אחריו, מכין דהוי גוסס – קאי בלאו ד'לא יחלו'.
 אמר

בבית נמי כין דאעיל ידיה אסחאב – דאדלו המת כמילא טומאה דמי, ומיד שחושש ידו
 מכפניס – כאילו נגע במת, ואכתי לא קרינן 'לא יבא', וכי עיל כוליה האי – טמא
 ומחולל ועמד הוא. ואחרי לא תמצא חיוב 'לא יבא' עם 'לא יטמא', ובין שהוא מחולל
 ועומד – לא היה לנו לרבות 'להחלו' לעשת מחולל ועמד הוא. אלא לרשעה אחרית,
 דכמטאן. אלא אמר רבי אלעזר צירף ידו לבית
 כלומר, שדביכסא לבית צירף קודם לנגע משום
 טומאה – איכא, משום ביאה אלא, ומחולל
 ועומד. צירף גופו – כלומר, לא הוי צירפת
 ושטומאה גופו. ולא הכניס תחלה – כטומאה
 וביאה בהדי הדדי קאתין. ואומר ר'ס. אף על גב
 דבית דמנוגע אמר פריך 'השוחט' (חולין ל.ב.),
 ידיו טמאות דרבנן, אף כי מנודע טמא באהל –
 מכל מקום אינו כל כך כגון מילא טומאה, שכמו כן
 בבית המנוגע הנכנס שם טמא אפילו לא נגע,
 ואפילו הכי נשנית במשנות דאם ש' מדתה לכ
 שדוהו למנוע – לא טמא. ואילו בטומאת מת
 – אף עתה טח מביא הטומאה. הא אי אפשר
 שלא לעיל חוטמו ברישא ונתחל ליה טומאה אלא
 אמר רבא הכניס ידו משום טומאה איכא –
 פירשה משום דחוטמו עיל גופיה. וטמא
 טומאה וביאה בהדי הדדי קאתין – כלומר,
 שדוה כחיה וחיוב חתך לבית. נמי דלדבוק באמון
 ראשו (שעה נח.) אלא אפשר דלא עיל
 אצבעת דבריעה תחלה – ולא מצי לאוקמי
 (ובנאו לבית אחריתו. דלא שמתין ביאה, דראמר
 פריך שני דשבתות (ז.ב.) ובפרק קמא דחולין
 (ג.ב.) ולבבלו מצי למפרקי. הא לא אפשר דלא
 עיל מעטא ברישא ומטמא ליה בטרם יכנס
 דרכיה. כגון שבנס שדיה חיבה ומגדל וכו'
 אחר ופרע עליו המעיבה, דטמאה וביאה בהדי
 הדדי קא אתיא – תריץ למך (ד'הוא) מיסע
 לחסי' המעובה דהא בחיורו בו למלקח איירי.
 מר רב אי אמר כן דעיל וכשואו גוססו
 נפק נשמתא אדריחיה דתם, דטמאה וביאה
 בהדי הדדי קאתיא. מ'הבא' משמע ודכן אסור
 וליטמא לאחרים אף שדוהו טמאנו כבין
 לקרובי, והא כי מחולל ועומד. הוא דאף לפי
 דברי רבא עם פירש חלו יטמא, שדרי אור
 שפרשו ממחילקה על שאר מתים ואמן מאהיל
 עלין. וכן שמעתי במילת רביה ר' לון רבנו
 יצחק, שדרי וישב בבית דתא כותא מת
 בבית שדוה שם. להחלו בבוק הדיוט כתיב.
 ע'ד שעה (שימות) – ולאפיו מגידי, ד'להחלו'
 משמע לאחר שנעשה חללו? רבי אומר
 במותם. כתיב כתיב 'לאביו חללו' לא יטמא להם
 במותם. אמר רבי יוחנן משמעת (ורושין)
 איכא בנייתו – דהאי נמנעט אפילו גוסס
 מ'להחלו', והאי מ'במותם'. כמ'להחלו'
 אינו מיוחד כי אם בטומאת מת, שכתבו 'על כל פשות מת לא יבא' (ולין). בתורת כתיבים
 (כתב) 'במותם לא יטמא', אבל יושב הוא בחסדפ ובשורה. אמר כן נמא קרא להחלו מאי
 להחלו מיתבי אדם אינו טמא עד שתצא נפשו ואפילו מנייד – פירוש: לון ע'ד
 אינו מיוחד כי אם בטומאת מת, שכתבו 'על כל פשות מת לא יבא' (ולין). בתורת כתיבים
 (כתב) 'במותם לא יטמא', אבל יושב הוא בחסדפ ובשורה. אמר כן נמא קרא להחלו מאי
 להחלו מיתבי אדם אינו טמא עד שתצא נפשו ואפילו מנייד – פירוש: לון ע'ד
 אינו מיוחד כי אם בטומאת מת, שכתבו 'על כל פשות מת לא יבא' (ולין). בתורת כתיבים
 (כתב) 'במותם לא יטמא', אבל יושב הוא בחסדפ ובשורה. אמר כן נמא קרא להחלו מאי
 להחלו מיתבי אדם אינו טמא עד שתצא נפשו ואפילו מנייד – פירוש: לון ע'ד
 אינו מיוחד כי אם בטומאת מת, שכתבו 'על כל פשות מת לא יבא' (ולין). בתורת כתיבים
 (כתב) 'במותם לא יטמא', אבל יושב הוא בחסדפ ובשורה. אמר כן נמא קרא להחלו מאי
 להחלו מיתבי אדם אינו טמא עד שתצא נפשו ואפילו מנייד – פירוש: לון ע'ד

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49

זויר. שלשה מינין - פרק שישי דף מג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
רש"י

1 **נקטע** ראשו על אבניו מיטמא - בכון הדיוט מיייר, שמות' לישמא לאביו, ולא בכון
2 גדול ונזיר. **אמר** ליה רב הוננא הווא דקא אויל בפקתא דערבות - בקעת
3 שמעונין בה גבוי, ומסקה גבוי לירשיה דאבות, הכי נמי לא ליטמא ליה; צ"ל מה רל.
4 **אמר** מת מצוה קאמרת השמאן וכוון פארשיג - שאינן קרובין, מייחדי, באבוי לא כל שבין?

5 **והאי** מת מצוה הוא דרמי. בתמיה, והדינא איהו מת
6 מזה לא שקריא יאן אחרים עונן קרובין -
7 כלומר, שאם התם יבול לקרות ויש לו עונן
8 קרובין - אין זה מת מצוה. הוא יש לו לשובר
9 אחרים מתעסקין בין הוה דקא אויל באורחא -
10 כמי שאין לו קרובין דמי. ולא שכחי ארשיי הותם.
11 פדיש רבינא יתקון. הווא ליטמא במת מצוה, אם יש
12 שם ישראל שיכול לטפל, אף כי אינן קרובין - לא
13 ליטמא ליה באביו קרובים. ורידי, דאמר ברפא
14 "כיון גדול" (נזיר מ"א.) גבי מת מצוה. כיון גדול
15 ונזיר - ישמא נזיר ואל ישמא כותב, וכל שבין כון
16 ישראל - ישמא ישראל ואל ישמא כון. ותרץ
17 עיון (מנאי) דרפיק (דאדשה רבה' יבמות פ"ט.) גבי
18 אשתו קטנה וירשיה ומיטמא לה. ואין בה לעקור
19 דבר מן התורה. והאמינן ישמא? ומשני? כיון
20 דקרובין לא וירחי לה קרי ולא עני' לה ומשני? בת
21 השתא הכי דמי? אי דליכא מתעסקים אחרים -
22 מאי אריא? מטעם אשתהו תיסק. ליה דאפילו
23 אחריתי נמי, מת מצוה גזרו היא! אלא דאיכא
24 אחרים דיכולים לזהנסע, ונזיר שבת מצוה -
25 אלמא כון תמת לפניו, ויש שם ישראל ואינו
26 חושש לטפל - חשיב מת מצוהו והוא רביעי
27 יתקון: כון מתו הוה לא מת מצוה הוה, רק לפי
28 שקרוביה מתרשלים ממנה שויה רבון כמות
29 מצוה. ואף כי אין בה כיון הכנסת לעקור דבר מן
30 התורה כיום ועשה, במקום שיש פנים וטעם כדבר
31 - דאי לבולי עלמא יש בה לעקור. תיע, ודבולי
32 סוגיא דהתם (לא) מיייתי מאשה שאמנת לומר
33 מת בעלי, דחיי עיקרה דבר תורה כיום ועשה
34 אלמא: דאי במקום שיש פנים וטעם יש בה
35 לעקור. ורייקא ומנסבא, מתוך חומר ששמעיקין
36 בסופה. **מיתבי** לה ישמא. גבי כון הדיוט
37 וכויתבו. ואינו מטמא להפרט לאבר מן הדיל שאחותו לאבר מן המת, שאינו ראוי להטמאות
38 בהן: לפי שאינו מיטמא לאבר מן הדיל באביו. כלומר, שאף באביו הקרוב יותר אינו ראוי
39 לטמאות לאבר אביו. תרץ עיון ודלמה ליה "ישמא? מילאביא נפקאו
40 **אבל** מחזיר הוא על עצם כשעורה - לקרובו. פירוש: אם נטמא בשר לשאר הנזק, מאי
41 מחזיר ולאן דחסר פורתא? הכי נמי כי אביו חסר בערב - מיטמא לו. **רבי** יהודה
42 דמיא דחיי יהודה אמר לה חיטמא ואינו מיטמא לאברם לפי שאינו מיטמא לאבר מן
43 הדיל של אביו אבל חיטמא הוא לאבר מן המת של אביו - על ידי יחודה, אם נטמא אל שאר
44 הגוף, אבל לכתחלה דחיי מודה רבי יהודה ולט ישמא. בביריתא דלעיל. ובסיפא דהדיא
45 דלעיל איני בתורה כתיב. רבי אמר אינו מיטמא לעצם כשעורה במינה. אבל מחזיר הוא
46 על עצם כשעורה. ודבר תמה דאוקמנא כרבי יהודה, דחיי מייירי כסיפא, מכלל דרשאי לאו
47 רבי יהודה היא. אם לא נאמר כולה רבי יהודה היא. **ל**ת היא מיטמא (ואינו מיטמא) לאברה
48 פרט לכיוון מן המת וכויתו נגל - ליה חיטמא הויאנו מן המת, ומלא תרווד רקב - מלא מן
49 עפרותיה ורקבין מן המת. **ובל** לא ישמא לשרדה ולעוללת ולרוב בנייה - לקלן פירש
50 כדדייא, ומפרש לה: רוב בנייה - מנין (מאה עשרים וחמשה) אברים.
51 **כשהוא** אומר אומר - דתיבי "אומר לא הכותים ואברה" חסיף הכותבו סומאה
52 אחרת כשהוא ליטמא. וסברא הוא להנשיד "אומר ואברה" אחרונה, דאירי
53 למעשוי אברים, ולהספיק שיוכל לטמאות לרוב בנייה ורוב בנייה. יכול לא ישמא לשרדה
54 ולעוללת ולרוב בנייה ורוב בנייה של קרובים אחרים שבתורה, דתיבי "לה ישמא? אמרת:
55 מה אחותו ויחודה גשופה תלי בו - כלומר שחיי קרובותו ומוטלת עליו לקרוביו. והן תין הוה ליה למיעור. יכול ישמא למתים אף לאברים, אי לא גמרין מאחורו דתיבי בה' לה.
56 ומשנה איני נמי כרבי אליעזר בן רבי יהודה ורבי חסדא דאמר בן האי תנא.

1 **אמר** רב חסדא נקטע ראשו של אביו - אף על פי שהראש הוא הגוף, והוא וכובר נקטע
2 - אינו מיטמא. דאמר קרא 'לנפש לא יטמא בעימו', כל אם לאשרה הקרוב אליה, אלמא
3 ולאביו - בזמן שהוא שלם, שלא נתפרדו אבריו זה מזה, ולא בזמן שהוא חסר, כגון זה
4 שנקטע ראשו. **בפקתא - בבקעת.** העירבות - שענבים ולסתין מעין שוין. **ופסקין** גבוי
5 לירשיה הכי נמי לא ישמא - שבביל שהוא
6 חסד? דאמר ליה - מנת מצוה קא מייתבא ליה?
7 שאני התם כיון דלית בהדיה אלא הוא לחודה
8 קאי גביה - כמת מצוה דמי. והשתא יש לומר
9 באחריתי מיטמא - בדאמרין לקנון. לאחותו
10 הוה דאינו מיטמא, אבל מיטמא לתם מצוה -
11 אביו לא כל שבין, והוה אית ליה ברא - ואילו
12 הוה קורא ליה אב - דהוה עני ליה איהו, ולא דמי
13 לזה מת מצוה מיתבי ויחודה וכויתו ליה
14 ישמא - כשהיא שלמה. ואינו מיטמא לאברה
15 שאם נפרד ממנה אבר, כן בחייה בין במוחה
16 - אינו מיטמא לה, לפי שאין אדם מיטמא אל
17 לה ולא על אחיך משאר קרובין על אבר מן אחי,
18 ואינו מיטמא לה. והוה חייב להחזירו לכמות שהוא
19 מתחילה. והוה חייב נמי לאבר מן המת, שאין
20 בין אבר מן המת לאבר מן הדיל אלא כשר
21 הפרש. אבל מחזיר הוא על עצם כשעורה. הכי
22 נרשינו: מאי מחזיר הוא על עצם כשעורה דאילו
23 מחסר פורתא - כלומר, בדבשה שנגע בה
24 בירשא והוה חסר ליהך עצם פורתא כשעורה,
25 ואפילו היה חיה מותר ליטמא לה. והוה חייב
26 לאביו, אף על פי שהדיא אורי שלם. וקשא
27 לרב חסדא, דחא נטמא דלירבי רבכי היא. לא
28 החיי רבי יהודה היא - דסתם סיפרא רבי
29 יהודה היא, ושנוענין ליה לרבי יהודה דאמר נמי
30 ובכהאי גונתא. דתימי, והכי נרשינו: רבי יהודה
31 אימר לה ישמא ואינו מיטמא לאברה לפי שאין
32 אדם מיטמא על עצם כשעורה מאביו אבל הוא
33 חזיר על עצם כשעורה מאביו - כלומר,
34 לאביו הוא דאינו מיטמא בין בחייו בין במוחה,
35 לפי שאין מיטמא תחילה על עצם
36 כשעורה נמאביו, לפי שלא התירה תורה לישמא

37 אלא מיטמא הגוף בו. אבל מיטמא הוא לעיקר הגוף לכתחלה, ולא נחסר הוא הולך
38 ובדק אחריו. ואפילו על עצם כשעורה. ואנא אמיקא לה כרבנן דפליגי עליה דרבי יהודה,
39 דאמר: כיון שנתחר בבקעת - שוב אינו מותר ליטמא בו. וספריים שכתבו "לפי שאינו
40 מיטמא לאבר מן הדיל של אביו אבל מיטמא לאבר מן המת של אביו" - בשבתא היא,
41 דתינא רב כהנא בסמוך. אף כל שכל נזופ תלוי בו, כגון גורב נבנו ורוב מנינו הוא דמיטמא,
42 אבל לא לאבר אחד, ומוקמנא לה ליהדינא נמי כרבי יהודה. ועוד: לא אשכחן לה דגישת
43 משנה זו בשם רבי יהודה הכי, דהוא לא קניז לה הכי, בלא דבריטין לה אנה לפי שאין
44 אדם מיטמא על עצם כשעורה בו. והתני רב כהנא כרבי אליעזר - כלומר, בביריתא,
45 דרבי אליעזר בן יעקב. נצל - נצל: ליהוה חיצון מן המת שפרשש ממנו. ואינו נצל
46 אלא לשון הפרשה, כמו שמתרגמין "ויצל אליהם" (בראשית א') ואפרש ה. מפי רבי
47 אליקים, מפרש לקמן ביה תומא שקיש בפרק "כיון גדול ונזיר" (א.). והתני רב כהנא -
48 בביריתא דרבי אליעזר בן יעקב. לה מיטמא - בגופה שלם, ולא לאחד מאבריה, פרט
49 לככות מן המת בו שאינו מיטמא לה. **יכול לא ישמא** לשרדה ולעוללת בו - והיאל
50 ואחא אומרן מן שאינו מיטמא לאברים. כשהוא אומר - "אומר לא הכותים בני אהרן
51 ואברהם אלהים" - חסיף לך הכותבו סומאה אחרת, דבשרדה ורוב בנייה - כגון שתי
52 שוקיים ירך אחת, וברוב בנייה - כגון מאת עשרים ותמשה אצבעים הימנה, שיוכל
53 ליטמאו.

יכול
מא אחותו ויחודה גשופה תלי בו - כלומר שחיי קרובותו ומוטלת עליו לקרוביו. והן תין הוה ליה למיעור. יכול ישמא למתים אף לאברים, אי לא גמרין מאחורו דתיבי בה' לה.
ומשנה איני נמי כרבי אליעזר בן רבי יהודה ורבי חסדא דאמר בן האי תנא.

זכור, שלשה מינין – פרק שישי דף מוד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
רכה ר"ט

1 **זכור** והודיעהו לאחר שלש שנים ושאל את רבי יוחנן על (אלישע זקנו, שהיה רוצח
2 לקברו בקבר אבותיו. ואמר לו "לאביו" – בזמן שהוא שלום. **חומר** – תומאה
3 ובתגלות שסותיו – תומאה בהריא כתיב "הימים הראשונים יפלו". ותגלת שסותרת
4 שלשים – כדארמיון לקמן, משום דבעין גדול שיער כיר גדול שיער סתם נזירות, שיא
5 חשע בשעת תגלות מצודה.

6 **והויצא** – מן הגפן אינו סותר – בהריא ממעיין
7 ליה בגמרא. **חומר** ביצוא מן הגפן שלא הותר
8 מכלל – לאסור מן מצודה בין ירושת, שאם
9 נשבע "שאתה" ואחר כך בדר בביו – אסור
10 ובין, ותגלת הותרה בתגלת מצודה,
11 וכדארמיון לקמן (א.ר.ח.) מ"דאשר, ותומאה
12 הותרה במת מצודה. ואין יזרר מכלל – למי
13 שנשבע "שאתה" **אמר** קרא מין ושר –
14 דמותר, כדארמיון בפרק קמא (לעיל ג.ב.) **כי**
15 טמא מעיקרו סותר כי טמא) מור מיעטא דהא
16 **שלא** עשה טמא במיטא – טמא הנזיר אינו
17 לוקא.

18 **שעשו** בה הגנבל – את הנזיר, כמתגלה –
19 כמיר עצמו, וליקו שניקו, כדרדשין
20 כמבין.

21 **אמר** קרא ראשו – גבי מצודה, לחזיר מצודה
22 נזיר.

23 **תגלחת** שהותרה מכללה אינו דין שלא סותר
24 – והא אמר: תומאה תוכיח וכו'

25 לומר: מה לטומאה שכן סותרת את הכל. **ומה**
26 תגלחת שהותרה מכללה סותרת – הא אמר:
27 מה לתגלחת שכן עשה בה מוצלח במתגלת, תומאה
28 ובין שלא עשה משקה כשותה ויש לומר:
29 דמהאי טעמא נעשה בו משקה וכשותה, אבל
30 בטר דמשני דין (אינו סותר) – דין הוא ולא
31 נעשה בו משקה כשותה, דהאיל דלא סותר,
ומגלח

1 יבול – באחרונה שהוא מותר, אבל לא בשל אחרים – לא בשדה ולא בגלגלת על
2 שאר קרובים, שנעשה תלוי – בגדרה וגלגלת, שבכך עיקר הגוף תלוי או בזה או
3 בזה, אף על כן בשאר קרובים יבול ליטמא או בשדה או בגלגלת או ברוב בנייתו או ברוב
4 מנייתו, ואף על פי שהוא סותר משאר הקוף? ושעמו מניה דמותר ליטמא לאביו אף על פי
5 שהוא סותר, ותיקשה דרב חסדא דהאיכא רבי

6 **יבול לא יטמא לשדרה ולגלגלת ולרוב בנייתו ולרוב**
7 **מנייתו של אחרים? אמרת: מה אחרונה מיוחדת,**
8 **שגופה תלוי בו, ומיטמא לשדרה ולגלגלת ולרוב**
9 **בנייתו ולרוב מנייתו – אף כל שגופו תלוי בו**
10 **מיטמא לשדרה ולגלגלת ולרוב בנייתו ולרוב מנייתו!**
11 **ההיא נמי רבי יהודה היא. ורב דאמר – כי**
12 **היא תמא, דתניא: מעשה שמת אביו של רבי יצחק**
13 **בגינתו, ובאו והודיעהו לאחר שלש שנים, ובא**
14 **ועשאו יום שנים א' אלישע בן ארבעה וקני עטמו – מרד**
15 **ועשאו יום שנים א' אפרש לו שאינו סותר –**
16 **משנה** ושלש טמא ותגלת חותרו – בתגלחת
17 מצודה ובמת מצודה. שמיטמא סותרת את הכל
18 – אפילו בנידות מצודה. ותיבין עליה קרבן –
19 אשם, ותרין או בני נית. ותגלת אינה סותרת
20 אלא שלשים יום – ואפילו בנידות מצודה.
21 **נמרא** המלך לוי לאביו ואמא לא יטמא
22 – מכדי כתיב "על כל נפשות מת", "לאביו"
23 למע זלו? אמר ליה הוא תאמא: דלאביו לא
24 יטמא, אבל מיטמא הוא למת מצודה. ויין יותר
25 מכלל – כגון גבין מן מצודה שנשבע עליו
26 לשותהו, ומלך חומה ומהו טומאה בו. לאביו
27 מצוה – שנשבע עליו, כיון רשות, וכדריב
28 שמתוך בפרק קמא דמוסכתין (ג.ב.) והאי דמותר
29 בקדשה ואברלחא, דלא חשיב ליה הותר
30 מכלל – משום דלא חל עליו מעלם נזירות,
31 משום דנשבע ועמד מדר סני דהא. ומותר
32 מכלל לא קחשיב ליה אלא איכה דהאיל ואמר
33 כך משתער בהו, ומה פומאח שלא יטמא בראש
34 כמיטמא – שהטומאה את הנזיר אינו עובר
35 עליו, וכדמוכח בסוף. תגלת שנעשה בה מגלח
36 כמתגלה – שהמגלח את הנזיר עובר בלאו
37 כדרלקמן, "תער לא יעבור על ראשו", קרי ביה
38 לא יעבור ליה אחר. אמר קרא וטמא ראש נזיר
39 למיטמא ראש נזיר – מדרלל תבוי "וטמא לו
40 ראש נזיר", אמר רבמא ראש וקני –
41 דמיתיר, כדארמיון לעיל, לחזיר מצודה נזיר
42 תגלת בעיני גדול שיער – כדיל לקיים בו מצוה
43 גלוח כיום תגלת קרנותיו. וליכא. מדי הוא
44 נעטם – את התגלת, דסותר – אלא משום
45 דבעיני דתהיה ליה גדול שיער, ואילו הכא גבי
46 מין ליה ליה למיטמא? הא קאי שעת דחזי
47 לגלוח.

משנה

23 **תמלוד לומר "לאביו ולאמא... לא יטמא", לאביו ולאמא לא יטמא – אבֵל מיטמא הוא למת**
24 **מצודה. ויין יותר מכלל, קל וחומר מטומאה; מה פומאח שהיא סותרת הותרה מכללה, ויין**
25 **שאינו סותר – אינו דין שיותר מכלל? – אמר קרא: "מין ושכר יזיר" – לאסור ויין מצודה**
26 **בין רשות. ויין וסותר את הכל, קל וחומר מטומאה; מה פומאח שהותרה מכללה סותרת**
27 **את הכל, ויין שלא הותר מכלל לא כל שכן שסותר? – אמר קרא "והימים הראשונים**
28 **יפלו כי טמא נזיר", וטמאה סותרת, ואין הנין סותר. והתגלחת סותרת את הכל קל וחומר**
29 **מטומאה; ומה פומאח שלא עשו בה מטמא פמיטמא סותרת את הכל, תגלחת שעשו בה**
30 **מגלח כמתגלה – אינו דין שתסתור את הכל? – אמר קרא "והימים הראשונים יפלו כי**
31 **טמא נזיר" – טומאה סותרת את הכל, ואין תגלחת סותרת את הכל. וטומאה נעשה בה**
32 **מטמא פמיטמא, קל וחומר מתגלחת; ומה תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים עשה בה –**
33 **מגלח כמתגלה, כומאה שהיא סותרת את הכל – אינו דין שנעשה בה מטמא פמיטמא? –**
34 **אמר קרא "וטמא ראש נזיר", תגלחת לא נעשה בה מטמא פמיטמא; מה מטמא פמיטמא,**
35 **קל וחומר מטומאה; ומה פומאח שהיא סותרת את הכל לא עשו בה מטמא פמיטמא,**
36 **תגלחת שאינה סותרת אלא שלשים יום – לא כל שכן שלא נעשה מגלח כמתגלה? –**

37 **אמר קרא "תער לא יעבור על ראשו", קרי ביה: לא יעבור הוא, ולא יעבור לאחר. ותגלחת לא הותרה מכללה, קל וחומר**
38 **מין; ומה ויין שאינו סותר לא הותר מכלל, תגלחת שסותרת – אינו דין שלא הותרה מכללה? – אמר רבמא "ראשו" ואמר**
39 **רבמא "קניו". ותגלחת לא תסתור כלל, קל וחומר מין; ומה ויין שלא הותר מכלל אינו סותר, תגלחת שהותרה מכללה – אינו**
40 **דין שלא תסתור? – בעיני גדול שיער, ותא ליכא. ויין וסותר שלשים יום, קל וחומר מתגלחת; ומה תגלחת שהותרה מכללה**
41 **סותרת, ויין שלא הותר מכלל – אינו דין שסותר? – מדיד הוא מעמא אלא משום גדול שיער, גבי ויין – הא קאים שערו.**

משנה

1 **ומגלה** בשביעי וביא קרבנו בשמיני – כדכתיב בפרשה 'וגלה (את) ראשו ביום שחרתו
2 ביום השביעי וגלהו ביום השמיני יביא שתי תורים ובכש לאשם. **אמר** לו רבי
3 טרפון בין מה לו למצוער – ששמעתי מנן. שנאמר בפרשת מצורע בתלמוד שניה 'וזה'
4 ביום (השמיני) גלה את כל שער ובכש גירגו בכינם וסדרו ביום (השמיני) יקח שני בכשים
5 וכבשה אחת' וגו'. שמעתי שטרך דמצוער יגלה
6 בשמיני וביא קרבנו בחשעי.

7 **אמר** לו שזה שחרתו תלויה בימי – אחר
8 (הייתי) שלשית ושביעי, ומצוער ושחרתו
9 תלויה בתלמוד. אף כי טבל בשביעי – צריך
10 לטבול פעם אחרת אחר גילתו. ואם כן, הוי טבול
11 יום גללה. עד שמיני קרה טבול יום, ואינו מביא
12 קרבנותיו ואלא אם כן היה מעורב בשבת. שהרי
13 הקפיד הכותב שיעור משמעות מצורע בחבאת
14 קרבנותיו. ואם כן אין בידי שלשה קרבנות.
15 **קיבלה** מיניה – רבי טרפון מרבי עקיבא. נזיר
16 שנטבל בשמיני מביא קרבנותיו
17 (ובשמיני או לא? **דנני** הלל גילה בשמיני מביא
18 קרבנותיו בחשעי – וקום ליה להתלמוד דרבי
19 נזיר מתניא. והשאה, מדחגיגא, בשלמא אי לא
20 קבלה מיניה, האי נזיר רבי טרפון היא. אלא אי
21 טלקא דעתך דקבלה – לכולי עלמא ליתי
22 קרבנותיו בשמיני?
23 **הא** דלא טבל בשביעי – את דחגיגא הלל שהתחנך
24 לטבול עד בשמיני, הואיל וקפיד דחגיגא
25 שיביא נזיר קרבנו בשרהה. ובעודו טבול יום לא
26 יביא קרבנותו גם לא ישלח קרבנות. **אמר** אביי
27 – את דחגיגא וגיב ובי, כתיב בפרשת מצורע ויבי
28 יטור חוב מזוהו וספר לו שבעת ימים ובכש בגודו
29 צרח במים חיים וטורו וביום השמיני יקח לו שתי
30 תורים ובה לא לפני ה' אל פתח אהל מועד ותנחם אל

31 הבוקר ויכפר עליו חוקן וטורו. וגו'. אימתי הוא בא – כבשטל מבעוד יום ועשה הערב שמש.
32 **(ובתורות)** כתיבם מצאנו כן: יכול יטבול בו ביום שמיני. פירושו: שיכול להתחנך מלטבול
33 עד יום השמיני – תלמוד לומר 'ובא לפני ה''. כיצד הוא בא? אלא טבל מבעוד יום ועשה
34 הערב שמש. ואל תמהו: היכי פשיטא ליה לתנא דטבול יום אסור ליכנס למנוחה לילה,
35 דקאמר כיצד כנס אלא אם כן טבל מבעוד יום, הלא טבול יום דמת מותר ליכנס במנוחה
36 לילה, וכן בשמע בסמוך: דיש לומר: דמשמע ליה קראי רבי 'ובא לפני ה' ביום השמיני' –
37 מכלל דקדם יום השמיני אסור ליכנס.
38 **אלמא** קסבר טבול יום כוב דמי – דא וזו אמורים בהיריחו דרב נתן רבבי הושעיא: אחרי
39 שאנו רואין דסבידא ליה לתנא דטבול יום דאסור ליכנס במנוחה לילה. אף כי טבול
40 יום דמת ושרץ מותרין – מכלל דסבידא ליה לתנא דטבול יום דוב כוב (דברפק קמא) לענן
41 דאין שחטין וחרקין עליו, ואם ומתן וטבול יום השמיני – לא יוכל לשלוח קרבנות. דאין
42 שחטין וחרקין עליו. דרבי איתא בפרק שני בריכות (א. דלמאן דאמר טבול יום דוב כוב
43 דמי – אין שחטין וחרקין עליו. ואני שמעתי: שמעי דקרק טבול יום כוב. והאילו דטומאה
44 יוצאה עליו מגופו – אילו כבועל שתי אריות, שאינו מחוסר כפירים, דאסור ליכנס במנוחה
45 לילה. ו**ואמינא** לפי אלמא משה – כלומר, לפי מה שכתמו ברביהו ולא פירשו
46 מדיכא מוכיח התנא דטבול יום דוב אסור ליכנס במנוחה לילה; ואחם סוכרים שמוכיח,
47 ומתוכיב 'ובא ביום השמיני' – מכלל דאם טבל (ובשמיני) הואיל והוא טבול יום אסור
48 ליכנס. **דכתיב** בפרשת נשא. בני נזיר טמא 'וגילה ראשו ביום שחרתו ביום השביעי וגלהו
49 וביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה אל הבוקר פתח אהל מועד וגו' והביא כבש
50 בן שנתו לאשם' וגו'. דכי נמי, אימתי הוא מביא – כבשטל ועשה הערב שמש.
שער

1 **משנה** תלחת מוטאה כיצד היה מזה כלשתי שבועיני – ואחר כך היה הדין, שכך
2 חובה על המזה מי חטאה. כדמפרש בהו קרא ביזאת חוקת הטהרה', שלאחר האה
3 טעונין טבילה. והיה מגלה בו ביום, היינו שביעי, כדכתיב ביה 'וגילה ראשו ביום שחרתו'
4 ביום השביעי יגלחנו. וביום השמיני יביא שתי תורים'. ואם יגלה בשמיני **מביא** קרבנותיו
5 בו ביום – השמיני עצמו. אמר לו רבי טרפון
6 מה בין לי למצוער – וטאח כן שנינו במצוער,
7 שאף אקא תלחת שניה בשביעי, כדמפרש ביה
8 קרא (ויקרא די) 'וגילה את כל שער וזרחן בחיים
9 וטורו יושב שמוחץ לאהלו שבעת ימים, וביום
10 השביעי יגלה את כל שער' ומביא קרבנותיו
11 בשמיני. בתורת כתיבים: ואם גילה בשמיני מביא
12 קרבנותיו בשמיני. אמר לו – אין יניחון כלום
13 לענין הבאת קרבן. **אלא** שוה – הנוזר. שחרתו
14 תלויה בימי, בשביעי כיון שזהו וטבל הוי
15 שחרתו, כדכתיב 'וגילה ראשו ביום שחרתו' –
16 דמשמע שכבר הוא טורו ועומד כשחזא מולת
17 ואפילו אם אינו מגלה בו ביום. ומצוער שחרתו
18 תלויה בתלחתו – שאם טבל קודם שנגלה
19 דיינו ענין טורו עד שנגלה, דכתיב 'וזהה ביום
20 השביעי יגלה את כל שער' והור' 'ורחץ את
21 בשרו במים וטורו'. וגזיר אינו מביא קרבנותיו
22 אלא אם כן היה מעורב שמש. שטבל בשביעי
23 ונמלא קרבנותיו בשמיני, וכן א"ל טבל
24 בשביעי עד לשמיני – אינו יכול להביא
25 קרבנותיו בו ביום עד התשיעי, אבל מצורע
26 המגלה וטבל ביום שמיני שלו – יכול להביא
27 קרבנותיו בו ביום, ואינו צריך הערב שמש. לפי
28 שהוא טורו ועומד משעת טבילה ראשונה
29 שטבל בתלחת ראשונה, היא חביב ביה
30 'וטורו'. **גמרא** קיבלה מיניה – רבי טרפון,
31 שאם יגלה נזיר בשמיני שיכול להביא קרבנותיו בו ביום, ואינו צריך הערב שמש ושמיני

32 עצמו. ואינו צריך להמתין עד התשיעי? **תא** שמע דרבי הלל יגלה נזיר בשמיני **מביא**
33 קרבנותיו בחשעי – ושמע מינה לא קיבלה מיניה. **אמר רבא** – לעולם קיבלה, דא
34 דאמרת אם איתא דקיבלה מינה ליתו בשמיני – לא קשיא, דכי אמרו אם גילה בשמיני
35 מביא קרבנותיו בשמיני. דטבל בשביעי – שדיה לו הערב שמש. את דחגיגא הלל מביא
36 קרבנותיו בחשעי – כגון דלא טבל בשביעי עד שמיני. ורבי עקיבא לטעמיה, דאמר: נזיר
37 אינו מביא קרבנותיו אלא במעורב שמש. ואיכא דמפרשי אליבא דרבי עקיבא במתניתין
38 דמצורע שגילה בשמיני אינו מביא קרבנותיו עד התשיעי, לפי שאינו מביא אלא במעורב
39 שמש בחשעי. ושכשחזא היא, ודבריא קתני לה בתורת כתיבים דאם יגלה בשמיני מביא
40 קרבנותיו בשמיני, והכי נמי אמר לו רבי טרפון לחתם: מה בין הו לנזיר. **אמר אביי**
41 **אשכחתינהו** להבייא דרב נתן **בי הושעיא** ירבתי **וקאמי** **ובא** לפני ה' **וגו'** **בזמן שנטבל**
42 **ועשה הערב שמש** – מדכתיב 'וכי יטור חוב מזוהו וספר לו שבעת ימים', וכתיב בתריה
43 'וביום השמיני יביא שתי תורים או שני בני יונה ובא לפני ה' אל פתח אהל מועד ותנחם
44 אל הבוקר', דמשמע: אימתי הוא בא לפני ה' להביא – כדאמרין אחם 'ובא לפני ה'
45 מלמד שהוא חייב כשטל הבאתו, הייתי ביום השמיני, הייתי לאחר שנטבל והעריב
46 שמשו. אלמא דכי עשה הערב שמש – אין דמותר ליכנס לעורה. לא עשה הערב שמש
47 דמי. **אלא** אם קסבר יטבול יום של בו כוב – רבי דיכי דוב אסור ליכנס במנוחה לילה,
48 היינו בעורה, והכי נמי טבול יום של בו. **אלא** מעתה נבי נזיר – דאסור 'וגלה את ראשו'
49 ביום שחרתו ביום השביעי יגלחנו, וכתיב בתריה 'וביום השמיני יביא שתי תורים' וגו',
50 נמא נמי הכי אימתי הוא בא – בזמן שטבל והעריב שמשו, אבל מקמי הכי – לא.
מכרי

גודר, שלשה מינין – פרק שישי דף מז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" ר"ת

1 **גמרא** אחר מעשים כו' – אחר קרבן ואחר תגלחת, ותגלחת מעבכת דברי רבי
 2 אליעזר, והכפיש אומרים אחר מעשה יחיד – אחר קרבן, ואף על גב שערין לא גילת,
 3 ותגלחת לא מעבכא. מה הוה אחר מעשה יחיד? – דלאחר גילוח עבד תנופה, כדכתיב
 4 'ותגל על כפי הנזיר אחר התגלחת את נזרו'. ואימא עד דאיבא תריוויו – ומה הוה תריוויו
 5 תגלחת, כדכתיב 'אחר התגלחת' אף כאן נמי
 6 אחר התגלחת. אמר רב תנופה נזויר מעבכת –
 7 מלשותת יין וליטמא למימים. בין דלענין כפרה –
 8 שרי מצוה היא – וכדאמר מר (יומא ה'א):
 9 'לתנופה לכפר', וכי תנופה מכפרת? הוה אלא
 10 כפרה אלא כרה, כדכתיב 'כי הרה הוא בנפש
 11 יכפר!' אלא לומר לך, שאם עשה לתנופה שיר
 12 מצוה – מעלה עליו הכתוב כאילו (ואל כפרה,
 13 וכיפרי. גבי נזיר נמי לא מעבכ, קא משמע לך.
 14 וכו')
 15 **רבי שמעון אומר:** בין שגורק עליו אחר מן הרקמים
 16 הוהר הנזיר לשמותו בין והליטמא למימים. **גמרא**
 17 תנו רבנן: 'ואחר ישתה הנזיר יין' אחר הפעשים
 18 מילין, דברי רבי אליעזר. והקמים אומרים: אחר מעשה
 19 יחודי. מאי טעמיהו דרבנן? פתיב הקא 'אחר
 20 ישתה הנזיר יין' ופתיב התם 'אחר התגלחת את
 21 נזרו', מה הוה אחר מעשה יחודי, אף כאן –
 22 אחר תנופה יחודי. אימא עד דאיבא תריוויו!
 23 **אי הכי, גזירה שוה למה לז?** אמר רב: תנופה נזויר מעבכת. – אליבא דמאן?
 24 **אליבא דרבי אלעזר דרבנן** – תגלחת אכרי רבנן לא מעבכא, תנופה מיפגעי? אלא
 25 **אליבא דרבי אליעזר** – פשיטא, האמר רבי אליעזר: אחר מעשים פולג! – מהו
 26 דתימא: בין דלענין כפרה שרי מצוה היא, הקא נמי לא תעבכ, קא משמע לך.

1 שיש לו שער ובין אן לו שער דמלא מעב – ותפרש רבוח להשוות יש לו לאן לו, לומר שתגלחת לא מעבכ. ולרבנן מגזירה שוה ד'אחר' – ולרבי אליעזר לא דאמר תגלחת
 2 מעבכת, ועל כרחק בא להשוות אין לו ליש לו, לומר: כשם שיש לו שער יעבד לו תער על (מורטו), הוה נמי בא להשוות אין לו ליש לו, לומר שזוקק להניף על
 3 וזרוע כשאין לו כפיים, ואידי דידע לברייתא דאיאתא במורט בהדיא, נחא ליה לאתווי. והתניא נזיר ממורט בית שמאי אמורים אין צריך להעביר תער ובית הלל אמורים צריך להעביר תער.
 4 הדי גרסין: מאי אנו צריך לבית שמאי – אין לו תקנה. כלומר, הממורט שהעביר תער על ראשו – לא יועיל כלום, ולרבי אליעזר דאמר תגלחת מעבכת – יאסר לשלם ביון, ולרבנן דאמר
 5 תגלחת למצוה ולא לעבכ – לא קיים מצוה. הא לבית הלל – ש' לו תקנה לממורט בהעברת תער, לרבי אליעזר היא העברת תער במקום תגלחת לחזירו ביון, ולרבנן לקיים מצוה. הדי
 6 ואי אפשר לבית שמאי את דאמר 'תורת נזיר' בין ש' לו שער בין שאין לו, להשוות יש לו לאן לו בין לרבי אליעזר בין לרבנן, בין לבית שמאי בין לבית הלל. ואי לבית שמאי יש לו שער
 7 ש' לו תקנה, ובאין לו – אין לו תקנה. ואי לבית הלל בעל פה מה באו (השוות יש לז' על כרחק לזאת ויש) לו שער בהדיא פתיב בהעברת תער, דאין לו (נמי) צריך להעביר תער, ובית
 8 הלל היא. הדיק לא להביא ואם על דעתך, וזאת הדין ויש לו, והיינו דרבי פדת – דאמר רבנא רביתא דלביט שמאי אין לו תקנה. דאמר: תי שצריך ליתא ליתא ליתא (אליעזר) אמר
 9 דבר אחר. און' לו בדין ד' ורגל – דמזויר, אין לו טוריה עולמית, דבעינן קרא כדכתיב 'על מקומו'. מקום הבדן, אי אליבא דרבי אליעזר פשיטא דאף כי לא פירשו התלמוד אמת הוא
 10 כרבי אליעזר. מהו דתימא כיון לעבכ כפרה שרי מצוה בו, וכדתינא ללישנא קמא. [ובי] לא מעבכא – פירוש: לרבנן, והתניא: זאת תורת הנזיר בין יש לו (כפיים) בין אין לו, והאי לישנא
 11 סבירא לן דרבי פירשו: כשם שבאין לו כפיים דין הוא (שתעבכ, דכל) שאינו ראוי לבילה בילה מעבכת – והכי נמי תנופה מעבכת. ואי לרבי אליעזר תיפוק ליה מאירח כל המעשים. אלא
 12 לרבנן דאמרי אחר מעשה יחיד – אחר מן הדמים קאמר. אבל תנופה קאמר, דעל 'זאת תורת', ואלא את דתניא בין יש לו בין אין לו שער – הדי נמי מעבכא: והתניא: נזיר ממורט בית
 13 שמאי אמורים אין צריך וכו' ובית הלל אמורים צריך, ואמר רבנא מאי צריך לבית הלל – דאין לו תקנה, דכל שאינו ראוי לבילה בילה מעבכת. הא לבית שמאי – ויש לו תקנה, וסבירא
 14 לן להאי לישנא לבית שמאי קמיש אין לו ליש לו, וזאת 'תורת הנזיר' בין יש לו שער בין אין לו לבית שמאי להשוות אין לו ליש לו, שהממורט יעבד תער על ראשו. והכי נמי בא להשוות
 15 אין לו ליש לו, לומר שיש לו תקנה לרנף על זרועו. ויש לתמוה: דלעולם בא להשוות יש לו לאן לו, ולבית הלל אין לו (ולש' לו להקשות) מבחייתא נזויר ממורט, דכלאו הדי בהי יכול
 16 להקשות: לרבנן תגלחת לא מעבכא, לרבי אליעזר – שאמר כל המעשים נפקא.

17 **דפליגא** דרבי פדת – דאמר רבנא נזויר ממורט לבית שמאי יש לו תקנה, פליגא דרבי פדת דאמר: בית שמאי ורבי אליעזר אמורים דבר אחר. (לישנא אחרינא) (תרנ"ג) רבי אביןא, ותירצא
 18 הוא, והכי פירשו: והתניא בין יש לו שיער בו, והתניא נזיר ממורט בו, ובית הלל אמורים אין צריך. וקא סלקא דעתך צריך ויש לו תקנה, ופירוש בהרייתא הדי: כשם דרביש' לו שיער
 19 להעביר או למצוה לרבנן או לעיובא לרבי אליעזר, אין לו שיער – צריך להעביר ויש לו תקנה בכך או למצוה או לעבכ, הדי נמי אין צריך ברייתא, כשם שיש לו כפיים מנף למצוה – כך אין
 20 לו כפיים מנף ברובע. וחדו רבינא: (מנכא) לא תוכיח דליבא עיובא, ודאי צריך ואין לו תקנה (וזהו) לבית הלל, והכי קאמר: כשם שאין לו שיער יש בה עיובא, ועריך עין, דאם כן היינו
 21 כרבי אליעזר, תיפוק ליה מאירח כל המעשים! ואם באנו לומר כי אינו חושש (לקישאי וזו – אם כן גם הוא דברפיק 'הקומץ') יש לומר דלמליה נזויר תנופה גמורא ומשנה. בין דרבי כתיב
 22 'הקומץ רבה' (מנחות ט"א), כל מקום שנאמר תורה חוקק – לעבכ. קא סלקא דעתך תרזוי בענין, הדי נזיר רבתינ 'תורת נזיר', ואמר רבי תנופה גמורא מעבכת. בין דרבי כתיב
 23 יעשה מנאן דרביב חוקק דמי. חוקק שנתעא לוקמי לא כרבי אליעזר, ששום רבתינ 'אחר' – אחר כל המעשים: והו' את הדתן (במנחות כא.) ושני מינים שבוזרו מעבכת זו את זו, ומפרש
 24 בגמרא רבתינ 'כן יעשה', וכי אן זה לרבנן דרבי אליעזר ושי משנה. דהייא ברבנן דרבי מעבכין זה את זה, אבל (מכל מקום) אין מעבכין משמע. מהוה, אבתי קשה מעבכין דהדין, (ונראה)
 25 דסוגיא דהתם כלישנא בתרא, והכי פירשו: אמר רבא תנופה נזויר מעבכת, כלאוהו נראה הדי פירשו: מעבכת לשותות יין, ופרך: אי אליבא דרבי אליעזר – פשיטא, ואי אליבא דרבנן
 26 השתא תגלחת לא מעבכא, כלומר אף כי אין מעבכת הנזיר מלשותות הדין לרבנן, קשה ותגלחת מכל מקום מעבכת השלמים לרבנן, וכדתינא במנחות: שני מינים שבוזרו מעבכין זה את זה
 27 זה והדיא אף ברבנן, והתניא: ואין 'זאת תורת' – בין יש לו כפיים, פירוש: 'זאת תורת' לעבכ, כדאמר ב'הקומץ רבה' (שם ט"א). תורה משמע לעבכ, או כדמשני דהם (בסומכן אצל) יעשה,
 28 דנדד דאין מעבכ מלשותות יין – מכל מקום מעבכ השלמים, ואינצריך לעשות שלמים אחרים, אלא את דתניא: בין יש לו שיער בין אין לו – הדי נמי תרצה לומר דרבי ורשוןן תורה מעבכת,
 29 התנן נזיר ממורט בית הלל אמורים צריך להעביר תער, וסבירא לן השתא אחר חוקק (ויש' לו תקנה, אלא לבית הלל דממורט לא מעבכ מנליה כתוב מקמי מלתיה דרבי אלעזר כקרבן ברבנן)
 30 ומשום 'כן יעשה', כי ההיא דפרק 'הקומץ',

נזיר. שלשה מינין – פרק שישי דף מו עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רש"י

1 וזי מעבבא – בגזיר. והתניא ואת תורת הנזיר בין שיש לו כפים – למינין. והתניא תנופה,
2 ובין שאין לו כפים, שהתנופה אינה מעבבת: והסברא דהא דרתי בן שיש לו כפים בו
3 דקא בעי לזמינר דאינה מעבבת, ואלא הא דתניא ואת תורת הנזיר רב הכי נמי דכי אין
4 לו שרע לא מעבבא? דהא דרבינא: ואלא את שרע ראש נזיר? אף על פי שהנזיר לא שיער
5 וזי מעבבא אמרת הכי? והתניא נזיר
6 מנזיר, שאין לו שיער, והתניא ואת תורת הנזיר בין שיש לו כפים – למינין. והתניא
7 עירך להעביר תער על בשורה, ובית הלל
8 אומרים: צריך. ואמר רבינא – עלה ההדאה
9 מתנייה: ואינו צריך? דאקדמו בית שמאי. אין לו
10 תקנה – הואיל ואין יכולין לקיים בו מצות
11 גילוח, אבל לבית הלל דאקדמו צריך – לירדו
12 יש לו תקנה בהעברת תער בעלמא, ואף על פי
13 שאין שם שיער שיהא מנולח שמוא. ורבי
14 פדת – דאמר במבולחא אחריית, דבית שמאי
15 הדאכו אביי אליעזר אמרו דרבי אחא. בית שמאי
16 דא דאמר, שאין לו תקנה. הואיל אביי יכול
17 לקיים בו מצות גילוח. ורבי אליעזר דתניא אין
18 לפצועת בתו דין ובתו גילן לא שיהיה עולמית
19 על פי שאין יכול לקיים בו מתן דם ושמן על
20 בתו דין. שבע מינה דמאקמו רבי פדת דבית
21 שמאי ורבי אליעזר אמרו דבר אחא, ושמיעין
22 חלו לבית שמאי דאמר דתנולח שיער
23 מעבבא, דרבי אליעזר נמי קאי כוחייהו –
24 דאית להו התנופה מעבבא. והאי ממתניא
25 דתני: בין שאין לו כפים בו – על כרוך
26 דמעבבא משמע. לישן אחא. אמר רב תנופה
27 בניזר מעבבת. ותנופה נמי מעבבא ואפילו לרבי
28 אליעזר? והא תניא: ואת תורת הנזיר – כי
29 כרעיל, אלמא דלא מעבבא. והסברא דלא
30 מעבבא? ואלא הא דתניא בו, ואי מוקמת לה
31 לחדא אתו דלא מעבבא, אלא דתניא: נזיר
32 מנזיר, בית שמאי אומרים: אין צריך בו,
33 שאפילו צריך להעביר מותר בין, ובית הלל
34 אומרים: עירך להעביר תער, ומדאמי יכול
35 לקיים בו מצות גילוח הואו צריך גילוח, דהא
36 לרבי לכו – אלמא דתניא שן שיער אין לו
37 תקנה. דתנולח שיער מעבבא, ומדאמי מעבבא
38 תנופה נמי מעבבא, ומדברא אמר רבי באבינא:
39 לשלם תנופה לא מעבבא, והאי דקא משמע לן
40 דבית שמאי ובית הלל – איפבא דהיא, דמאי
41 יאנו צריך? לבית שמאי דאקדמו – דאין לו
42 תקנה. והכי בריית שמואי: אינו צריך להעביר
43 תער על ראשו – ערין לא דהא מותר, נפמי
44 שאין שם העברת שער – דלא לבית הלל יש לו
45 תקנה. והכי משמע עירך לה העביר תער על
46 ראשו, ואף על פי שאין שם שיער – ינא ידי
47 וזתמו, ואף על פי דלריבא גילוח. ולשלם לבית
48 הלל גילוח לא מעבבא, והוא הדין לתנופה, וקאי לרב. והיינו דרבי פדת. והבבסינא אומרים אין לו בהן ימין ותנו על בהן שמנא וינא –
49 בניזר בו, וימי לא מעבבא, ואפילו לרבנן לא תניא ואת תורת הנזיר – בין שאין לו כפים, משמע דעירך תנופה, ותנופה מעבבא וזי מעבבא? ואלא הא דתניא ואת תורת הנזיר –
50 בין שאין לו שיער. והתניא: נזיר מנזיר, בית הלל אומרים: צריך להעביר תער על ראשו, ומשמע דעירב על ראשו ינא, ודלא מעבבא, דיש לו תקנה. אלמא, הא נמי דתני 'בין
51 שאין לו כפים' – הכי נמי דלא מעבבא, וקשיא לרבינא אמר רבינא: לשלם אימא לך דמעבבא כרביא, מאי 'צריך' לבית הלל – צריך ואין לו תקנה, דמעבבא. ואלא לבית שמאי – יש
52 לו תקנה, ופליגא דרבי פדת. דאמר דבית שמאי ורבי אליעזר אמרו דבר אחא בו, **משנת** גילה – על אחר מבתיה, ונמצא פסול גלחתי פסלה – וסותרו שלשים, ובזחינא שפירשי
53 עבשו לא עלו, וצריך להביא אחרים במקומו. כיצד גילה על המאת שלא לשפה – כלומר, שנעשית שלא לשם חטאת. ואחר כך הביא שאר קרבנותיו – כגון עולה ושלמים, לשמן.
54 וכן אבי גילה על העולה או על השלמים עבשו שלא לשמן, וכולן גלחתי פסולה וסותרו שלשים, ונביא קרבנת אחרים במקום שלמים, ורבי שמעון אומר – אם גילה על העולה
55 או על השלמים שלא לשמן, ושאר קרבנותיה לא לשמן – גלחתי כשרה, ושאר בוחם עלו לו, אבל אחרו חובה לכבד לא עלה לו, ורביא ובח אחר במקומו. והיינו תנולחתי
56 כשרה, והואיל ובח אחר בעלמא כשר הוא, דתני וברשי בוחם? כל הבוחם שחטן שלא לשמן כשרין, אלמא עליו לבעלים חובה – הכי נמי כשרה לתנולחתי. אבל במקום
57 גילוח על החטאת שנשאה שלא לשמה – מדה רבי שמעון דתנולחתי פסולה, לפי שבוש פסול הוא, כדתנין כל הבוחם בין חזן מן החטאת שחטתה שלא לשמה פסולה, ואלא וינא
58 על שלשתן – שחטן, ונמצא אתו מתן כשר – גלחתי כשרה לרביי הכל, שרדי על ובח כשרי נמי גילתי, ורביא שאר בוחם במקום הפסולין, **נמרא** אמר רב אחבה –
59 מדתני רבי שמעון, כי גילה על גב כשר, אף על גב דהאש אשר לבעלים שער חובה, גלחתי כשרה, ונמצא אומר דקפבר רבי שמעון נזיר שפילי על שליבי נביח ינא – ולכבר שיביא
60 קרבנותיו משלם. דאילו כי גילה על השלמים שלא לשמן מאי הו – נרבה, דאמר מר (שם) 'כאשר נרד ליי' אלוהין נרבה, אב כמו שנרדת – ית נרד, ואם לאו – ית נרבה,
61 ואמר רבי שמעון דתנולחתי כשרה. דאמר קרא – 'וגלח הנזיר', תביב: 'ונתן על האש אשר תחת ובה השלמים', ולא תביב 'על שלמים', דאילו נאמר 'שלמים' הוה משמע שלמי נזיר
62 ממש, והטאת דרביי 'השלמים' – אלמא אפילו על שלמי נרבה ינא.

וּנְמָא רבי אליעזר אומר סותר את הכל – ולא כל הימים, כדפרש בגמרא, דהא רבי אליעזר הוא דאמר (לעיל) בפרק שלשי (ט"ב), נטמא לאחר מלאת – סותר 2
 שבעה, אלא סותר אקרבנות קאמר, והכי אליעזר טעמייה, דאמר בגמרא: ארץ המעשים 3
 כולם מותר לשתות יין ומגלה, דהיי כשנתקן ארץ מן הימים עד ושביא יסא הקרבנות – 4
 אינו רלו – התגלות, והואיל ונטמא וקדשו 5
 שחוקיב בלום – כשנטמא שחית לפני הקריבא אף 6

אחר מהן דמי, ולא ראי לתגלות כל היום, הוי 7
 קרבן ראשון שחביא כאלו הביאו חוץ מלאה, 8
 במיום שלא ראי כלל לתגלות דמי. 9

והחכמים אומרים יביא שאר קרבנותיו 10
 ויטור – פירוש: 11

לכשיטרה, כך פירש בירושלמי: סחם משעה 12
 דטורה, ואחר כך יביא קרבנות, ודאי אותו החכם 13
 שהיה בחכשר לא יחזור ויביא, ודבנ לטעמייה, 14
 דאמר: ארץ מעשה יחיד מותר לשתות יין 15
 ומגלה, הוי ארץ קודם שנטמא וראוין לתגלות, 16
 ולמה יטור איתו? איתו? אבלי החבשים שהקריב 17
 משנטמא – יטור, דהא קפיד קרא שיביא 18
 קרבנות נזיר כשחטה, ואחר כך כשעבר ויחיה לו 19
 האת שלשי שבועי ושבועי יביא? ולמנחן סחיה. 20
בכמים התירוטיות – מרעוד. 21

והאמר לעיל בפרק קמא (ו.ב) ובפרק שלשי 22
 (ט.ב) דטומאה דלאחר מלאת סותר 23
 (ושבעת) ולרבנן ושלשים. ובפרק פירוש 24
 דמרובנן הוא, דמן תורה בסחיה הבא מספק, 25
 דמשמע הואיל ובחדי ראי לתגלות, שנוק ארץ 26
 מן הדמים – לרבנן נמי דרו בסחית שבעה. 27

סותר – כדפרישית במתניין, זיק 28
 נמי כדביחא דבקרבות איירי, מדיאית 29
 רבנן ראייה לדבריהם שאמרו חכמים "שאר 30
 קרבנות". 31

הדרן עלך שלשה מינין

בהן גדול וזיר אין מיטמאין לקרוביהם – 32
 בספרי, אבל מיטמא למת מצוה, ולא 33
 רטינן ליה כדמוכא בגמרא. כון גדול לחטוי 34
 בפרשת "אמר אל הכהנים נזיר בפרשת "ועש". 35
ואל יטמא נזיר – שדקדושת ערפיא, כיון 36
 שדקדוקתו תורה להביא קרבן על טומאתו. מה 37
 שאין כן בבן, למאן דאמר דיטמא נזיר ואל יטמא 38
 כון ואפילו כון הדיוט. **יטמא** כון – ואפילו 39
 כון גדול. 40

נזיר קדושתו כדשע – ואפילו אמר נזיר עולם, מכל מקום סחם נזירות הוי שלשים יום (נזיר ה.א.). **בשלמא** כון גדול וזיר האי סבר כון גדול עדיף דהאי סבר נזיר עולם 41
 דמאן דאמר מותניין. **ובן** משוח בשמן המעשה – כון גדול ששמש בשמן המעשה ומרובה בגדים קרי משגנון כון בפרשתו. ודישדו נון כון המעשה שעשה משח, בדיקא – בפרק 42
 'הזריא לו' (ומא ב.ב.), ואיירי לא איה כון משוח בשמן המעשה אלא מרובה בגדים בלא שנון, שדו מלאים דיו בשמנתו בגדים, לאי הוי יוכלין לשעושת בשמן המעשה אחר למשוח בו, 43
 כדכתיב (שמות 6) 'שמן משחת קדש יהיה לו לי לדורותיהם'. וז – ולא ארץ, ובראיא בפרק קמא דבריות (ה.ב.) וכי נס אחר בשמן המעשה היה? והלא דרבה נסום נעשו בו, שנתחלה 44
 לא איה אלא שנים עשר וכו', ובו נמשח המשכן וכל כילו וארזין ובניו כל שבעת ימי המלואים, ובו נמשחו כהנים גדולים ומלאים, וכולן קיים לעתיד לבא, שנאמר 'משחת קדש יהיה זה לי 45
 לדורותיהם'. והא דאמר הנה (ה.א.): המפטם השמן ללמנו בו או למוטרף לצבור – פטור, דהא דקטניו למוטרף לצבור (ללמדם שידעו לעשות) היינו בניו משה, אם נשאו פטור, אי נמי: למנוס 46
 לצבור ללמדם שידעו לעשותו, ולא נמשחו ממנו. והשתא אחרי אישדו לא איה כון נמשח בשמן המעשה אלא עובר בשמנתו בגדים, וכשר בכל בלא כון משיחה. דהנו רבנן בפרק קמא דנגילה 47
 (ט.ב.) 'משוח' – אין לי אלא בשמן המעשה. מרובה בגדים מלך? תלמוד לומר 'כהן המשח'. והשתא משוח מרובה בגדים משכרת לה כורו ארץ, כון ששמש אחר כהן כון גדול ובתוך 48
 כך גננו שמן המעשה, איירי בו קרי בכון המשוח מינו ארץ חתיו, מרובה בגדים, לעשות עבדה ביום הכיפורים. וקשה, דאם כן הוה ליה למימר משוח לוי לעבד, ומרובה בגדים לא אחי 49
 לעבדו, דראשון חוץ לעבדו, בדרבנן גבי משוח עובד ורואה אלמו, כון שכתן גדול גלה, ומינו ארץ חתיו ברוב בגדים, כון כוננו משוח כפרי, ושמיש כפרי שנים, שאם אף הראשון 50
 שב – אינו חוץ לעבדו, שדרי שמיש זה חתיו כפרי שנים. דהיי שנודם מלכין בדרך כו, ושיך לעבור ב (ה) דאילו משוח מביא פר הבא על כל הצדע, כדכתיב "אם הבקן ומשח 51
 וחסא אלשמח העם והביא פר' וגו', ומרובה בגדים לא, וכתיב בפרשת הבקן ומשח ודקא משוח, וליכא לפרושי: משוח מביא פר העלם דבר של צבור – כלומר שכן משוח מקריב וכו' 52
 מרובה בגדים, והא דאמר הנה (ה.א.): המפטם השמן ללמנו בו או למוטרף לצבור – פטור, דהא דקטניו למוטרף לצבור (ללמדם שידעו לעשות) היינו בניו משה, אם נשאו פטור, אי נמי: למנוס 53
 לקרותו לה "מרובה בגדים" אלא "שעבר", ואי מצאו מת מצוה ביום הכיפורים – הוא קבורת מת מצוה, לא איה דום טוב, וכל שכן שבת ויום הכיפורים; ויש לומר: דלעולם ביום הכיפורים 54
 עצמו איירי, ואלו לקרב, אלא לטעלו מתחלה לעל, דהיי אפילו שבת, והוא קאמר דמשוח בשמן ערף, ומטמא מרובה בגדים מוחה לעל, דמשוח ערף, דמיתיר פר הבא על כל הצדע 55
 אם הבקן ומשח חוץ וטעו בהוראתו, אבל מרובה בגדים אינו מביא פר על כל הצדע, ד'משח' דקא כתיב, אלא מביא שכבה או שעירה כחידו, ובחורית (יא.א.) עיקר הדבר משוח 56
 ופר הבא על כל הצדע – דהיי פבר שדשע מביא, שחורה בעצמו ועשה חתיו מביא, שחורא אתן כון משח לעצמו כדכורא בתי כון לצבור. 57

משנה במרים התירוטיות – מותרמוד, שם מוקום. שדאי מסוכנת והלכה ומצאה שפתה 1
 ונתמלת עליה, ואמרו חכמים וכו' – במתניין, רבי אליעזר אומר: 2
 סותר את הכל, והא שמעתיין ליה דאמר דכל ארץ מלאה שבעה סותר, ותו לא, והא הכא 3
 ארץ מלאה הוא אמר רב מאי סותר? נמי דקאמר רבי אליעזר סותר קרבנותיו – והכי 4
 קאמר יביא כל קרבנותיו לאחר שיטרה, ואותו 5
 זבח קדוש שנוק דמא עלה לו, ולעולם 6

השבעה הוא דסותר ותו לא, דלרבי הכל, ובהא 7
 פליגי: רבי אליעזר סבר אותו זבח ראשון לא 8
 עלה לו, וביא אחר במקומו עם שאר קרבנותיו 9
 שהפריש, לכשיטור לאחר שבעה, והכי נמי 10

מסתברא – דאקרבנותיו קאי, מדרקניא וחכמים 11
 אומרים יביא שאר קרבנותיו ויטור – מכלל 12
 דלרבי אליעזר סבידא ליה דאף ראשון לא עלה 13
 לו, ועריך להביא אחר: ענין אחר: אמר רב מאי 14
 סותר? נמי דקאמר רבי אליעזר – סותר את 15

קרבנותיו, וליכא מביעאי זבח ראשון דאינו עלה 16
 לו, אלא אותו שהפריש תחלה עריך לחתלין 17
 ויביא אחר במקומו. וחכמים אומרים: אותו 18
 ראשון גביב לא עלה לו, ועריך להביא אחר 19
 במקומו, אבל שאר קרבנותיו שהפריש – אינו 20

עריך לחתלין, אלא לכשיטור יביא אותם. הכי 21
 נמי מסתברא דאקרבנות פליגי, מדקאמר רבנן 22
 דיביא שאר קרבנות ויטור, אלמא דשמיני מנייה 23
 דרבי אליעזר דאפילו איתו קרנות קרבנות שמינה 24
 תחלה אינו יכול להביא לקרבנותיו, ואמרו ליה 25
 רבנן, מביא, ומעשה נמי בו. 26

הדרן עלך שלשה מינין

משנה כהן גדול וזיר אין מיטמאין לקרוביהן 27
 – וכדפרש כון קראי לטומאה, לקבן בגמרא. 28
גמרא בשלמא כהן וזיר – שמעתינן ליה דה 29
 מנייהו לטמא תחילה, ורבנן סברי כון גדול 30
 שקדושתו קדושת קרבן, על רובי אליעזר סבר נזיר 31
 עדיף, רבנן מביא קרבן על טומאתו, וטמא כון 32
 גדול שאינו מביא קרבן על טומאתו ואל יטמא 33
 נזיר. 34

משוח

גדול וזיר – האי סברי: בהן גדול עדיף, והאי סבר נזיר עדיף, **משוח** בשמן המעשה 25

ניזר. כהן גדול - פרק שביעי דף מז עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" רש"י

1 **מַרְבֵּבָה** בגדים מושח עשבר - הוא הדין דמצי למניקט משח ומשח עשבר, או מרובה
 2 בגדים מרובה בגדים עשבר. אלא רבותא נקט, דאפילו אחו עשבר משח -
 3 מרובה בגדים עדיף ממנו. הדי גריסי מרובה בגדים מושח עשבר. כלפורה משמע מרובה
 4 בגדים - בגו ששבר נגשו שמן המשחה, ודח כהן גדול מרובה בגדים. ואירע בו קרי ומיני
 5 אחר תחתיו ומשחחה, ועבר זים הכפירות, ושבו
 6 הראשון שהיה מרובה בגדים חזר לעבודתו.
 7 והשני איז לפיני מרובה בגדים עשבר. ו
 8 ואי אפשר לומר כן, דאין נעשה זה משחו השני
 9 ולא משח הראשון? אלא יש לפישי: אנתו בו קרי
 10 כאן גדול משח (עשבר), ואתו בו קרי
 11 ומשח אחר תחתיו, (שעבר). וזים הכפירות אחר,
 12 ושבו מושח הראשון חזר לעבודתו ועבר במה
 13 שנים אחריו כן, מושח השני עבר (עבודתו) ובין
 14 כך ובין כך נבגו שני המושחה: זה המושח הראשון
 15 שחזר לעבודתו גלה עם ינידה, ומיני אחר תחתיו
 16 מרובה בגדים. אבל משח עשבר איז מתמנה
 17 תחתיו כל ימי חייו של הראשון אף כי יבא בגולה,
 18 משום איבה. ולהכי ליכא למיניה דמת מרבתי -
 19 דאם כן משח עשבר ימנה תחתיו. אלא גלה,
 20 ומינו מרובה בגדים תחתיו. והשתא מושח עשבר
 21 קודם למרובה בגדים בשום שטריה איז עשבר
 22 המשחה. והשתא שניהם, המרובה בגדים והמשח
 23 עשבר, מרובה בגדים עדיף - שעבר עבודה,
 24 שראוי לעבודה, ואילו משח עשבר - לאו בר
 25 עבודה הוא. כדאמרין פ"ק קמ"ג דימא (ב"ב)
 26 דלכתן גדול אינו ראוי משום איבה, ולא לכתן
 27 הדיטו דמעלין בקיש ולא מורדין, כשעמיתה
 28 דרבי יוסי. דאמאי ראי אלא לכתן גדול ולא
 29 לכתן הדיטו.

1 משח בשמן המשחה ומרובה בגדים - כלומר, והא פשיטא לן דכהן גדול שנשחט בשמן
 2 המשחה קודם שנגזו ציצת הזמן ומקלו של [ארון] ושמן המשחה כהן בישא, ואפילו וכן
 3 גדול לא נשחט בשמן המשחה שעבר כבודתו לאחר שנגזו שני עשבר ומשח מרובה
 4 ראשון, ואין בינו לכתן כהן הדיטו אלא שהוא מרובה בגדים - שמשמש בשמנה בגדים
 5 כבגדי לכתן ובגדי זהב, וכתן הדיטו אינו משמש
 6 אלא בארבעה - הא נמי פשיטא, שאם היו
 7 מולכתין בדין ומצאו נמו משה ומשח מרובה
 8 בגדים ולא יטמא משה בשמן המשחה, משום
 9 אדהו עדיף, שכן מביא פר העלע על כל
 10 הנמעות כמו צבור, דברכותי (ויקרא ד) "ואם
 11 הדין ומשח" וגו', כלומר משה מביא קרבן על
 12 אשמתו כמו צבור על אשמתן, אבל מרובה
 13 בגדים אינו דין אלא כחיד. ומשח עשבר -
 14 כלומר, עדיף משח עשבר שן המשחה, ואירע קרי
 15 בכהן גדול, ומינו אחר תחתיו ומשחחה, ואחר
 16 כך כשנשחט כהן גדול - חזר לעבודתו, ושני
 17 עבר לו. ומשח עשבר לאו בר עבודה הוא -
 18 אלא אחו זים הכפירות, כדאמרין במסכת
 19 יומא (נ"ב), ראשון חזר לעבודתו, ושני אינו
 20 ראוי לא לכתן גדול ולא לכתן הדיטו, משום
 21 דמעלין בקיש ולא מורדין. כתי משח מלחמה
 22 לא חזי לעבודה - כדאמרין במסכת הדיטו,
 23 והתניא שוח מלחמה קודם לבגו - דמשמע:
 24 לכת דבר קודם לו, אדהו עדיף טפי. במסכת
 25 הדיטו ק"א, דתלו ביה רבים - דעביד מלחמה
 26 בשביל רבים. עב כן לאו פליגי - רבי אליעזר
 27 ורבנן אלא בכהן גדול וניזר דקאלי' בהדי
 28 ואשבתו מת מצוה, וזי מנייהו לטמא ברישא
 29 אבל חד לחדיהו בר, על כל נפשות פת לא יבא
 30 - לא בא אלא לקרובין, דאי לרחוקים - הדי
 31 כבר למדנו מכתן הדיטו. והואיל ולא בא הכתוב
 32 להודיע על כל נפשות מת אלא לקרובין,
 33 מה תלמוד לומר "לאביו?" לא בא אלא לומר
 34 לך, לאביו אינו מיטמא, אבל מיטמא הוא המת
 35 מצוה. ושייך לרף מתאן [אבא] - דאמרן בכהן
 36 גדול, מה תלמוד לומר?
 37 לטורה

1 **עֲבָרָה** מנחת קריו ועבר מנחת מומו - בין מום
 2 קבוע בין מום עובר - מנחת קריו עדיף
 3 דחזי לעבודה למחר, ומנחת מומו לא ועברו?
 4 שיתראפ מומו. **מִשְׁחָה** מלחמה וסגן די מנייהו
 5 עדיף - כלומר, כל מום פשיטא לי, אלא מביעאי
 6 לי: משח מלחמה עדיף חזי לעבודה. שנתמנה
 7 לכך לאבא עם חמט מלחמה ותלו ביה רבים, אי
 8 דלמא סגן עדיף הוא חזי לעבודה פירוש: יום
 9 הכפורים, שנתמנה לכך שאם יארע קרי בכהן
 10 גדול יטמא חז תחתיו ומשחחה, ונמצא כי
 11 עדיף מיניו לשמש בעבודה, ועיקר מינו משח
 12 מלחמה - למלחמה.

1 **הַתְּנִיָּא** משח מלחמה קודם לסגן - וקא טילקא דעתך קודים לכל מילי קאמר. אלא בקונטרס פירש דידע שפיר המקשה דבהוריות (ג"א) ומתניא לענין לחזיתו, לפסק עליו את הגל -
 2 קודם לסגן, דאם פגל על גענייהם, ומכל מקום פריך, דאי סגן עדיף לענין טומאה - והוה לן לפקח את הגל תחלה על הסגן, ומשני מן זוטרא. ודאי לענין לחזיתו לפקח עליו
 3 את הגל - משח מלחמה עדיף, דתלמידיה רבים. ולענין טומאה סגן עדיף, דתרגמה לעבודה. ומיהו, גם בהוריות מוקי לה דתלמוד מוקי לה לחזיתו כי הבא, משמע דברייחא לא נשנית בהדיא
 4 דך לענין לחזיתו. **לְמַחָה** חקטו כהן לכתן גדול - ובפרק "ש"ף בבל"ף" (יומא ט"א) רסין: למה סגן מיטמא, פירוש לימינו. וכן נאן לא פליגי אלא בכהן גדול וניזר כי אזלי בהדי אבא
 5 חז חז לחזיהו בני אשמוי אנתו - פירוש: למה מצוה. מכאן מוכח שאין גורסו במשנתו פירוש "ומיטמאן למה מצוה" ברישא, דאם כן למה לו חקקת בפלוניתיה? ישאל על המשנה
 6 שהדיטו מנלי, **מִנְתָּא** חקטו, וכן וניזר מיטמא למה מצוה: דחזו רבנן: "על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", בכהן גדול כתיב בפירשת "אמור", **א** לרחוקים על חומר
 7 מרובי יום כהן הדיטו שמיטמא לקרובים - ככתובין פ"ק, איתו משחח לרחוקים, כון גדול שאינו מיטמא לקרובים, דברתיב "לאביו ולאמו לא יטמא" - איתו דין שישאל על לחוקים?
 8 אלא על כרחיך קרא ד"על כל נפשות מת לא יבא" בקרובים הכתוב מדבר, ואייתר "לאביו" למידיהו: לאביו אינו מיטמא, אבל מיטמא הוא למה מצוה. ואם תאמרו: חזי מיתיר "לאביו?" הוא
 9 קל חומר אי שייך לומר לא אם נשחטו הכתוב לאביו, שכן מביא חז"ל: איתו משחח לרחוקים, ומנלי וזאם לא יבא נכתב "לאביו?" ויש לומר: דל חומר נשחטו לא יטמא, ואינו
 10 אלא לרווחא דמילתא, כאלו היה אומר: כן על כרחיך קרא "על כל נפשות מת לא יבא" בקרובים, דאי על חוקים בא לחזיהו - הדי הוא מוזתר ועומד מיתרה כון הדיטו, שהוזתר על
 11 הדיטו, דאטו משעמחה כון גדול פקעה קודשת כון הדיטו? וקודשתו ליהא אלא: אלא על כרחיך על חוקים בא לחזיהו, וכתן הדיטו שירי ביה, איתו דין "לאביו ולאמו" לדרשא

1 **הַתְּנִיָּא** משח מלחמה קודם לסגן - וקא טילקא דעתך קודים לכל מילי קאמר. אלא בקונטרס פירש דידע שפיר המקשה דבהוריות (ג"א) ומתניא לענין לחזיתו, לפקח עליו את הגל -
 2 קודם לסגן, דאם פגל על גענייהם, ומכל מקום פריך, דאי סגן עדיף לענין טומאה - והוה לן לפקח את הגל תחלה על הסגן, ומשני מן זוטרא. ודאי לענין לחזיתו לפקח עליו
 3 את הגל - משח מלחמה עדיף, דתלמידיה רבים. ולענין טומאה סגן עדיף, דתרגמה לעבודה. ומיהו, גם בהוריות מוקי לה דתלמוד מוקי לה לחזיתו כי הבא, משמע דברייחא לא נשנית בהדיא
 4 דך לענין לחזיתו. **לְמַחָה** חקטו כהן לכתן גדול - ובפרק "ש"ף בבל"ף" (יומא ט"א) רסין: למה סגן מיטמא, פירוש לימינו. וכן נאן לא פליגי אלא בכהן גדול וניזר כי אזלי בהדי אבא
 5 חז חז לחזיהו בני אשמוי אנתו - פירוש: למה מצוה. מכאן מוכח שאין גורסו במשנתו פירוש "ומיטמאן למה מצוה" ברישא, דאם כן למה לו חקקת בפלוניתיה? ישאל על המשנה
 6 שהדיטו מנלי, **מִנְתָּא** חקטו, וכן וניזר מיטמא למה מצוה: דחזו רבנן: "על כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", בכהן גדול כתיב בפירשת "אמור", **א** לרחוקים על חומר
 7 מרובי יום כהן הדיטו שמיטמא לקרובים - ככתובין פ"ק, איתו משחח לרחוקים, כון גדול שאינו מיטמא לקרובים, דברתיב "לאביו ולאמו לא יטמא" - איתו דין שישאל על לחוקים?
 8 אלא על כרחיך קרא ד"על כל נפשות מת לא יבא" בקרובים הכתוב מדבר, ואייתר "לאביו" למידיהו: לאביו אינו מיטמא, אבל מיטמא הוא למה מצוה. ואם תאמרו: חזי מיתיר "לאביו?" הוא
 9 קל חומר אי שייך לומר לא אם נשחטו הכתוב לאביו, שכן מביא חז"ל: איתו משחח לרחוקים, ומנלי וזאם לא יבא נכתב "לאביו?" ויש לומר: דל חומר נשחטו לא יטמא, ואינו
 10 אלא לרווחא דמילתא, כאלו היה אומר: כן על כרחיך קרא "על כל נפשות מת לא יבא" בקרובים, דאי על חוקים בא לחזיהו - הדי הוא מוזתר ועומד מיתרה כון הדיטו, שהוזתר על
 11 הדיטו, דאטו משעמחה כון גדול פקעה קודשת כון הדיטו? וקודשתו ליהא אלא: אלא על כרחיך על חוקים בא לחזיהו, וכתן הדיטו שירי ביה, איתו דין "לאביו ולאמו" לדרשא
 12 לומר: לאביו אינו מיטמא, אבל מיטמא הוא למה מצוה.

לומר: לאביו אינו מיטמא, אבל מיטמא הוא למה מצוה.

אם הקדים שני לראשון – אין בכך כלום. בשעבר. הא בתהילה – לא.

רבי בא בריה דרבי חייא בר ווא, רבי חייא בשם רבי יוחנן: מותר להקדים שני לראשון בדמאי. רבי יעקב בר אחא בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: לא יעשה. ואם עשה – מה שעשה עשוי.

מהו לי קבע שני במקום ראשון? רבי יוסי בן שאול איתי ליה אריסיה פירי. אמר ליה: "צא וקבע שני". והור ואמר ליה: "צא וקבע ראשון". והש לומר שפא קבע שני במקום ראשון! הדיא אמרה: שמוותר לקבע שני במקום ראשון.

[דף ו' ע"א וע"ב]

עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן: פוטר אדם את טבלו בסאה אחת של טבל. ביצד הוא עושה? מכיא סאה אחת של טבל, ועושה אותה שני. ופודה אותה, וחזור ועושה אותה תרומת מעשר למקום אחר.

נחת עולא לתמו, ואמרה בשם רבי יוחנן, וחברון עלוי. התיב רב ששת: והא מתניתא פליגא, היו לפניו שתי פלגולות של טבל. ותני עלה: נוטל מן השניה שני תאנים ושני עישורים, ועישורו של עישור. ויטול שני תאנים ויעשה אותן שני, ויפדם, ויחזור ויעשם תרומת מעשר למקום אחר!

אמר רבי מנא: ואין שני שבראשונה טבול לראשון שבשניה? אמר רבי חנניה: תמן – כרי שהוא טבול לראשון ולשני. ברם הכא – שני שנתקן מחמת ראשון – את חזור ועושה אותו ראשון?

שמון שהגרדי סה באצבעותיו – חייב בדמאי. מה שהפורג ניתן בצמר – פטור מדמאי. מה בין זה לזה? זה – על גב גופה בטל. וזה – על גב צמר הוא בטל.

הדרן עלה הלזין

[דף ז' ע"א]

פרק שני

הלכה א' מתני' אלו דברים מועשרין דמאי בכל מקום: הדבילה והתמרים, והחרובים, האורז והכמון. האורז שבהוצה לארץ, כל המשתמש ממונו – פטור.

גמרא תמן תנינן: שום בעל כבי, ובצל של רכפה, וגריסין המילקין, ועדשין המצריות. המינין הללו, על ידי שיש פיוצא בהן בארץ ישראל – צרכו חכמים ליתן להן סימן. אבל האלצרין והפסטקין והאצטובולין, על ידי שאין פיוצא בהן בארץ ישראל – לא צרכו ליתן להם סימן.

אמר רבי אבין: הדיא מתניתא חילופא! חייב המינין האלו, על ידי שאין פיוצא בהן בהוצה לארץ – צרכו חכמים למנותן.

וְהָא דְבִילָח בְּבוּצָרְהוּ שְׁחִיקָה הִיא. וְהָא תַמְרִין בְּאַלְכַסְנֵדְרִיא! דְקִינֵין אִינּוּן. וְהָא תְרוּב בְּבִיאָרִי! גִּידוּד הוּא.

וְהָא אוּרְזוּ בְּחֻלְתָּא! אַכְתֵּר הוּא, סוּמָק הוּא. וְהָא כְּמוֹן בְּקִיפְרוּס! עָקוּם הוּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא הַלּוּקַח מִן הָעֵבְרִים, אָבָל הַלּוּקַח מִן יִשְׂרָאֵל (דְּמַאי) – וְדַאי. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לֹא שָׁנְיָא, הִיא הַלּוּקַח מִיִּשְׂרָאֵל, הִיא הַלּוּקַח מִן הָעֵבְרִים – דְּמַאי.

רַבִּי לְעֹזֵר סָבַר מִימַר: רוּב אֶרְצוּ יִשְׂרָאֵל – נְתוּנָה בְּיַד עֵבְרִים. רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר מִימַר: רוּב אֶרְצוּ יִשְׂרָאֵל – נְתוּנָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל. וְאַפְּלוּ יִסְבּוּר רַבִּי לְעֹזֵר בְּרַבִּי יוֹחָנָן: רוּב אֶרְצוּ יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל, רַבִּי לְעֹזֵר חָשׁ לְמַעוּט. בְּהֵדָא סוּרְקִיא שְׁהִיא מְסַתְּפַקַת יוֹם אֶחָד מִן הָאִיסוּר – נַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה לְכָל הַיָּמִים.

רַבִּי יוֹסִי בְּעֵי: מַעֲתָה, גַּר שָׂבָא לְהַתְגַּיֵּיר – אִין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ! אֲנִי אוֹמַר: מַעֲמוּן וּמוֹאֵב הוּא. וְנַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַגַּר הַזֶּה לְכָל הַיָּמִים! אֶלָּא בִּינֵי הָא: רַבִּי לְעֹזֵר סָבַר מִימַר, רוּב אֶרְצוּ יִשְׂרָאֵל – נְתוּנָה בְּיַד עֵבְרִים, וְרַבִּי יוֹחָנָן סָבַר

[דף ז' ע"ב]

מִימַר: רוּב אֶרְצוּ יִשְׂרָאֵל – נְתוּנָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד מִן הָדָא: רַבִּי זְעִירָא שָׁלַח שְׂאֵל לְרַבִּי אֶלְכַסְנֵדְרִיא דְדֻדוּקָא: אֵילִין נְקֻלוּסִין דְּחָבָא מַה אוֹתוֹן מִשְׁעָרִין בְּהוּז? רוּב מִן הָעֵבְרִים, אוּ רוּבֵן מִיִּשְׂרָאֵל? אָמַר לֵיה: לִית אֲנִן יְכֻלִין מִשְׁעָרִין בְּהוּז.

מַתְנִיתָא מְסִייעַ לְדִין, וּמַתְנִיתָא מְסִייעַ לְדִין. מַתְנִיתָא מְסִייעַ לְרַבִּי לְעֹזֵר, הַתְגַּר – בְּכָל מְקוֹם דְּמַאי. אִימְתִּי? בְּזִמְנָן שְׂרוּב מְכַנְסוּ מִיִּשְׂרָאֵל. אָבָל אִם הִיָּה לֹקַח מִן הָעֵבְרִים – וְדַאי.

מַתְנִיתָא מְסִייעַ לְרַבִּי יוֹחָנָן. תַּנִּי: רַבִּי נְחֵמְיָה אָמַר: אֶחָד עֵבְרִים וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל, אֶחָד פּוֹתֵי וְאֶחָד עִם הָאֶרֶץ, פְּעָמִים שְׁהוּא לֹקַח פְּעָם אֶחָת מִן הָעֵבְרִים, פְּעָם אֶחָת מִיִּשְׂרָאֵל – דְּמַאי.

רַבִּי חֵיָּיא בַר אֲדָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנָא: מַמַּי לְקַח הָאִישׁ תְּהוּז? נֹאמַר מִיִּשְׂרָאֵל – דְּמַאי. מִן הָעֵבְרִים – וְדַאי! תִּפְתָּר: שְׁהִיָּה הַתְגַּר עֵבְרִים, וְעֵבְרִים וְיִשְׂרָאֵל מְטַיְלִין לְפָנָיו – דְּמַאי.

הַתִּיב רַב הוֹשַׁעִיא: וְהָא מַתְנִיתָא מְסִייעַ לְרַבִּי יוֹחָנָן! דְּתַנִּי: אָמַר רַבִּי יוֹדֵן: לֹא הוּזְכְּרוּ רִימוּזֵי בְּדִין וְחֻצִיר גְּבַע, אֶלָּא שְׁהוּז מַתְעַשְׂרִין וְדַאי בְּכָל מְקוֹם.

מַה אֲנִן קְיָמִין? אִם בְּלוּקַח מִיִּשְׂרָאֵל, בְּהֵדָא תַנִּינֵן וְדַאי! אֶלָּא בְּיַד אֲנִן קְיָמִין: בְּלוּקַח מִן הָעֵבְרִים. הָא שְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים – דְּמַאי.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: בְּדַאי אֲנִן קְיָמִין, וּבְלוּקַח מִיִּשְׂרָאֵל אֲנִן קְיָמִין. תִּפְתָּר: שְׁהִיָּה אֲגְרוּנִימוּס גְּדוּל וְדַחַק עֲלָיו לְהִיָּת מוֹכֵר בּוּזַל, וְהַתִּירוּ לוֹ לְהִיָּת

[דף ח' ע"א]

מוֹכֵר מְכָלִים. וְהַלּוּקַח – יְהוּשׁ לְעַצְמוֹ.

איזהו התנא? כל שהביא, ושנה, ושילש.

רבי יונה בעי: הכיאו שלשה משואין פאחת - אין זה תנא. זה אחר זה - הרי זה תנא. רבי יונה בעי: למפרע נעשה תנא, או מפאן ולהפא? מה נפק מפניניהו? בא והתקין, אין תימר מפאן ולהפא - מעשר מזה על זה.

רבי מנא בעי: הוא ובנו ופועלו, מהו שויצטרפו לשלשה משואות פאחת? רבי יונה בעי: ספינה הפאה מרומי, וכמה מינין יש בה, את רואה אותה פאילו אחת?

הפירות, לא תילכו בהן לא אחר הריח, ולא אחר המראה, ולא אחר הטעם, ולא אחר הדמים, אלא אחר הרוב. רבי יעקב בר אהא בשם רבי יוחנן: אם היה יין, כגון יין חדש ויין ישן - תלכו בו אחר הטעם.

אמר רבי מנא: אולית לקיסרין, והמיתון נהיגין בהדא דבילתא שוריי. שאולית לרבי יצחק בר אליעזר ואליעזר, ואמר לי, כך נהג זוגא, שוריי.

רבי יצחק בר אליעזר ואליעזר בשם זוגא דקיסרין: כל דחמי מיא, שוריי. אית דבעי מימר: עד מגדל מילחא. ואית דבעי מימר: עד מערת מלימון.

אמר רבי אבא מרי: מיליהון דרבנן אמרי בן: כל המינין האסורין בקיסרין, החיטים, והפת, והיין, והשמן, והתמרים, האורז, והכמון. ולא פרשינן דבילהו כגין דתניתא, והא תנינן: אורז וכמון ופרשתנן. הוי שיריה היא.

הרי אלו, בשביעית - היתר. בשאר שני שבוע - דמאי.

הרי אלו בשביעית היתר. ויהיו בשביעית - שביעיתו ושביעית ישראל משמטין, ועבד'ם פטור. וישראל ועבד'ם רבים על כותיים.

בשאר שני שבוע - דמאי. דיהודאי ישראל מתקנין, ועבד'ם פטורין. וישראל וכותים רבים על כותיים. עד תיבן? פונדקא דעמודא, פונדקא רטיבתא, עד כפר סבא.

וצורן - ודאי בקיסרין.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בר הנינא: פולכסין הנמכרין בקיסרין - הרי אלו אסורים, מפני שרוכן באין מהר המלך. רבי חייא בר אדא אמר: בלכנין. ורבנן דקיסרין אמרי: באדומין.

רבי זעירא, רבי חייא בשם רבי יוחנן: רבי התיר בית שאן. מפי יהושע בן זריז בן חמיו של רבי מאיר שאמר: אני ראיתי את רבי מאיר לוקח ירק מן הגינה בשביעית. והתיר את כולה.

אמר רבי זעירא: הדיא אמרה: אסור לבר נש למיעבד מלה פציבורא אני אומר: אותה הגינה היתה מיוחדת לו דהתיר את כולה.

רבי התיר בית שאן. רבי התיר קיסרין. רבי התיר בית גוברין. רבי התיר כפר צמח. רבי התיר ליקח ירק כמוצאי שביעית, והיו הכל מלויזין עליו.

אמר להו: באו ונדידו, פתיב (מלכים-ב יח, ד): וכתת נחש הנחוששת. וכי לא עמד צדיק ממשע עד הנקיהו להעבירו? אלא אותה עמרה הניח לו הקדוש ברוך הוא להתעטר בהו ואנו, העמרה הזאת הניח הקדוש ברוך הוא לנו להתעטר בהו!

[דף ח' ע"ב]

רבי יהושע בן לוי היה מפקד למליאי: לא תיזבין לי ירק אלא מן גינתא דסיסרא. קם עימיה הזכור למוב, אמר ליה: זיל אומר לרבך, לית הדיא גינתא דסיסרא, דייהדיי הות וקטלו, ונסביה מיניה. ואין בעית מהמרא על נפשה, אשתרי להכרך.

רבי יוסי דכפר דן בשם רבי בן מעדיה: המינין האסורים בבית שאן, הקצח, והשימוש, וההרדל, והשום, והבולקסין, האפונים השחורים, ובצלים הנמכרים, ובגני המדינה הנמכרים במידה, ופול הנאגד בשיפה, מינתה הנאגד בפני עצמה, והאסטפניני לעולם. וקפלוטות מן עצרת עד הנופה.

אמר רבי זעירא: מן העצרת עד הנופה - איסור רבה על ההיתר. מן הנופה עד העצרת - ההיתר רבה על האיסור. ולענין ספיהין, מראש השנה עד הנופה - אסור ספיהין. מן הנופה עד עצרת - היתר ספיהין. מן העצרת עד ראש השנה - צריכה.

הקישועין, והדלועין, והאבטיחים, ומלפפונות, והיין, והשמן, ותמרין אפסיות. ויש אומרים: אף התורמסין, ופת חלה - לעולם הרי אלו פשביעית.

שביעית בשאר שני שבוע מה? רבי יונה אמר: דמאי. רבי יוסי אמר: ודאי. ולא פליגי, מה דרבי יונה אמר דמאי - בלוקח מן הפלגקים, ומה דרבי יוסי אמר ודאי - בלוקח מן הגינה.

עד היכן? פרשתא וריצפתא ונפשא דפגוטי עד כפר קרנים. מכפר קרנים - בבית שאן. רבי יונה בשם ר"ש בן זכריה: המינין האסורים בפנינים, האגוזים, והאורז, והשמשמין, ופול המצרי. גמליאל זיגא אמר: אהינות הבכורות.

אמר רבי יונה: הדיא דתימר, מתרנגול קיסרן ולמעלן. אבל מתרנגול קיסרן ולמטון - פארין ישראל היא.

רבי יונה בעי: היתה שדהו זרועה ירק, ובא ומצאה אורז, וירק מותר ואורז אסור. אורז מלמעלן וירק מלמטון - ירק מותר ואורז אסור. אבל רוב השדות הללו עושות המינין הללו. ואפילו תימר: רוב השדות הללו עושות רוב מינין - רוב המינין הללו אינן באות אלא מן האיסור.

תנא: האורז שבחולת אנטוכיא - מותר במקומו. רבי לעזר ברבי יוסי התיר עד בורן.

רבי יונה בעי: וכמדתה לכל רוח?

אילו עיירות אסורות בתחום צור, שצת, ובצת, ופי מצובה, עליותה, וחנוטה, תחתיה, ובית פריא, וראש מנא, ואמוז, ומיז, אמר רבי מנא: הדיא דאת אמר - בראשונה, אבל עכשיו - יש מוסיתה, עיינש, ועין תדע, ורם פריז, ועיז, ועירומ, וכפר, והרוב, ונוב, והכפיה, וכפר צמה. רבי התיר כפר צמה.

רבי אימי בעי: ולא מופעלי מסין הו? סבר רבי אימי, מופעלי מסין כמי שנתפכשו. אילו עירות שהן מותרות בתחום צור, נכי צור, וציר, וציר,

[דף ט' ע"א]

וגשמי, וזיוו, ויגדי חמס, ודבב תרבתיה, ופרכב דבר חורג.

חד טעין דצמוקין עאל לטבריא. שאל גמליאל זוגא לרבי בא בר פהנה: אמר לו: אין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין. ואין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין? אלא כן אמר ליה: אין מקום בארץ ישראל עושה משאוי אחד של צמוקין.

חד בר נש איתיה תדא אשפלה דקפלוטין לרבי יצחק בר טבליי. שאל לרבי יוחנן, אמר ליה: פוק שאל לחנניה בן שמואל דתנניתא. נפק ושאל ליה. אמר ליה: מתנייתא לא יחמי לי, שמועה אמר לי. דאמר רבי יוסא בשם רבי יוחנן: איתפלגין רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון. חד אמר: אחר מקומו. תרנה אמר: אחר מעמדו. רבי אבהו אמר: רבי אמר: אחר מקומו. והורי ליה פהדא דרבי אלעזר ברבי שמעון, אחר מעמדו.

תדא דתימא - באילין אשפלתא. ברם, באילין טוענייא - כל עמא מודיי: אחר מקומו. הנה מקומו ומעמדו היתר והוא עתיד להעבירו דרך איסור, אותו האיסור כמי שלא העבירו.

רבי בא בר פהן בעי קומי רבי יוסי: לא בן אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן: רבי וחבירו הלכה ברבי. ואמר רבי יונה: ואפילו רבי אצל רבי אלעזר ברבי שמעון? אמר ליה: מה את בעי מרבי יוחנן? רבי יוחנן כדעתיה. דרבי יוחנן אמר: קל הקילו בשביעית שהיא מדבריהם. אית דבעי מימר: נצטרפה דעתו של רבי יוחנן עם רבי אלעזר ברבי שמעון ורבו על רבי.

הלכה ב'

מתני' המקבל עליו להיות נאמן - מעשר את שהוא מוכר, ואת שהוא אוכל, ואת שהוא לוקח. ואינו מתארח אצל עם הארץ.

רבי יהודה אומר: המתארח אצל עם הארץ - נאמן. אמרו לו: על עצמו אינו נאמן, כיצד יהא נאמן על של אחרים?

גמרא מה שהוא לוקח על מנת לאכול. והא תנינן: את שהוא אוכל! אלא את שהוא לוקח על מנת למכור. והא תנינן: את שהוא מוכר! אלא את שהוא לוקח על מנת למכור, את שהוא מוכר מפירות מכנסו.

תני: אמר רבי יודה: מימיהן של בעלי בתים, לא נמנעו להיות מתארחין אצל בעלי בתים חביריהם. אף על פי כן נהנין בפירותיהם מתוקנין לתוך בתיהן. אמר רבי יונה: חברין - אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל. אמר רבי יוסי: חברין - חשודין לאכול, ואינן חשודין להאכיל.

מתניתא פליגא על רבי יוסי ויונה! אמרו לו: על עצמו אינו נאמן, היאך יהא נאמן על של אחרים?

מיליהון דרבנן מסייעין על רבי יוסי! דאמר רבי חנינא, רבי ייסא בשם רבי יוחנן: לא אמר רבי יודה אלא בסוף. אבל בתהילה – אף רבי יודה מודי. אין תימר: חברין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל, מה בין בתהילה מה בין בסוף?

(דתני) תני: המקבל עליו להיות נאמן חוץ מדבר אחד – אין מקבלין אותו. החשוד על דבר אחד – חשוד על הכל. רבי יודה אומר: אינו חשוד

[דף ט' ע"ב]

אלא על אותו דבר בלבד. תני: הנאמן על הטהרות – נאמן על הפעולות.

תניתה רבי ינאי בי רבי ישמעאל, ואמר טעמא. הדיא דתימר: במתארת אצלו. אבל ברבים – אינו נאמן עד שיקבל עליו ברבים.

רבי זעירא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: אפילו חבר ששלח לחבר – צריך לעשר. רבי זעירא בעי קומי רבי יסא: כגון אני לרב שמואל בר רב יצחק, ורבי שמואל בר רב יצחק לי. אמר ליה: מה את בעי מרבי שמואל בר רב יצחק? דכל מה דהוא אוכל – משוקא הוא אבל.

הוא נאמן, ואשתו אינה נאמנת – לוקחין מפניו ואין מתארחין אצלו. אבל אמרו: הרי כדר עם הנחש בכפיפה.

אשתו נאמנת, והוא אינו נאמן – מתארחין אצלו ואין לוקחין מפניו. אבל אמרו: תבוא מאירא למי שאשתו נאמנת והוא אינו נאמן.

תני: לא ישמש חבר במשתה עם הארץ, ולא בסעודת עם הארץ, אלא אם כן היה הכל מתוקן ומעושר תחת ידו. ואפילו מניקת של יין.

ואם ישמש חבר במשתה עם הארץ ובסעודת עם הארץ – הרי זו חזקה למעשרות. ראו אותו מיסב – אינה חזקה, אני אומר: על התנאים שקבלו הוא מיסב. בנו מיסב אצלו – צריך לעשר על ידיו. חבירו – אין צריך לעשר על ידיו.

הלכה ג'

מתני' המקבל עליו להיות חבר – אינו מוכר לעם הארץ לח ויבש, ואינו לוקח מפניו לח, ואינו מתארח אצל עם הארץ, ולא מארחו אצלו בכסותו.

רבי יהודה אומר: אף לא יגדל בהמה ודקה, ולא יהא פרוץ בנדירים, ובשחוק, ולא יהא מטפוא למתים, ומשמש בבית הפודרש. אמרו לו: לא באו אלו לפלל.

גמרא אינו לוקח מפניו לח. הא יבש – מותר, שעמי הארץ נאמנים על הכשירות. ותני כן: נאמן עם הארץ לומר: הפירות הללו לא הוכשרו. אבל אינו נאמן לומר: הוכשרו אלא שלא קבלו את המומא. הא מפלל, דו מודי בקמייתא.

לית הדין פליגי עלה דרבי יונה! דרבי יונה אמר: חבירין – אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל, שלא ילך ויטמא גופו ויבא ויטמא טהרות. ואפילו על דרבי יוסי לית הדין פליגא! דרבי יוסי אמר: חבירין – חשודין לאכול, ואינן חשודין להאכיל! תמן – לטהרות. אבל הכא – למעשרות. הנאמן על הטהרות – נאמן על המעשרות.

תנא: פל הכא – צריך לקבל עליו, אפילו חבר תלמיד חכם. אבל חכם שישב בשיבה – אינו צריך לקבל

גביי – דוחין אותו מחבורתו. יצא מונכיתו – הרי הוא כחבר. היי אר בר בון בשם רבי יוחנן: חבר שיצא הוצה לארץ – אין דוחין אותו מחבורתו. הא קמן – אין צריך קירוב.

הלכה ד'

מתני' הנחתומין – לא הייבו אותם חכמים להפריש אלא כדי תרומת מעשר וחלה.

החננונין – אינן רשאים למכור את הדמאי. וכל המשפיעין במידה גסה, כגון: הסיטונות ומוכרי תבואה.

גמרא תמן תנינן: הלוקח מן הנחתום ביצד הוא מעשר? הכא את אמר: הלוקח – מפריש. והכא את אמר: הנחתום – מפריש. רבי יונה אמר: איתפלגין רבי לעזר ורבי יוחנן. חד אמר: כאן – בעושה בטהרה. וכאן – בעושה בטומאה. וחרנה אמר: כאן – במידה דקה. וכאן – במידה גסה. ולא ידעון מאן אמר דא. ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוחנן: מפני הטהרות, הוי רבי לעזר דו אמר, כאן במידה דקה כאן במידה גסה.

וקשיא על דרבי יוחנן, אם בעושה בטהרה – יפריש על הכל! בדין היה שלא יפריש כלום שאין מוסרין ודאי לעם הארץ ואלא שאין מוסרין טהרות לעם הארץ. וקשיא על דרבי לקיש, אם במדה דקה – יפריש על הכל!

[דף י' ע"ב]

חננוני – אין רשאי למכור דמאי. חברייא בשם רבי לעזר: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד.

התיב רבי יוסי: והא מתניתא פליגא, אילו הן המשפיעין במידה גסה, כגון הסיטונות ומוכרי תבואה. הוי: אית חורנין!

אמר רבי יוסי: לא על הדין רבי אילא אמר הדין מילתא, אלא על הדין דתני: בפה דברים אמורים? בזמן שהוא מוכר בהנותו או על פתח הנותו. אבל אם היה מוכר בפלטר או בהנותו שהוא סמוך לפלטר – מעשר על הכל. עליה, חברייא בשם רבי לעזר: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד.

היידן רבי מאיר? הדין דתנינן לכתרה: רבי מאיר אמר: את שדרבו למדוד בנפה ומדדו בדקה – מפילה דקה לנפה.

תני רבי חייא בן: את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה – מפילה דקה לגסה. את שדרכו להימדד בגסה ומדדו בדקה – מפילה דקה לגסה. וכן פלטר – מידה דקה, והנות – מידה גסה – מפילה היא גסה לדקה.

חברייא בשם רבי יוחנן: מפני התינוקות דלא ייכלון טבל.

רבי לא בשם רבי יוחנן: מידה דקה, הואיל והמוכר משתפר – המוכר מפריש. מידה גסה, הואיל והלוקח משתפר – הלוקח מפריש.

[דף י"א ע"א]

מתניתא מסייע לדיו, מתניתא מסייע לדיו.

מתניין מסייע לחברייא, רבי נחמיה אומר: את שהוא טפל לדקה – בדקה, ואת שהוא טפל לגסה – בגסה.

מתניתין מסייע לרבי לא, תני: רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר: מדד לו בדקה – הויב. אפילו לא מדד לו אלא סאה ורובע – צריך לעשר את אותו הרובע.

אמר רבי זעירא: השבון שבר ביניהן. מדד לו סאה לענין רביעיין, הואיל והמוכר משתפר – המוכר מפריש. מכר לו רביעיין לענין סאה, הואיל והלוקח משתפר – הלוקח מפריש.

הלכה ה'

מתני' רבי מאיר אומר: את שדרכו למדוד בדקה, ומדדו בגסה – מפילה דקה לגסה. ואת שדרכו למדוד בגסה, ומדדו בדקה – מפילה גסה לדקה.

איזו היא מידה גסה? ביבש – שלשה קבין. ובלח – דינר. רבי יוסי אומר: סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק, כל זמן שהוא מוכרן אכסרא – פטור.

גמרא על דעתיה דהאי תנא: נתנו שיעור ליבש, לא נתנו שיעור ללח. נתנו דמים ללח, לא נתנו דמים ליבש.

תני רבי חייא: "היו" – מידה גסה. מן ההין ולמטן – מידה דקה. מטן – מידה דקה. מן הטמן ולמעלה – מידה גסה. על דעתיה דהדין תניא: נתנו שיעור ללח, ולא נתנו שיעור ליבש. נתנו דמים ליבש, ולא נתנו דמים ללח.

רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן דהוצדק: תניי בית דין הוא, שתהא תרומת מעשר – משל מוכר, ומעשר שני – משל לוקח. מה אנו קיימין? אם במידה דקה, הואיל והמוכר משתפר – המוכר מפריש. ואם במדה גסה, הואיל והלוקח משתפר – הלוקח מפריש!

אמר רבי בון בר חייא: תפרת, באומר לו מכנסו.

אמר רבי יוסי: אפילו תימר שלא מהכנסו, באומר: בדעתו נתקן, אף על פי כן אמרו לו, תניי בית דין הוא, שתהא תרומת מעשר – משל מוכר, ומעשר שני – משל לוקח.

רבי לעזר בשם רבי הושעיא: תניי בית דין הוא, תחלב – משל טבחה, וגיד הנשה – משל לזקה.
הנהיג רבי אבהו בקיסרין: שיהו שניהן משל לזקה, בגין דיהווין מרבין טבאות.

הדרן עלך אלו דברים

פרק שלישי

הלכה א' מתני' מאכילין את העניים דמאי, ואת האכסניא דמאי. רבן גמליאל היה מאכיל את הפועלים דמאי.

גבאי צדקה, בית שמאי אומרים: נותנין את המעושר – לשאינו מעושר, ואת שאינו מעושר – למעושר. נמצאו: כל אדם אוכלין מתוקן. והקמים אומרים:

[דף י"א ע"ב]

גובין סתם ומהלקין סתם, והרוצה לתקן – יתקן.

גמרא אמר רבי יונה: מתניתין – בעניי חברים. ובאכסניא – רבי יהושע.

תני: מעשה ברבי יהושע שהלך אחר רבן יוחנן בן זבאי לברור טיל, והיו אותן בני עירות מביאין להן פירות. אמר להן רבי יהושע: אם לנו כאן – תיבום אנו לעשר. ואם לאו – אין תיבין לעשר.

רבי יוסי אמר: בעניי עם הארץ היא מתניתא. אם אמר את בעניי חברים, נמצאת נועל דלת בפני עם הארץ!

מה מקיים רבי יוסי לאכסניא? בהדא דתני: **הגרים עמכם** (ויקרא כה, ו) – לרבות את האכסניא. רבי לעזר אומר: זו אכסניא של עבדים.

תני: צריך להודיע. על דעתיה דרבי יונה דו אמר בעניי חברים היא מתניתא – ניקא. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר בעניי עם הארץ היא מתניתא, אפילו מודיעו, מהו מועיל? מפני אחד שהוא (שאינו) מתקן.

אמר רבי מנא: הדיא אמה: אילין דיהבון בביתין – אסור ליתן מדמי שביעית, שאינו אלא פפורע חוב מדמי שביעית.

בהדא דתני: אחד שביעית, ואחד מעשר שני – אין נפרעין מהן מלנה וחוב, ואין עושין מהן שושבינות, ואין משלמין מהן תשלומים, ואין פוסקין מהן צדקה לעניים בבית הכנסת. אבל משלמין מהם דבר של גמילות חסד, וצריך להודיע.

[דף י"ב ע"א]

תמן תנינן: פועל שאינו מאמין לבעל הבית, תמן את אמר: הפועל מפריש. וכא את אמר: בעל הבית מפרישו! אמר רבי יונה: תמן – במאכילו מן המנויין. ברם הכא – במאכילו מן האבוס.

רבי זריקו, שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן: רופא חבר שהיה מאכיל לחולה עם הארץ – נותן לתוך ידו, ואינו נותן לתוך פיו.

בדמאי. אבל בודאי, אפילו לתוך ידו – אסור.

משל חולה. אבל משל רופא – אסור.

בישראל. אבל בכזו נח, אפילו בודאי – מותר. משל רופא – אסור.

אם היה אבר מן החי, אפילו משל חולה – אסור, שלא יבא לידי תקלה. וקשיא על דבית שמאי,

[דף י"ב ע"ב]

בגין דו כשר יפסדו! נותן לו כדי תיקונו.

מה טעם דבית שמאי? אפילו תגדרנו, עכשיו – יכול את לגדרו, לאחר זמן – אין את יכול לגדרו.

מה טעם דרבנן? אם מדקדק את אחריו, אף הוא ממעט בצדקה.

גבאי צדקה ביום טוב – לא יהו מקריזין פדרה שמקריזין בחול. אבל גובים בצנעה, ונותנין לתוך היקו, ומחלקין לכל שכונה ושכונה בפני עצמה.

גבאי קופה בשביעית – לא יהו מדקדין בחצירות של אוכלי שביעית. נתנו להן פת – מותר, שלא נחשדו ישראל להיות נותנין אלא או מעות או ביצות.

רבי חנינא בשם רבי פנחס: הדיא דתימר: במקום שזורעין ולא אוכלין. לאכול – אינן חשודין, כל שכן להאכיל.

פתיים המגבלין בטהרה – לא יהו מדקדיקין בחצירות של אוכלי שביעית.

אית תניי תני: מדקדיקין.

אמר רבי פנחס: מאן דתני מדקדיקין – מפני חלתן.

מאן דאמר אין מדקדיקין – מכריחו מן תקלה ומכניסו לתמורה. טבל – בעון מיתה. שביעית – בלא תעשה.

פיצד הוא עושה? אמר רבי חונה: מביא כהן חשוד, ומטבילה ומאכילה לו.

ולא נמצא מוסר טהרות לעם הארץ? אמר רבי מנא: מביא כהן חשוד ומטבילה, ומשפחה עד הערב, ומאכילה לו.

ולא נמצא מחזיק יד עוברי עברה? רבי שמעון בר בר שני בשם רבי אחא: משפחה עד ערב הפסח ושורפה.

[דף י"ג ע"א]

מתני' הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו – לא ישליך עד שיעשר.

הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר – לא יחזיר עד שיעשר, שאינו מחסר אלא מנין.

היה עומד ולוקח, וראה טוען אחר יפה ממנו – מותר להחזיר, מפני שלא משך.

גמרא אמר רבי אלעזר: דרבי מאיר היא דרבי מאיר אמר: לא התירו למכור דמאי אלא לסימון בלבד.

אמר רבי יוחנן: דברי הכל היא! שנייא היא, שהזוכה – זוכה בדקה, ואין המפקיר מבקיר בגסה. [שנייא היא, שהמפקיר – מפקיר בגסה, ואין הזוכה זוכה בדקה].

ולית הדיא פליגי על דרבי מאיר! דרבי מאיר אמר: בין שאדם מבקיר דבר ויוצא מרשותו – הפקרו הפקר. שנייא היא, שהזוכה – זוכה בדקה, ואין המפקיר מבקיר בגסה.

ואפילו על דרבי יוסי לית הדיא פליגי דרבי יוסי אמר: אין ההפקר יוצא מתחת ידי הפעלים אלא בזכייה, אין הפקרו הפקרו! שנייא היא, שהמפקיר – מפקיר בגסה, ואין הזוכה זוכה בדקה [בגסה].

חוקיה אמר: אין מהוסר לבעליון אלא בזכייה מניין. כיצד הוא עושה? נוטל מן העליון ומתקן, ואינו אסור משום גזל.

בהדיא רבי שמעון בר כהנא הוה מסמיך לרבי לעזר, עברו על חד פרום, אמר ליה: "אייתי לי חד קיסם מהצד שיניו". חזר ואמר ליה: "לא תיתי לי פרום!" אמר: דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבדו בן – הא אזיל סינא דגוברא!

רבי חגי הוה מיסמיך לרבי זעירא. עבר חד טעון חד מיכיל דקיסין. אמר ליה: "אייתי לי חד קיסם מהצד שיניו". חזר אמר ליה: "לא תיתי לי פרום!" דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבדו בן – הא אזילא מיכלא דגוברא. לא רבי זעירא פשר כל פד, אלא מילין דייצרון שמע לך.

[דף י"ג ע"ב]

ניעבדין.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: בין שמשך – קנה, לא היה חסר אלא ממני ליה. כיצד הוא עושה? נותן דמי אחת מהן ומתקן.

ולא נמצא עושה תקלה לבאים אחריו? עושה אותן ציבור לפניו.

ויקבע אותן תוך פירותיו! ולא בן תני: קובע אדם מעשרותיו של חברו לתוך פירותיו, ואפילו עושה תקלה לבאים אחריו! אמר רבי חיננא: תקנו בלוקח, ולא תקנו במחזיר. ביני מתניתא: היה עומד ובורר. עד כדון באתו מין, אפילו מין אחר?

הלכה ג'

מתני' המוצא פירות בדרך, ונטלן לאכלן, ונמלך להצניע – לא יצניע עד שיעשר. אם מתחילה נטלן בשביל שלא יאבדו – פטור.

כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי – לא ישלח לחברו דמאי. רבי יוסי מתיר בודאי, ובלבד שיודיענו.

גמרא תני: אין מעבירין על האוכלין. רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: הא דמר – בראשונה. אבל עכשיו – מותר מפני הפסחים.

תמן תנינן: החופף את הנלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר – תייב בגזקו. תני: ואסורין משום גזל. כהנא אמר: והוא שהפכה על מנת לזכות בה. אבל אם הפכה על מנת שלא לזכות בה – לא בדיא. ולענין גזקין – לא בדיא שנייא. בין הפכה על מנת לזכות בה, בין שהפכה על מנת שלא לזכות בה, והוזק בהן אחר – תייב בגזקו. והכא את אמר הכן?

אמר רבי אבי: תמן כתיב: **בעל הבור ישלם**, בעל הגזק ישלם. ברם הכא: **עשר תעשר** – משלף את מעשר, ואין את מעשר משל אחרים.

כל דבר שאין אדם רשאי למכרו דמאי – לא ישלח לחבירו דמאי. מידה דקה שאין אדם רשאי למכרה דמאי – לא ישלח לחבירו דמאי. מידה גסה שאדם רשאי למכרה דמאי – ישלח לחבירו דמאי. רבי יוסי מתיר בודאי, בין דקה בין גסה, ואוסר בדמאי בדקה.

[דף י"ד ע"א]

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני גידורו התירו דמאי בגסה. דו מתניתא, רבי יוסי אמר: סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק, כל זמן שהוא מוכרו אכסרה – פטור.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: שלח לי רבי יוסי בי רבי אתרוג, ואמר לי: "זה בא בידי מקיסרין!" ולמתי בו שלשה דברים. שהוא ודאי, שהוא טמא, שלא בא בידי אחר.

שהוא ודאי, שפירות קיסרין – ודאי. שהוא טמא, שפרכיזין עליו מים. שלא בא בידי אחר, שאילו בא בידי אחר – היה מעשר מזה על זה.

ועשר מפני עליו! דו חשש להדא דבר קפרא, דבר קפרא אמר: אין דרד בגי אדם להיות משלחין לחביריהו דברים חסרין.

ולא מתניתא היא, רבי יוסי מתיר בודאי, בלבד שיודיעו! אתא מימר לה: אף על גב דו פליג על רבן – לא עבד עובדא פותיה.

רבי זעירא בעי קומי רבי יסא: ולא מפירות שהן מותרין בקיסרין הוא! אמר ליה: ולא רבי התיר קיסרין? ורבן שמעון בן גמליאל קודם לרבי היה.

הלכה ד'

מתני' המוליד היטין לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ – בהזקתו למעשרות ולשביעית. לטוחן עכו"ם – דמאי.

מסכת בבא בתרא פרק חמישי

הא ארבע מדות במוכרין. במה דברים אמורים? במדה שאינה של שניהם. אבל אם היה (בידו) [מדה] של אחד מהן - ראשון ראשון קנה. במה דברים אמורים? ברשות הרבים, או בחצר שאינה של שניהם. ברשות הלוקח, כיון שקבל עליו - הרי זה קנה. ברשות המוכר, עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים. ברשות המפקדין אצלו, עד שיקבל עליו או עד שישכיר את מקומו. אימתי אמרו: "מטלטלין נקנין במשיכה"? ברשות הרבים, או בחצר שאינה של שניהן. ברשות הלוקח, כיון שקבל עליו - הרי זה קנה. ברשות המוכר - עד שיגביה או עד שיוציא מרשות הבעלים. ברשות זה שמפקד אצלו - עד שיקבל עליו, או עד שישכיר לו את מקומו:

הב עד שלא נתמלאת המדה נשברה מדה - נשברה למוכר. משנתמלאת מדה - נשברה ללוקח. רבי יהודה אומר: אם היה סרסור ביניהן, נשברה חבית - נשברה לסרסור. מודים חכמים לרבי יהודה: בזמן שהצלוחית ביד התינוק, וחונני מערה לתוכה שמן, ונפלה ונשברה - שחיב על השמן ופטור על הצלוחית. ואם הטתה צלוחית ושברה - חיב אף על הצלוחית. ורבי יהודה פטר שעל מנת כן שלח בנו אצל חונני, על מנת שיאבד את האיסר וישבר את הצלוחית:

הג מקום שנהגו להשפיע - משפיע לו כל צרכו, עד שלא נתמלאו אחורי מדה ושולי מדה להכריע - מכריע לו כל צרכו. רבי נתן אומר: טפח מלא החוט המאזנים, ובטורטני - טפח שהן שני טפחים בלח; דברי רבי. רבי נתן אומר: כל המשקלות שאמרו בשעור לטמאן - כך שעור להכריען. מקום שנהגו שלא להשפיע ושלא להכריע - נותן לו גירומין. אחד לעשרה בלח, ואחד לעשרים ביבש. המוכר בפקטני - כל השיפועין הרי הן של מוכר. המוכר בקטלזין בשוק, משקין

שבאחורי מניקות - הרי הן של לוקח. ולא היא מערה מן החבית, אלא קונח מן האזן. ושמן שקרש - אין מפשידין אותו. אין חונני רשאי לא להרתיע את המדה, ולא להקפיצה ולא לנטותה, ולא להושיבה על צדה, ולא יעשה קני מאזנים ארוך מצד אחד וקצר מצד אחד. ולא יעשה את המחוק עבה מצד אחד וצר מצד אחד. ולא יהא מערב מים ביין, מי בלקייה בשמן, מי מעין בדבש, סלת בדבש, וחמץ בשמן, חמץ במור, חול בפול, עלי פגנים בפילון, חלב המור בקטף, סיקרא בציור, וכסבורא בפלפלין. חונני מקנח מדותיו של שמן פעם אחת בשבת, ושל יין משעשה שליא, ולא יהא נותן מדותיו ומשקלותיו במלח מפני שהן חסרין, שנאמר (דברים כה) כי תועבת ה' וגו' כל עושה אלה:

הד רבי שמעון אומר משם רבי עקיבה: הרי הוא אומר (ויקרא יט) מאזני צדק וגו', אדם מוכר לחברו לגין וחצי רביעית ושמינית, וכשהוא בא עמו לחשבון, לא יאמר לו מלא לי את המדה הזאת, מחול לי את הקרטוב הזה, שאין האמנת המדות תלויה בביריות והמקום הוחל שמו עליהן. ולא יעשה משקלותיו של עץ של אבר ושל קיספורן ושל מתכת, אלא של זכוכית. היה מבקש עשר ליטרין, לא יאמר לו שקל לי כל אחת ואחת בפני עצמה מפני הכריעות, אלא שקל לי כלן כאחת. היה מבקש ממנו שלשה רביעי ליטרא - שוקל לו ליטרא ונוטל ממנה רביע ליטרא. היה מבקש ממנו חצי ליטרא - שוקל לו ליטרא ונוטל ממנו חצי ליטרא. רביע ליטרא - שוקל לו רביע ליטרא. היה מבקש ממנו תרקב - מודד לו בסאה ונוטל ממנו תרקב. היה מבקש ממנו ארבעה קבין - מודד לו בסאה ונוטל ממנו מארבעת קבין. היה מבקש ממנו קבים נותן לו קבים. לא יעשה אדם מדה חסרה או מדה יתרה בתוך ביתו, מפני שמרמה בו את אחרים. בכל מקום הן עושים תרקב וחצי תרקב, קב וחצי קב, רבע תמן וחצי תמן, ועוכלא הין, וחצי

היין, ושלישית היין, ורביעית היין, ולוג וחצי לוג, ורביעית, ושמינית, וחצי שמינית, ואחד משמונה בשמינית, וזה הוא קרטוב.

פרוטית שאמרו, אחד משמונה פרוטות לאיסר. איסר - אחד מעשרים וארבעה לדינר. שש מעה - כסף דינר. מעה כסף - שני פונדיון. פונדיון - שני איסרים. איסר - שני מסמסין. מסמס - שני קונטריסין. קונטרס - שתי פרוטות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: פרוטה שאמרו - אחת משש פרוטות לאיסר. שלש הדרסין מעה. שני הינצין - הדרס, שני שמינית הינץ, ושתי פרוטות שמין. אין משתכרין לא בביצים ולא בפרות פעמים; דברי רבי יהודה. וחכמים מתירין:

מסכת בבא בתרא פרק ששי

ו,א המוכר זרעוני גנה לחברו, זרעים הנאכלין, זרע ולא צמח, רבי יהודה אומר: נותן לו דמי הזרע ולא דמי הוצאה. אמרו לו: הרבה מבקשים אותם לדברים אחרים.

ו,ב המוכר פרות לחברו - הרי זה מקבל עליו רבע טנפת פיגים לסאה. שעורים - מקבל עליו רבע קטנית. קשואין - מקבל עליו עשר מאות למאה. קנקנין - מקבל עליו עשר נאות פנוסות פנוסות מגפרות למאה. יתר על כן, בכלן - מחזיר לו את השאר ונוטל ממנו דמים. הלוקח קנקנין מחברו ונמצאו פנוסות, ונשתברו - חייב להעמיד לו דמי קנקנין, אבל לא דמי יין. המוכר יין לחברו סתם - חייב באחריותו עד הפסח. מבסס - חייב באחריותו עד עצרת. נתישן - חייב באחריותו עד החג. המוכר מרתף לחברו סתם, בזה אמרו: מקבל עליו עשר קוססות למאה.

ו,ג חבית של יין אני מוכר לך - נותן לו יין יפה. חבית של יין זו אני מוכר לך - נותן לו יין המתקבל בחנות. חבית זו אני מוכר לך - אפלו חמץ הגיעו. מאה חביות של יין אני מוכר לך - נותן לו יין יפה כרב

יין הנמכר באותו מקום. מאה חביות של יין אלו אני מוכר לך - נותן לו יין יפה כרב יין הנמכר באותו חנות. מאה חביות אלו אני מוכר לך - אפלו חמץ הגיעו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: המוכר יין לחברו ונמצא קוסס - הגיעו. נסכו על גבי המזבח - יצא. עשאו תרומה ותרומת מעשר - יצא. שטה ממנו נזיר - הרי זה לוקה את הארבעים:

ו,ד גשמים היורדין בין הגתות, אם מכת מדינה היא - אין צריך להודיעו. ואם אין מכת מדינה היא - צריך להודיעו. לקח הימנו לגין וחצי לגין, רביעית ושמינית - לא ישקה מהן לחמריו לפועליו, ולא כל מי שיש לו עליו טענת מזונות, אלא אם כן הודיעו. היה הולך לבית האבל ולבית המשפה, היה בידו לגין של יין המתקשקש - לא ימלאנו מים, מפני שטוענו טענת חנם. ואם היה חבר עיר - הרי זה מתר.

היה רבי מאיר אומר: לא יסרב אדם בחברו שיאכל אצלו, ויודע בו שאינו אוכל. ולא ירבה לו בתקרכת, ויודע בו שאינו מקבל. ולא יפתח לו חביות מכורות לחנוני, מפני שטוענו טענת חנם. ואם הודיעו מתחלה, או שהיה מבקש לבור לו את היפה - הרי זה מתר. לא ישלח אדם לחברו חבית של יין ויתן על פיה שמן, מפני הסכנה.

ו,ה הלוקח כלים לשלח לבית חמיו, ואמר: אם נתקבלי ממנו - הריני נותן לך דמיהן, ואם לאו - הריני נותן כף וכף. נטלו הימנו בהליכה - חייב לשלם. בחזירה - הרי הוא כנושא שכר. סומכוס אומר: המוכר חלק לחברו בכאר - אין פחות מרובע. בחבית - אין פחות משמנה. בקדרה - אין פחות משנים עשר. בטפוח - אין פחות מששה עשר. "פרדסי אני מוכר לך", אף על פי שאין בו אילנות - הגיעו, שלא אמר לו אלא שמו. "כרמי אני מוכר לך", אף על פי שאין בו גפנים - הגיעו, שלא אמר לו אלא שמו. "בית כור אני מוכר לך" בין שהוא כבית

עשרים סָאָה וּבֵין שֶׁהוּא כִּבִּית אַרְבַּעִים סָאָה – הַגִּיעוּ, שְׁלֹא אָמַר לוֹ אֶלָּא שְׁמוֹ. "בֵּית כּוֹר מוֹכַר לָךְ" הַמְקַף גָּדַר אֲנִי מוֹכַר לָךְ" בֵּין שֶׁהוּא כִּבִּית עֶשְׂרִים סָאָה וּבֵין שֶׁהוּא כִּבִּית אַרְבַּעִים סָאָה – אֵין לוֹ אֶלָּא עַד מְקוֹם הַגָּדַר.

וְ, אֵין מוֹצִיאִין לְאֲכִילַת פְּרוֹת מִנְכָּסִין הַמְשַׁעְבְּדִין, מִפְּנֵי תַקֵּן הָעוֹלָם. כִּיצַד? גִּזְלוּ הַיִּמְנָנוּ שְׂדֵה וְאֲכָלָהּ, וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה לְפָנָיו – גּוֹבֵה אֶת הַקֶּרֶן מִנְכָּסִים מְשַׁעְבְּדִים. וְלְאֲכִילַת פְּרוֹת – אֵינוּ גּוֹבֵה אֶלָּא מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין. וְאֵין מוֹצִיאִין לְשִׁבַח קִרְקָעוֹת וּלְמִזוֹן הָאִשָּׁה וְהַבְּנוֹת, מִפְּנֵי תַקֵּן הָעוֹלָם. כִּיצַד? לָקַח הַיִּמְנָנוּ שְׂדֵה וְהִשְׁבִּיחָהּ, וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה לְפָנָיו – גּוֹבֵה מִנְכָּסִים הַמְשַׁעְבְּדִים. וְשִׁבַח קִרְקָעוֹת – אֵינוּ גּוֹבֵה אֶלָּא מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין. בְּמַה דְּבָרִים אָמורים? בְּזִמְן שֶׁקָּדַם מְקַחוּ שֶׁל זֶה לְשִׁבְחוֹ שֶׁל זֶה. אֲבָל אִם קָדַם שִׁבְחוֹ שֶׁל זֶה לְמְקַחוֹ שֶׁל זֶה – זֶה וְזֶה אֵינוּ גּוֹבֵה אֶלָּא מִנְכָּסִים בְּנֵי חוֹרִין. זֶה אוֹמֵר: "שִׁבְחֵי קָדָם". וְזֶה אוֹמֵר: "מְקַחֵי קָדָם" – הַמוֹצִיא מַחְבְּרוּ עָלָיו הָרְאִיָּה.

וְ, אֵלוּ וְאֵלוּ שֶׁהֵיוּ אוֹמְרִים גּוֹבֵהָ שֶׁל מְעָרָה אַרְבַּע אַמּוֹת כּוֹכִין שֶׁל בְּנִין שִׁבְעָה טַפָּחִים וְטַפַּח לְכַפָּה: עוֹשֶׂה חֶצֶר עַל פִּי מְעָרָה שֶׁשׁ עַל שֶׁשׁ מְלֵא מָטָה, אַחַת מְכָאֵן וְאַחַת מְכָאֵן, וּפּוֹתַח לְתוֹכָהּ שְׁתֵּי מְעָרוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אַרְבַּע מְאֻרְבַּע רּוּחֹתֶיהָ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּסֻלַּע הַבָּא בְּיָדַיִם – פּוֹתַח אֶת שְׁתֵּיהֶן מֵרוּחַ אַחַת. אָמְרוּ לוֹ: אֵי אֶפְשֶׁר לְבֹן:

וְ, ח' קִנְטִינָר אֲנִי מוֹכַר לָךְ" – הָרִי זֶה מַעֲמִיד לוֹ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה. בֵּין שְׁאֹמֵר לוֹ: "בֵּית כּוֹר עֶפְרָא אֲנִי מוֹכַר לָךְ". וּבֵין שְׁאֹמֵר לוֹ: "כִּבִּית כּוֹר עֶפְרָא אֲנִי מוֹכַר לָךְ" – הָרִי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו חֶרֶץ וּבֶן חֶרֶץ, וּמַחֲצִיט גָּדַר שְׁבִיעֵנו לְבֵין חֲבֵרוֹ. "בֵּית כּוֹר עֶפְרָא אֲנִי מוֹכַר לָךְ הֵן חֶסֶר וְהֵן יִתְרָה". אֶפְלוּ פַחַת רַבַּע לְסָאָה, אוֹ הוֹתִיר רַבַּע לְסָאָה שֶׁהֵן שְׁבַעַת קַבִּין וּמְחַצֶּה לְכוֹר – הַגִּיעוּ. פַּחַת מִכֵּן אוֹ יִתְרָה עַל כֵּן – מַחְזִירִין זֶה לְזֶה. מֵהוּ מַחְזִיר

לוֹ? מַעוֹת כְּדָרְךָ שֶׁלָּקַח הַמַּעוֹת. וְאִם רָצָה – מַחְזִיר לוֹ קִרְקָע. "בֵּית כּוֹר עֶפְרָא אֲנִי מוֹכַר לָךְ בְּסִמְנֵינוּ בְּמִצְרֵינוּ" אֶפְלוּ פַחַת שְׁתוֹת אוֹ הוֹתִיר שְׁתוֹת שׁוֹם הַדִּינָין – הַגִּיעוּ. פַּחַת מִכֵּן, אוֹ יִתְרָה עַל כֵּן – מַחְזִירִין זֶה לְזֶה. מֵהוּ מַחְזִיר לוֹ? מַעוֹת כְּדָרְךָ שֶׁלָּקַח הַיִּמְנָנוּ. וְאִם רָצָה – מַחְזִיר לוֹ קִרְקָע:

וְ, ט' הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: "חֲצִי שְׂדֵי וּבֵית לְתָךְ אֲנִי מוֹכַר לָךְ" – מְשַׁמְנִין בֵּינֵיהֶן וְנוֹטֵל חֲצִי שְׂדֵה וּבֵית לְתָךְ. אָמַר לְזֶה: "חֲצִי שְׂדֵי וּבֵית לְתָךְ אֲנִי מוֹכַר לָךְ". וְלְזֶה אָמַר: "חֲצִי שְׂדֵי וּבֵית לְתָךְ אֲנִי מוֹכַר לָךְ" – מְשַׁמְנִין בֵּינֵיהֶן, זֶה נוֹטֵל חֲצִי שְׂדֵהוּ וְזֶה נוֹטֵל חֲצִי שְׂדֵהוּ. לְזֶה אָמַר: "בְּצַפּוֹן". וְלְזֶה אָמַר: "בְּדָרוֹם" – מְשַׁמְנִין בֵּינֵיהֶן, זֶה נוֹטֵל בְּצַפּוֹן וְזֶה נוֹטֵל בְּדָרוֹם. "בֵּית לְתָךְ כְּלָפִי צַפּוֹן אֲנִי מוֹכַר לָךְ" – נוֹתֵן לוֹ בֵּית לְתָךְ כְּלָפִי צַפּוֹן. "בֵּית זָרַע יָד" – מַעֲמִיד לוֹ בֵּית זָרַע יָד.

מִסְכַּת בְּבֵא בַתְּרֵא פֶּרֶק שִׁבְעִי

ז, א' כָּל שֶׁהוּא לְפָנִים מַחְבְּרוֹ – הוּא קוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ. וְנִחְלָה מְשַׁמְשֵׁת וְהוֹלֶכֶת וְעוֹלָה אֶפְלוּ עַד רְאוּבֵן. הָאֲחִין זֶה אֶת זֶה, וְהָאֲחִיוֹת זו אֶת זוֹ, הָאֲחִין אֶת הָאֲחִיוֹת, וְהָאֲחִיוֹת אֶת הָאֲחִין – נוֹחֲלִין וּמְנַחֲלִין. מְזוֹר מוֹרִישׁ אֶת קְרוֹבוֹיו. עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְעוֹבֵד הַבָּא עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ חוֹר הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְנִתְגַּיֵר, עוֹבֵד וְנִשְׁתַּחֲרַר – נְכָסוֹ כְּנִכְסֵי הַגֵּר וְכְנִכְסֵי עוֹבֵד מְשַׁחֲרָר – כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן זָכָה. נֶאֱמַנְתָּ חַיָּה לוֹמֵר: "זֶה יֵצֵא רֵאשׁוֹן". אֵימַתִּי? בְּזִמְן שֶׁאֵין שֵׁם עֲרֵעוֹר, אֲבָל יֵשׁ שֵׁם עֲרֵעוֹר – הָרִי זֶה אֵינָה נֶאֱמַנְתָּ. רַבִּי אֲלֵעָזַר אוֹמֵר: אִם הִחֲזַקָה עַל אוֹמְדָה – נֶאֱמַנְתָּ. וְאִם לֹא – אֵינָה נֶאֱמַנְתָּ. הֵיוּ מַחְזִיקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְּכוֹר, וּבִשְׁעַת מִיתָהּ אָמַר: "אֲנִי בְּכוֹר" – אֵינוּ נֶאֱמָן. מַחְזִיקִין בּוֹ שֶׁאֵינוּ בְּכוֹר, וּבִשְׁעַת מִיתָהּ אָמַר: "בְּכוֹר הוּא" – אֵינוּ נֶאֱמָן. הֵיוּ מַחְזִיקִין בּוֹ שֶׁהוּא בְּכוֹר, וּבִשְׁעַת מִיתָהּ אָמַר: "בְּכוֹר הוּא" – נֶאֱמָן. הֵיוּ מַחְזִיקִין שֶׁהוּא בְּנוֹ, וּבִשְׁעַת מִיתָתוֹ אָמַר: "בְּנֵי הוּא" – נֶאֱמָן. הֵיוּ מוֹחֲזִיקִין בּוֹ שֶׁהוּא

אבות והורישו את הבנים, תשעה - נטלו מחצה, ואחד - נטל מחצה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף נתחלקה הארץ ליוצאי מצרים. כיצד? היה מן היוצאים ממצרים העומדים בערבות מואב - הוא נוטל שני חלקים מיוצאי מצרים, ולא מן העומדים בערבות מואב. מהעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי מצרים - נוטל חלק אחד. המתאוננים, והמרגלים, ועדתו של קרח - לא נטלו בארץ חלק. אבל הבנים - ירשו בזכות אבות אבותיהם, ובזכות אבות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: יהושע וכלב - נטלו שלשה חלקין בנחלה, שהן מיוצאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב, ושנטלו מרגלים חלקן נטלו יהושע וכלב. חלק המתאוננים ועדתו של קרח - נפל לאמצע, והבנים נחלו לעצמן. וכשם שהבן קודם את הבת בנכסי האב, כך קודם הבן בנכסי האם. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר משם רבי זכריה בן הקצב, וכן היה רבי שמעון בן יהודה איש כפר איכוס אומר משום רבי שמעון: אחד הבן ואחד הבת - שוין בנכסי האם.

ז,ד האומר: "יחלקו בני נכסי" והיה שם בכור, אם זכו בנכסים בחיי האב - אין נוטל פי שנים, ואם לאו - נוטל פי שנים. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בני בכור כראוי לו" - נוטלן ונוטל פי שנים. "בבכורתו" - ידו על העליונה, רוצה נוטלן, ורוצה נוטל פי שנים.

האומר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי כראוי לה" - נוטלת ונוטלת כתבתה. "בכתבתה" - ידה על העליונה, רוצה נוטלת, רוצה נוטלת כתבתה. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בעל חובי בחובו כראוי לו" - נוטלו ונוטל עוד מאתים דינר בחובו. "בחובו" - אין לו אלא בחובו. היתה לו שדה עשויה אפותיקי לאשה בכתבתה, ולבעל חוב בחובו, ואמר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי בכתבתה,

בנו, ובשעת מיתתו אומר: "אינו בני" - אינו נאמן. שאין בנו, ובשעת מיתתו אומר: "בני הוא" - נאמן. היו מחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אומר: "אחי הוא" - אינו נאמן. היו מחזקין בו שהוא עבדו, ובשעת מיתתו אומר: "בני הוא" - נאמן. היה עומד בין המוססין, אומר: "בני הוא" וחזר ואמר: "עבדי הוא" - נאמן. "עבדי הוא" וחזר ואמר: "בני הוא" - אין נאמן.

ז,ב אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם. רבי אומר: אומר אני, שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו לאחר מיתת אביהם, שאף שלו השביח כשלהן. כיצד? היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים, ופרה רוצה באפר - הבכור נוטל פי שנים. ואין נוטל פי שנים בזרוע והלחיים והקבה. רבי אומר: כל דבר שלא פלפלו בו תומים לאחר מיתת אביהן - הבכור נוטל פי שנים. וחכמים אומרים: אין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו. אבל בנה בנין, נטע נטיעות - הכל שוין שנוטל פי שנים. כיצד נוטל פי שנים? ירש שטרי חוב - נוטל פי שנים. יצאו עליו שטרי חוב - נותן פי שנים. ואם אומר: אי אפשר שלא לטול ושלא לתן - הרשות בידו. כיצד אינו נוטל בראוי כבמחזק? מת אביו בחיי אביו - נוטל פי שנים מנכסי אביו, ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו. ואם היה אביו בכור - אף נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו.

ז,ג בנות צלפחד - נטלו שלשה חלקין בנחלה, חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף חלק אחי אביהן, לפי שלא נתנה הארץ אלא ליוצאי מצרים, ולא נתחלקה אלא לעומדים בערבות מואב. ירש השבט את שבטו, וחזר השבט וירש את הראוי לו. כיצד? שני אחין שהיו מיוצאי מצרים, לאחד יש לו תשעה בנים, ולאחד יש לו בן אחד, ולפניהן בית חמשת כורין, תשעה - נטלו בית לתן, ואחד - נוטל בית לתן. החזירום לאבותיהם, חזרו

וּלְפִלוּנֵי בַעַל חוֹבֵי בְחוּבוֹ - נִתְקַבְּלוּ שְׁלֵהֶן וַיֵּדֶן עַל הָעֲלוּנָהּ.

ז, הָאֹמֵר: "תְּנוּ חֶלֶק" - יִירָשׁ עִם הַבְּנִים. "בְּכֹוֹרָה" - אֵין נוֹטֵל פִּי שְׁנַיִם. הָאֹמֵר: "יִירוּשָׁנֵי פְלוּנִי" - לֹא אָמַר כָּלוּם. "תְּנוּ נַכְסֵי לְפְלוּנִי" - דְּבָרֵיו קִימִין. כְּתַב יְרוּשָׁה מִלְמַטָּה וּמִתְּנָה מִלְמַעְלָה, יְרוּשָׁה מִלְמַעְלָה וּמִתְּנָה מִלְמַטָּה, יְרוּשָׁה מִכָּאן וּמִכָּאן מִתְּנָה בְּאִמְצַע, הוֹאִיל וְהִזְכִּיר שֵׁם מִתְּנָה - דְּבָרֵיו קִימִין. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אֹמֵר: אִם אָמַר עַל מִי שְׂרָאוּי לוֹ לִירוּשׁוֹ - דְּבָרֵיו קִימִין. עַל מִי שְׂאִינוּ רְאוּי לוֹ לִירוּשׁוֹ - אֵין דְּבָרֵיו קִימִין. כִּיצַד? אָמַר עַל בַּת הַבֶּן בֵּין הַבְּנִים וְעַל בֶּן הַבַּת בֵּין הַבָּנוֹת - דְּבָרֵיו קִימִין. עַל הַבַּת בֵּין הַבְּנִים, וְעַל הָאֶחָד בֵּין הַבָּנוֹת - לֹא אָמַר כָּלוּם.

מִסְכַּת בְּבֵא בְּתֵרָא פְּרָק שְׁמִינִי

ח, הַכּוֹתֵב נַכְסֵיו לְאַחַר וְהִיא כֹהֵן, וְהָיָה בֵּהֶן עֲבָדִים, אָף עַל פִּי שְׂאֵמַר הֵלֵךְ: "אֵי אֶפְשִׁי בְּהֶן" - הָרִי אֵלוֹ אוֹכְלִין בְּתֵרוּמָהּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: כֹּהֵן שְׂאֵמַר הֵלֵךְ: "אֵי אֶפְשִׁי בְּהֶן" - זָכוּ בְּהֶן הַיְיִרוּשִׁין. הַכּוֹתֵב נַכְסֵיו לְעֶשְׂרָה, בֵּין שְׁזָכָה אֶחָד מֵהֶן, וּבֵין שְׁזָכוּ בְּלֶן - זָכוּ בְּלֶן. כְּתַב וְהָעֲלָה לָהֶם בְּעָרְכִים - זָכְתָה לָהֶן הָעָרְכִים. הַמוֹצִיא עֶשְׂרָה עֲבָדִים בְּנֵי חוֹרִין, בֵּין שְׂיָצָא אֶחָד מֵהֶן, וּבֵין שְׂיָצָאוּ בְּלֶן - יָצָאוּ בְּלֶן. כְּתַב וְהָעֲלָה לָהֶן בְּעָרְכִים - זָכְתָה לָהֶן הָעָרְכִים.

הָאֹמֵר: "תְּנוּ שְׂדֵה פְלוּנֵי לְפְלוּנֵי, וְאִם מַת פְלוּנֵי לְפְלוּנִי" - רָאשׁוֹן אוֹכֵל פְּרוֹת, וְאִם מַת - יִנְתְּנוּ לְשָׁנֵי - הַשְּׁנַיִ אוֹכֵל פְּרוֹת, וְאִם מַת - יִנְתְּנוּ לְשָׁלִישִׁי. מַת הַשְּׁלִישִׁי עַד שְׁלֹא יָמוּת הַשְּׁנֵי - הַשְּׁנַיִ אוֹכֵל פְּרוֹת, וְאִם מַת - יִחְזְרוּ לִירוּשֵׁי נוֹתָן. הָרָאשׁוֹן אוֹכֵל פְּרוֹת וּמוֹכֵר קָרְקַע; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אֵין לְרָאשׁוֹן אֵלָא אֲכִילַת פְּרוֹת בְּלָבָד.

ח, ב, שְׁנַיִם שְׁהִיּוּ בְּאֵין מִמְדִּינַת הַיָּם, אָף עַל פִּי שְׂמִשְׁאָן וּמִתְּנָן וּמֵאֲכַלְן וּמִשְׁקָן כְּאֶחָד, וּמַת אֶחָד מֵהֶן - אֵין חִבְרוּ יְרוּשׁוֹ. וְאִם הָיָה נוֹהֵג בּוֹ מִשׁוּם אַחְוָה - חִבְרוּ יְרוּשׁוֹ. מִשְׂיָצָא הוּא וּבְנֵו לְמְדִינַת הַיָּם, וּבָא וְעָמוּ אֶחָד וְאָמַר: "זֶה אַחֵי שְׁתַּנְתָּן לִי בְּמְדִינַת הַיָּם, וְלוֹ חֲמִשָּׁה אַחֵין, וְלִפְנֵיהֶן בֵּית חֲמִשַׁת כּוֹרִין" - הֵן אֵין נוֹתְנִין לוֹ כָּלוּם, וְהוּא נוֹתֵן לָהֶן שְׁתוֹת בְּחֶלְקוֹ. מַת - הוּא נוֹטֵל מֵה שְׁתַּנְתָּן, וְהַשְּׂאֵר מְבִיאִין לְאִמְצַע וְחוֹלְקִין. מִשְׂיָצָאוּ הוּא וְאֶבְיו לְמְדִינַת הַיָּם, וּמַת הַבֶּן, אוֹ שְׁמַת הָאֵב - לְעוֹלָם נַכְסֵיו בְּחֻזְקַת זָקֵן.

ח, ג, הַכּוֹתֵב דֵּייתִיקֵי וְהִיא מִתִּירָא מִן הַיְיִרוּשִׁין - נַכְסֵין אֲצִלוּ כְּמִבְּקָרִין אוֹתוֹ, שׁוֹמְעִים דְּבָרֵיו מִכְּפִנִים וְיוֹצִאִין וְכוֹתְבִין מִבְּחוּץ. בְּרִיא שְׁכַתְּבֵי דֵּייתִיקֵי, שְׂכִיב מֵרַע שְׁכַתְּבֵי נַכְסֵיו מִתְּנָה, אָף עַל פִּי שְׁזָכָה לְאַחַר מִתְּנָה - לֹא עָשָׂה כָּלוּם. אֲבָל הַכּוֹתֵב נַכְסֵיו בְּשֵׁם חִבְרוּ וְזָכָה לְאַחַר מִתְּנָה - דְּבָרֵיו קִימִין. הַכּוֹתֵב דֵּייתִיקֵי, יְכוֹל לְחִזּוֹר בּוֹ. מִתְּנָה - אֵין יְכוֹל לְחִזּוֹר בּוֹ. אֵיזוֹ הוּא דֵּייתִיקֵי? דָּא תְּהָא לִי לְעַמְד וְלֵהוּיֹת, אִם מַתִּי יִנְתְּנוּ נַכְסֵי לְפְלוּנִי. אֵיזוֹ הִיא מִתְּנָה? מִן הַיּוֹם יִנְתְּנוּ לְפְלוּנִי. הַכּוֹתֵב דֵּייתִיקֵי, עַד שְׁלֹא זָכָה בֵּין הוּא וּבֵין אַחַר - יְכוֹל לְחִזּוֹר בּוֹ. מִשְׁזָכָה בֵּין הוּא וּבֵין אַחַר - אֵין יְכוֹל לְחִזּוֹר בּוֹ. אֶפּוֹטְרוֹפִין, עַד שְׁלֹא חִזּוּיקוּ בְּנַכְסֵי יְתוּמִין - יְכוֹלִין לְחִזּוֹר בְּהֶן. מִשְׁהַחִזּוּיקוּ בְּנַכְסֵי יְתוּמִים - אֵין יְכוֹלִין לְחִזּוֹר בְּהֶן. אֶפּוֹטְרוֹפּוֹס שְׁמַנְהוּ אֲבִי יְתוּמִים - יִשְׁבַּע. שְׁמַנְהוּ בֵּית דִּין - [לֹא] יִשְׁבַּע. אָבָא שְׂאוּל אֹמֵר: אָף שְׁמַנְהוּ בֵּית דִּין - יִשְׁבַּע מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּנוֹשָׂא שְׂכָר.

ח, ד, אֶפּוֹטְרוֹפִין - תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין עַל נַכְסֵי יְתוּמִין. מוֹכְרִין בְּתִים, שְׂדוֹת וּכְרָמִים, בְּהֵמָה עֲבָדִים וּשְׂפָחוֹת, לְהַאֲכִיל יְתוּמִים, לְעִשׂוֹת לָהֶם סָפָה לְזָלָב וְצִיצִית, וְכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בְּתוֹרָה, וְלִקְנוֹת לָהֶם סֶפֶר תּוֹרָה וּנְבִיאִים, דְּבָר הַקְּצוּב מִן הַתּוֹרָה. אֲבָל אֵין פּוֹדִין עֲלֵיהֶן שְׁבוּיִן, וְאֵין פּוֹסְקִין עֲלֵיהֶן צְדָקָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת לְעַנְיִים, דְּבָר שְׂאִינוּ

כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר. וְאִם הִתְנֶה עִמּוֹ עַל מְנַת כֶּן - כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר. הַמּוֹכֵר שְׂדֵה חֶבְרוֹ בְּמַעֲמַד חֶבְרוֹ - לֹא עָשָׂה כְּלוֹם. כְּתַב וְקִיַּם מֵאַחֲרָיו - דְּבָרָיו קִיַּמִּין.

טב, הֵבֵן הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּשֵׁל אָבִיו, אֵף עַל פִּי שְׁהִשְׁטָרוֹת וְאוֹנוֹת יוֹצֵאִין עַל שְׁמוֹ - הָרִי הֵן שֶׁל אָבִיו. וְאִם אָמַר: "מֵה שִׁירְשֵׁתִי מִשֵּׁל בֵּית אָבִי אָבָא הֵן" - יַעֲשֶׂה כַּמְפָּרֵשׁ בְּפִירוּשׁוֹ. הָאִשָּׁה שֶׁנִּשְׂאָה וְנִתְּנָה בְּשֵׁל בַּעֲלָהּ, אֵף עַל פִּי שְׁהִשְׁטָרוֹת וְאוֹנוֹת יוֹצֵאִין עַל שְׁמָהּ - הָרִי הֵן שֶׁל בַּעֲלָהּ. וְאִם אָמְרָה: "מֵה שִׁירְשֵׁתִי מִשֵּׁל בֵּית אָבִי אָבָא הֵן, אוּ מִשֵּׁל בֵּית אָבִי אִימָא הֵן" - יַעֲשֶׂה כַּמְפָּרֵשׁ בְּפִירוּשָׁהּ.

טג, שְׁתֵּי נָשִׁים שִׁילְדוּ זְכָרִים בְּמַחְבָּא, וְחִזְרוּ וְיִלְדוּ שְׁנֵי זְכָרִים בְּמַחְבָּא - שְׁנִיָּהּ הוֹלְכִין אֲצֵל הָרֵאשׁוֹן, וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכֵר אֲצֵל הַשְּׁנִי, וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכֵר. זָכֵר וְנִקְבָּה - שְׁנִיָּהּ הוֹלְכִין אֲצֵל הָרֵאשׁוֹן וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּזָכֵר. אֲצֵל הַשְּׁנִי וְנוֹטְלִין חֵלֶק כְּנִקְבָּה. הָאוֹמֵר: "אִם תֵּלֵד אֲשֵׁתִי זָכֵר תִּטַּל מִנֶּה" יִלְדָה זָכֵר - נוֹטֶלֶת מִנֶּה. "אִם נִקְבָּה מֵאֵתִים" יִלְדָה נִקְבָּה - נוֹטֶלֶת מֵאֵתִים. "אִם זָכֵר מִנֶּה, וְאִם נִקְבָּה מֵאֵתִים" יִלְדָה זָכֵר וְנִקְבָּה, הַזָּכֵר - נוֹטֵל שְׂשָׂה שֶׁל זָהָב. וְנִקְבָּה - נוֹטֶלֶת חֲמִשִּׁים זָוִי. הָאוֹמֵר: "הַמְּבַשְּׂרֵנִי אִם יִלְדָה אֲשֵׁתִי זָכֵר יִטּוֹל מֵאֵתִים, אִם נִקְבָּה יִטּוֹל מִנֶּה" יִלְדָה זָכֵר - נוֹטֵל מֵאֵתִים. יִלְדָה נִקְבָּה - נוֹטֵל מִנֶּה. יִלְדָה זָכֵר וְנִקְבָּה - אֵין לוֹ אֵלָא מִנֶּה.

טד, הָאוֹמֵר: "תִּנְנוּ מֵאֵתִים דִּינָר לְפִלוֹנִי, וְשֵׁל מֵאוֹת לְפִלוֹנִי, וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי" - אֵין אוֹמְרִין כֹּל הַקּוּדֵם בְּשִׁטְר זָכָה, אֵלָא כֹּל חוֹלְקִין בְּשׂוּהָ. יִצְאָת עֲלֵיהֶן כְּתַבְתָּ אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - כֹּלֵן נוֹתְנִין בְּשׂוּהָ. אֲבָל אִם אָמַר: "תִּנְנוּ מֵאֵתִים דִּינָר לְפִלוֹנִי, וְאַחַר כֶּךָ שֵׁל מֵאוֹת לְפִלוֹנִי, וְאַחַר כֶּךָ חֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי" - אוֹמְרִים כֹּל הַקּוּדֵם בְּשִׁטְר זָכָה. יִצְאָת עֲלֵיהֶן כְּתַבְתָּ אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִן הָאַחֲרִיוֹן. אֵין בְּהֵן - גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנִי. אֵין בְּהֵן - גּוֹבִין מִשְׁלַפְּנֵי פָּנָיו. הָאוֹמֵר: "מֵאֵתִים

כְּזוֹב מִן הַתּוֹרָה. אֵינָן רְשָׁאִין לְהוֹצִיא עֲבָדֵיהֶם בְּנֵי חוֹרִין, אֲבָל מוֹכְרִין אוֹתָן לְאַחֲרִים וְאַחֲרִים מוֹצִיאִין אוֹתָן בְּנֵי חוֹרִין. רַבִּי אוֹמֵר, אוֹמֵר אֲנִי: שְׁנוֹתָ דְּמִיּוֹ וּפְוֹדָה אֵת עֲצָמוֹ. אֵין מוֹכְרִין בְּרַחוּק לְקַח בְּקָרוֹב, בְּרַע לְקַח בְּיָפָה. אֵין דְּנִין לְחוֹב וְלִזְכוּת, לְהַכְנִיס וּלְהוֹצִיא לִיתוּמִים, אֵלָא אִם כֶּן נָטְלוּ רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין. וְצָרִיכִין אֲפוּטְרוּפִין לְחַשֵּׁב עִם הִיתוּמִים בְּאַחֲרוֹנָה; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵין לִיתוּמִין אֵלָא מֵה שְׁהִנְחוּ לָהֶם אֲפוּטְרוּפִין. מוֹכְרִין עֲבָדִים לְקַח בְּהֵן קַרְקָעוֹת, אֲבָל לֹא קַרְקָעוֹת לְקַח בְּהֵן עֲבָדִים. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵף לֹא עֲבָדִים לְקַח בְּהֵן קַרְקָעוֹת. אֵין בֵּית דִּין עוֹשִׂין אֲפוּטְרוּפִין נָשִׁים וְעֲבָדִים לְכַתְחֵלָה, וְאִם מִנֶּה אוֹתָן אֲבִיָּהּ בְּחֵיּוֹ - עוֹשִׂין אוֹתָן אֲפוּטְרוּפִין. כְּתַב בְּשִׁטְר: "מַעוֹת וְכֹלִים יֵשׁ לִי בְּיַד פְּלוֹנִי" - רְשָׁאִין הָעַבְדִּים לְחַתֵּם. אֲבָל אֵינוֹ גּוֹבֵה עַד שִׁיבִיא רְאִיָּה. רַבִּי אוֹמֵר, אוֹמֵר אֲנִי: שְׁלֹא יַחְתְּמוּ עַד שִׁיטְלוּ רְשׁוֹת מִבֵּית דִּין, וְכִשְׁהוּא גּוֹבֵה - אֵינוֹ צָרִיךְ שִׁיבִיא רְאִיָּה. הַנִּיחַ בְּנִים גְּדוֹלִים וְקַטְנִים, וְהָיוּ גְּדוֹלִים נְזוּנִים וְכֵאֵין בְּשִׁתְּקָה - לֹא יֵאמְרוּ קַטְנִים: הָרִי אָנוּ נְזוּנִים כְּדָרְךָ שְׁנִיזְנוֹתָם אִתָּם. נִשְׂאוּ גְּדוֹלִים בְּחֵי אֲבִיָּהֶן - לֹא יֵאמְרוּ קַטְנִים: הָרִי אָנוּ נוֹשְׂאִים כְּדָרְךָ שְׁנִשְׂאָתָם אִתָּם. וְלֹא עוֹד: אֵלָא אֲפִלוּ הַנִּיחַ לָהֶם עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, כְּלִי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב - הָרִי אֵלוֹ שֶׁל עֲצָמָן.

הַנִּיחַ בְּנוֹת גְּדוֹלוֹת וְקַטְנוֹת, וְהָיוּ גְּדוֹלוֹת נְזוּנוֹת וְכֵאוֹת בְּשִׁתְּקָה, לֹא יֵאמְרוּ קַטְנוֹת: "הָרִי אָנוּ נְזוּנוֹת כְּדָרְךָ שְׁנִיזְנוֹתָם אִתָּם". נִשְׂאוּ גְּדוֹלוֹת בְּחֵי אֲבִיָּהֶן - לֹא יֵאמְרוּ קַטְנוֹת: "הָרִי אָנוּ נוֹשְׂאוֹת כְּדָרְךָ שְׁנִשְׂאָתָם אִתָּם". וְלֹא עוֹד, אֵלָא אֲפִלוּ הַנִּיחַ לָהֶן אֲבִיָּהֶן עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת, כְּלִי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב - הָרִי אֵלוֹ שֶׁל עֲצָמָן.

מִסְכַּת בְּבֵא בְּתָרָא פְּרָק תְּשִׁיעִי

טא, רַבִּי נֶתָן אוֹמֵר: נַחוּם הַמְּדִי הָיָה מְדִינָי גְזוּרוֹת, אָמַר: הַפּוֹתֵב נְכֶסְיוֹ בְּשֵׁם חֶבְרוֹ - אֵין

הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבַרֵּי הַמֵּת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: הַכּוֹתֵב דְּיוֹסְתָמִין בְּלַע"ז - הָרִי זֶה כַּמְתָּנָה.

מִסְקַת בְּכָא בַתְרָא פֶּרֶק עֲשִׂירִי

י, א, הָאוֹמֵר: "נִתְתִּי שְׂדֵה פְלוֹנִית לְפְלוֹנִי". וְהוּא אָמַר: "לֹא נָתַן לִי כְלוּם" - לֹא אָמַר כְלוּם, שְׁמָא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר. וְאִם אָמַר: "כְּתַבְתִּי שְׂטֵר וְנִטְלָתִי מֵעוֹת וְנִתְתִּי לוֹ". וְהוּא אָמַר: "לֹא נִטְלָתִי" - הוֹדָאָת בְּעַל דִּין כְּמָאָה עֵדִים. הָאוֹמֵר: "עֲשִׂיתִי פְלוֹנִי עֲבָדִי בֶּן חוֹרִין". וְהוּא אָמַר: "לֹא עֲשִׂאֲנִי" - לֹא אָמַר כְלוּם, שְׁמָא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר. וְאִם אָמַר: "כְּתַבְתִּי שְׂטֵר וְנִתְתִּי לוֹ". וְהוּא אָמַר: "לֹא נִטְלָתִי" - הוֹדָאָת בְּעַל דִּין כְּמָאָה עֵדִים.

י, ב, הָאִשָּׁה שֶׁהִיְתָה יוֹרֶשֶׁת, וְעַמְדָה וְהִשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים וְהַבְּאֵתָם לְיַד הַרְבּוּי - לֹא תֵאמַר: "תִּגְנוּ לִי מֵה שֶׁהִשְׁבַּחְתִּי אֶת הַנְּכָסִים". וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִם יֵשׁ שֵׁם נְכָסִים שֵׁישׁ לָהֶן אַחֲרִיּוֹת - גּוֹבָה כְּתַבְתָּהּ. וְאִם לֹא - אִין גּוֹבָה כְּתַבְתָּהּ אֲלֵא לְפִי חֲשׁוֹבֵן. הָאֲחִין שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן נְכָסִים, וְלֹאֲחַד מֵהֶן יֵשׁ לוֹ בְּנִים, וְעַמְדוֹ בְּנֵי שֵׁל זֶה וְהִשְׁבִּיחוּ אֶת הַנְּכָסִים וְהִבִּיאוּם לְבֵית הַרְבּוּי - לֹא יֵאמַר לוֹ: "תִּגְנוּ לִי מֵה שֶׁהִשְׁבִּיחוּ בְּנֵי אֶת הַנְּכָסִים". וְכֵן הֵן לֹא יֵאמְרוּ לוֹ: "תִּן לָנוּ מֵה שֶׁאֲכָלוּ בְּנֵיךְ" אֲלֵא מֵה שֶׁאֲכָלוּ - אֲכָלוּ מִן הָאֲמֻצָּע, וּמֵה שֶׁהִשְׁבִּיחוּ - הִשְׁבִּיחוּ לְאֲמֻצָּע. הָאֲחִים שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן נְכָסִים, וְעַמְדוֹ וְהִשְׁבִּיחוּ - הִשְׁבִּיחוּ לְאֲמֻצָּע. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֲפִילוּ הִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיהֶן סֶפֶל אוֹ קֶרֶדֶם וְהִשְׁבִּיחוּ, מֵה שֶׁהִשְׁבִּיחוּ - לְאֲמֻצָּע. הָאֲחִין שֶׁנִּטְלָה אֶחָד מֵהֶן מֵאֲתָמִים זוּו, וְהִלֵּךְ לְלַמֵּד תּוֹרָה אוֹ לְלַמֵּד אֲמֻנּוֹת - לֹא יֵאמַר: "אֵלּוּ הֵייתִי כְּאֵן, הֵייתִי נְזוּן מִן הָאֲמֻצָּע". אֲלֵא אֲוֹמְרִים לוֹ: "אֵלּוּ הֵייתִי כְּאֵן, הֵייתִי נְזוּן מִן הָאֲמֻצָּע, עַכְשָׁו שֶׁנְּזוּנָתְךָ נְזוּנוֹת מִשֵּׁל עֲצֻמְךָ". הָאֲחִין שֶׁנִּעְשָׂה אֶחָד מֵהֶן גְּבַאי אוֹ אֲפּוֹלְמוֹטוּס, אִם מִחֻמַּת נְכָסִים נִפְל - נִפְל לְאֲמֻצָּע. וְאִם מִחֻמַּת עֲצֻמוֹ נִפְל - נִפְל לְעֲצֻמוֹ. חִלָּה וְנִתְרַפָּא - נִתְרַפָּא

דִּינָר יֵשׁ לִי בְּיַד פְלוֹנִי, וְשֵׁלֵשׁ מֵאוֹת בְּיַד פְלוֹנִי, וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּיַד פְלוֹנִי, וְפְלוֹנִי יִטּוֹל מֵאֲתָמִים דִּינָר" יִצְאָת עֲלֵיהֶן כְּתַבְתָּ אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבָה, וְאָף עַל פִּי שֵׁלֵשׁ נִתְכַּנְסוּ כֻלָּן. אֲבָל אִם אָמַר: "וְאֲחַר כֶּךָ יִטּוֹל פְלוֹנִי מֵאֲתָמִים דִּינָר" אִם נִתְכַּנְסוּ כֻלָּן - נוֹטֵל, אִם לֹא - אִין נוֹטֵל אֲלֵא לְפִי חֲשׁוֹבֵן. הָאוֹמֵר: "תִּגְנוּ מֵאֲתָמִים דִּינָר לְפְלוֹנִי, וְשֵׁלֵשׁ מֵאוֹת דִּינָר לְפְלוֹנִי, וְפְלוֹנִי וְפְלוֹנִי יִירֶשׁ נְכָסִי" יִצְאָת עֲלֵיהֶן כְּתַבְתָּ אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִזֶּה שִׁירֵשׁ שְׂאָר נְכָסִים. הָאוֹמֵר: "תִּגְנוּ מֵאֲתָמִים דִּינָר לְבְנֵי עִירִי" - אִין דִּנֵּן בְּדִינֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וְאִין מְבִיאִין רְאִיָּה מֵאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. "לְעִנֵּי עִירִי" - דִּנֵּן בְּדִינֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וּמְבִיאִין רְאִיָּה מֵאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. הָאוֹמֵר: "תִּגְנוּ נְכָסִי לְפְלוֹנִי וְפְלוֹנִי עֲבָדִי" - לֹא זָכוּ בְּנְכָסִים וְלֹא קָנוּ עֲצֻמָּן בְּנֵי חוֹרִין. "חֲצִי נְכָסִי לְפְלוֹנִי עֲבָדִי, וְחֲצִי נְכָסִי לְפְלוֹנִי עֲבָדִי" - זָכוּ (עֲצֻמָּן) בְּנְכָסִים וְקָנוּ עֲצֻמָּן בְּנֵי חוֹרִין. הָאוֹמֵר: "כֹּל נְכָסִי נִתּוֹנִין לְפְלוֹנִי עֲבָדִי וְהִשְׂאָר לְשִׁנִּי" - זָכָה שְׁנֵי בְּרֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כֹּל נְכָסִי נִתּוֹנִין לְפְלוֹנִי עֲבָדִי חוּץ מֵאֶחָד מֵרְבּוּא שְׁבָהֶן - לֹא אָמַר כְלוּם. "חוּץ מֵעִיר פְלוֹנִית וְשְׂדֵה פְלוֹנִית" אָף עַל פִּי שְׂאֵין שֵׁם אֲלֵא אוֹתָהּ שְׂדֵה וְאוֹתָהּ הָעִיר - זָכָה עֲבָד זֶה בְּנְכָסִים וְקָנָה עֲצֻמוֹ בֶּן חוֹרִין. כְּשֶׁנִּאֲמְרוּ דְּבָרִים לְפָנָי רַבִּי יוֹסִי, אָמַר: "שְׁפִתַּיִם יִשְׁקוּ מִשִּׁב דְּבָרִים נְכוּחִים" (מִשְׁלֵי כד).

ט, ה, הָאוֹמֵר: "נִתְתִּי שְׂדֵה פְלוֹנִית לְפְלוֹנִי". "נִתְתִּיָּהּ לוֹ". "נִתְנּוּנָהּ לוֹ". "תְּהֵא שְׁלוֹ" "וְהָרִי הִיא שְׁלוֹ" - הָרִי הִיא שְׁלוֹ. "יִטּוֹל פְלוֹנִי נְכָסִי, וְיִקְנֶה פְלוֹנִי, וְיַחְלַק פְלוֹנִי בְּנְכָסִי, וְיִזְכֶּה פְלוֹנִי בְּנְכָסִי" - הָרִי זֶה כַּמְתָּנָה. "תִּתְנֶן לוֹ" - רַבִּי אָמַר: זָכָה. וְחֻכְמִים אֲוֹמְרִים: לֹא זָכָה, וְכוּפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבַרֵּי הַמֵּת. הָאוֹמֵר: "עֲשִׂיתִי פְלוֹנִי עֲבָדִי בֶּן חוֹרִין". "עֲשִׂיתִיו בֶּן חוֹרִין". "עוֹשֶׂה אֲנִי אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין". "הָרִי הוּא בֶּן חוֹרִין" - הָרִי בֶּן חוֹרִין. "יַעֲשׂוּהוּ בֶּן חוֹרִין" - רַבִּי אָמַר: זָכָה. וְחֻכְמִים אֲוֹמְרִים: לֹא זָכָה, וְכוּפִין אֶת

י, הַ בְּרִיא שֶׁכֶּתֵב נִכְסָיו מִתְּנָה, אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁיר קִרְקַע כָּל שֶׁהוּא - מִתְּנָתוֹ קִימָת. שְׂכִיב מֶרַע - מוֹצִיא מִיָּד. מִיָּד מִי הוּא מוֹצִיא? מִיָּדָן. וְהֵן - אֵין מוֹצִיאֵין מִיָּדוֹ; דְּבָרֵי רַבֵּי יַעֲקֹב. רַבֵּי נִתָּן אוֹמֵר: אִם הִיָּה שְׂכִיב מֶרַע - הֵן צְרִיכִין לְהֵבִיא רֵאִיָּה שֶׁהִיָּה בְּרִיא. וְאִם הִיָּה בְּרִיא - צְרִיךְ הוּא לְהֵבִיא רֵאִיָּה שֶׁהִיָּה שְׂכִיב מֶרַע.

י, הַ מְסַכֵּן שֶׁחֵלֵק נִכְסָיו עַל פִּיו, בֵּין בַּחֹל בֵּין בְּשֶׁבֶת - דְּבָרֵי הַמֵּת יַעֲשׂוּ. אֲבָל בְּרִיא - עַד שִׁיקְנָה בְּכֶסֶף וּבִשְׁטַר וּבַחֲזָקָה. רַבֵּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: נִכְסִים שִׁישׁ לְהֵן אַחֲרֵיּוֹת - נִקְנִין בְּכֶסֶף בִּשְׁטַר וּבַחֲזָקָה. וְשִׂאֵין לְהֵן אַחֲרֵיּוֹת - אֵין נִקְנִין אֲלָא בְּמִשְׁיכָה. אֲמַר רַבֵּי אֲלִיעֶזֶר: מַעֲשֶׂה בַּמְדוּנִי אַחַד שֶׁהִיָּה בִירוּשָׁלַיִם וְהָיוּ לוֹ מִטְּלָטְלִין הַרְבֵּה, וְהָיָה מִבְּקֵשׁ לְתַנֵּם בְּמִתְנָה, אֲמַרוּ: אִי אַתָּה יְכוֹל מִפְּנֵי שִׂאֵין לָךְ קִרְקַע! עֲמַד וְקָנָה סֵלַע אַחַת סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, אֲמַר: "צְפוּנוֹ שֶׁל זֶה וְעַמּוֹ מֵאָה חֲבִירוֹת שֶׁל יֵין נִתּוֹנוֹת לְפָלוּגִי". "דְּרוּמוֹ שֶׁל זֶה וְעַמּוֹ מֵאָה חֲבִירוֹת שֶׁל יֵין נִתּוֹנוֹת לְפָלוּגִי" וְקִימוֹ אֶת דְּבָרָיו. בְּמָה דְּבָרִים אֲמָרוּם? בַּחֹל, אֲבָל בְּשֶׁבֶת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עֲשֶׂה - עֲשׂוּי. רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בַּחֹל אֲמָרוּ, קַל וְחֹמֵר בְּשֶׁבֶת; דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי אֲלֶעֶזֶר אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמָרוּם? בַּחֹל, אֲבָל בְּשֶׁבֶת - לֹא יַעֲשֶׂה, וְאִם עֲשֶׂה - עֲשׂוּי. רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: בְּשֶׁבֶת אֲמָרוּ, קַל וְחֹמֵר בַּחֹל.

י, זֶ נֶפֶל הַבַּיִת עָלָיו וְעַל אִמּוֹ, הוֹאִיל אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ בְּאֵין מִכַּח יְרוּשָׁה - אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ מוֹדִים שִׁיחֲלוּקוֹ. אֲמַר רַבֵּי עֲקִיבָה: מוֹדָה אֲנִי בְּזֶה כְּדַבְּרֵי בֵית הַלֵּל שֶׁהִנְכָּסִים בְּחֻזְקָתָן.

מִסְכַּת בְּבֵא בְּתָרָא פְּרָק אַחַד עֶשֶׂר

י, א, פְּשוּט שֶׁכֶּתֵב עֲדִיו מֵאַחֲרָיו, מְקַשֵּׁר שֶׁכֶּתֵב עֲדִיו מִתּוֹכוֹ - שְׁנִיָּהֵן פְּסוּלִין. רַבֵּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְקַשֵּׁר שֶׁכֶּתֵב עֲדִיו מִתּוֹכוֹ - כְּשֵׁר, מִפְּנֵי שִׁיכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ פְּשוּט. הַשִּׁיב רַבֵּי עַל רַבֵּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: וְהֵלֵא זְמַנּוֹ שֶׁל שְׁטַר מוֹכִיחַ עָלָיו, אִם פְּשוּט הוּא,

מִשָּׁל עֲצֻמוֹ. אֲמַר רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: בְּמָה דְּבָרִים אֲמָרוּם? בְּרְפוּאָה שִׁישׁ לָהּ קֶצֶבָה, אֲבָל רְפוּאָה שִׂאֵין לָהּ קֶצֶבָה - נִתְרַפָּא מִן הָאֲמֻצָּע. נִשְׂאוּ נָשִׁים וְהִכְנִיסוּ לָהֶם שְׂדוֹת - זֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא שְׁלוֹ, וְזֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא שְׁלוֹ. וְאִם הִיָּתָה הוֹצָאָה מִן הָאֲמֻצָּע - מְבִיאֵין לְאֲמֻצָּע וְחוֹלְקִין. הִכְנִיסוּ לְהֵן כְּלִים - זֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא מְכִיר, וְזֶה נוֹטֵל אֶת שֶׁהוּא מְכִיר, וְהַשָּׂאֵר מְבִיאֵין לְאֲמֻצָּע וְחוֹלְקִין. עֲשׂוּ כְּלִים לְנִשְׁיָהֶם וְלְבָנֵיהֶם - הָרִי הֵן שֶׁל עֲצָמָן. עֲשׂוּ כְּלִים לְעֲצָמָן - מְבִיאֵין לְאֲמֻצָּע וְחוֹלְקִין.

י, ג, שֶׁלַח הָאֵב שׁוֹשְׁבֵינּוֹת, כִּשְׁהִיא חוֹזֶרֶת - חוֹזֶרֶת עֲבִינָהּ. נִשְׁתַּלַּחָה לְאֵב שׁוֹשְׁבֵינּוֹת, כִּשְׁהִיא נִגְבִּית - נִגְבִּית מִן הָאֲמֻצָּע. הַשׁוֹשְׁבֵינּוֹת - אֵין בָּהּ מִשׁוּם רֵבִית. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים נֹאמְרוּ בַשׁוֹשְׁבֵינּוֹת: אֵין בָּהּ מִשׁוּם רֵבִית, וְחוֹזֶרֶת עֲבִינָהּ, וְנִגְבִּית מִן הָאֲמֻצָּע, וְאֵין הַשְׁבִּיעִית מִשְׁמַטָּה, וְאֵין הַבְּכוֹר נוֹטֵל בָּהּ פִּי שְׁנַיִם. עֲשֶׂה עַמּוֹ שׁוֹשְׁבֵינּוֹת בְּפִמְבִּי, וּמִבְּקֵשׁ שִׁיעֲשֶׂה עַמּוֹ בְּצִנְעָא - יְכוֹל לוֹמַר לוֹ: "כְּדָרְךָ שִׁיעֲשִׂיתָ עִמִּי בְּפִמְבִּי, אִף אֲנִי אֶעֱשֶׂה עִמָּךְ בְּפִמְבִּי". עֲשֶׂה עַמּוֹ בְּבַתּוּלָה, וּמִבְּקֵשׁ שִׁיעֲשֶׂה עַמּוֹ בְּאַלְמָנָה - יְכוֹל לוֹמַר לוֹ: "כְּדָרְךָ שִׁיעֲשִׂיתָ עִמִּי בְּבַתּוּלָה, כִּף אֲנִי עוֹשֶׂה עִמָּךְ בְּבַתּוּלָה". עֲשֶׂה עַמּוֹ שׁוֹשְׁבֵינּוֹת בְּאִשָּׁה אַחַת, וּמִבְּקֵשׁ שִׁיעֲשֶׂה עַמּוֹ בְּשְׁתֵּי נָשִׁים - יְכוֹל לוֹמַר לוֹ: לִכְשֶׁתִּשָּׂא אִשָּׁה אַחֲרָה, אָבִיא לָךְ בְּשִׁנְיָה.

י, ד, הַשׁוֹלַח סְבֻלוֹנוֹת לְבֵית חֲמִיו, וְאֲכַל שֵׁם שְׁבַעֵי בָּנִים אוֹ דְּבָרִים אַחֲרֵים, מַה שֶׁאֲכָלוּ - אֲכָלוּ, וְהַסְבֻלוֹנוֹת - קִימּוֹת בְּמִקּוֹמָן. הַשׁוֹלַח סְבֻלוֹנוֹת לְבֵית חֲמִיו, דְּבָרִים שְׁדַרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חֲמִיָּה - אֵין צְרִיכָה לְהַחֲזִיר בִּידָה. וְשִׂאֵין דַּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּבֵית חֲמִיָּה - צְרִיכָה לְהַחֲזִיר בִּידָה. מִתָּה, דְּבָרִים שְׁדַרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַיִּיָּה - אֵין הָאֵב צְרִיךְ לְהַחֲזִיר. וְשִׂאֵין דַּרְכָן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּחַיִּיָּה - הָאֵב צְרִיךְ לְהַחֲזִיר.

מז העליון במקשר. באות אחת ולא בשתי אותיות. בין חנן לחנני ובין ענן לענני, על אות אחת - מקימין אותו. על שתי אותיות - אין מקימין אותו. ואיזהו קיומו? אני פלוני לויתי מן פלוני. ופלוני ופלוני לזה הימנו. קושרו למעלה והעדים למטה - כשר.

יא, ד כותבין גט לאיש שלא מדעת אשה, אבל אין כותבין אלא מדעת האיש. כותבין שובר לאשה שלא מדעת האיש, אבל אין כותבין אלא מדעת האשה. כותבין שחורר לרב שלא מדעת העבד, אבל אין כותבין שלא מדעת הרב. אונקלסאי - שלא מדעת המלוה, אבל אין כותבין אלא מדעת הלוה. דייתיקאות אפותיקאות ומתנות - שלא מדעת הנותן, אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל. שטרי מקח וממכר, שטרי ארסיות וקבלת בהמה שלא מדעת נותן, אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל. גזרידין ופרוסבולין - שלא מדעת שניהן. רבי אומר, אומר אני: שאין כותבין פרוסבול אלא מדעת הלוה. משנין את השטר מעברית ליונית, ומיונית לעברית, ועושין לו קיום בית דין. נמחק או שהרקיב, נמוק או שנשטש - מביאו לבית דין ועושין לו קיום בית דין. נקרע או שאבד - מביא עידו לבית דין, ועושין לו קיום בית דין. איזהו קיום בית דין? במותב פלוני בן פלוני הוציא פלוני לפנינו שטר קרוע, ובדקנו עדותן של עדים ונמצאת מתכוננת - גובה ואין צריך להביא ראיה. ואם לאו - צריך להביא ראיה.

יא, ה שטר שיש בו מחק או תלוי, מגופו - פסול. שלא מגופו - כשר. ואם החזירו למטה, אפלו מגופו - כשר. שטר שחתמו עדיו לאחר שאלת שלום - פסול, שלא חתמו אלא על שאלת שלום. החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של שטר - כשר. כתבו בדרך זה וחתמו עדיו בדרך השני - פסול.

יא, ו הרחיק את העדים מן הכתב מלא שני שיטין - פסול. פחות מכאן - כשר. וכמה

ואם אינו פשוט. אי זה הוא מקשר? כתב שם המלוה ושם הלוה, מקום הלוכה, מקום המוכר, מקום השדה, מקום המעות, מקום הזמן, קושרו למעלה, והעדים למטה - כשר.

יא, ב גופו של שטר: ביום פלוני, בשבת פלוני, בחדש פלוני, בשנה פלונית, ובמלכות פלונית. לא כתב בו שם היום - ידו על התחתונה כל אותה שבת. לא כתב בו שם שבת - ידו על התחתונה כל אותו חודש. לא כתב בו שם חודש - ידו על התחתונה כל אותה שנה. לא היה כתוב בו שם שנה - ידו על התחתונה כל אותה מלכות. היה כתוב בו: "דהב" - נותן לו דינר של זהב. "דינרין" - נותן לו שני דינרין של זהב. "בדינרין דהב" - נותן לו כשני דינרין דהב. "בדינרין ודהב" - נותן לו שני דינרין של כסף ודינר של זהב. היה כתוב: "כסף" - נותן לו דינר של כסף. "כסף דינרין" - נותן לו שני דינרין של כסף. "בדינרים כסף" - נותן לו כשני דינרין של זהב כסף. "דינרין וכסף" - נותן לו שני דינרין של זהב ודינר כסף. "דהב דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של זהב. "כסף דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של כסף. "דהב דינרין דאינון דיחמי", והשאר מחוק - אין פחות מדינר זהב. "דריאבון" - נותן לו כל מה שדריאבון שהוא שנה. פיוצא בו: הנושא ונותן עם חברו בשוק, ואמר לו: "זהב דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של זהב. "דריאבון" - נותן לו כל מה שדריאבון שנה.

יא, ג המוציא שטר בכבל - גובה עליו כסף בכל. שטר בארץ ישראל - גובה עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב בו כסף סתם, והוציאו בכבל - גובה עליו כסף בכל. בארץ ישראל - גובה עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב כסף סתם - הרי זה גובה כל (מקום) שירצה, מה שאין כן בכתבת אשה. בין שכתוב בו: "לזה פלוני מן פלוני", ובין שכתוב בו: "אני פלוני לויתי מן פלוני" והעדים למטה - כשר. לעולם התחתון ילמד

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

יְהִי עֲדִיו רְחוּקִין מִן הַפֶּתַח וְיִהְיֶה כְּשֶׁר? כְּדִי שִׁיחֵהוּ נִקְרִין עִמוֹ; דְּכַרִּי רַבִּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר: מְלֵא שִׁטָּה אַחַת. רַבִּי דוֹסְתָאִי בְרִי יְנָאי אָמַר: מְלֵא חֲתִימַת שְׁנֵי עֵדִים. שְׁטַר שְׁחַתְמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים, וְנִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה הָרֵאשׁוֹנִים קְרוֹבִין אוֹ פְּסוּלִין - תְּתַקֵּים עֲדוֹת בְּשָׂרָא עֵדִים. כְּתָבוּ בְּחֻמְשָׁה לְשׁוֹנוֹת, וְחַתְמוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה עֵדִים בְּחֻמְשָׁה לְשׁוֹנוֹת - כְּשֶׁר. נִקְרַע - כְּשֶׁר. נִתְקַרַע - פְּסוּל. נִקְרַע בּוֹ קְרַע שֶׁל בֵּית דִּין - פְּסוּל. מְחוּק אוֹ שֶׁהִרְקִיב, אוֹ שְׁנַעֲשֶׂה כְּכַבְרָה - כְּשֶׁר. נְמוּק אוֹ שְׁנַטְשֻׁשׁ וּבְבוּאָה שְׁלוֹ קִימַת, אִם יָכוֹל לְקָרוֹת - כְּשֶׁר. אִם לֹא - פְּסוּל. הָאֲחִין שֶׁהִנִּיחַ לְהֵן אָבִיהֶן מְרַחֵץ, אֶחָד עֲנִי וְאֶחָד עֲשִׂיר - לֹא יֵאמַר עֲנִי לְעֲשִׂיר: "הִרִינִי לֹקַח כְּנֶגְדְּךָ מִן הַשּׁוּק" וּמְרַחֵץ, אֶלָּא אָמַר לוֹ: "אִם יֵשׁ לְךָ בּוֹא וְהִרְחִץ". וְהוֹצֵאָה לְאַמְצַע. עֲשֵׂאִם אָבִיהֶן לְשֹׁכֵר - הַשֹּׁכֵר לְאַמְצַע. אֶחָד מְרַחֵץ וְאֶחָד הִגֵּת וְאֶחָד בֵּית הַבַּד.

יא, הָאָמַר: "עֲשׂוּ טְבִי עִבְדִּי בֶן חוֹרִין". וְהִי שֵׁם שְׁנֵי טְבִין - אֵין דּוֹרְשִׁין לְשׁוֹן הַדְּיוּט לּוֹמַר, לְזֶה הָיָה אוֹהֵב וְלְזֶה לֹא הָיָה אוֹהֵב, אֶלָּא, שְׁנִיחֵהוּ יוֹצֵאִין בְּנֵי חוֹרִין, וְנוֹטְלִין מִשְׁנִיחֵהוּ דְמֵי אֶחָד מֵהֶן. הָאָמַר: "תִּגְנוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְיוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן". וְהִי שֵׁם שְׁנֵי יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן - אֵין דּוֹרְשִׁין לְשׁוֹן הַדְּיוּט לּוֹמַר לְזֶה הָיָה אוֹהֵב וְלְזֶה לֹא הָיָה אוֹהֵב, אֶלָּא שְׁנִיחֵהוּ חוֹלְקִין בְּשָׁוְהָ. יִצְאָת עֲלִיהֶן כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - שְׁנִיחֵהוּ נוֹתְנִין בְּשָׁוְהָ. הוֹצִיא אֶחָד מֵהֶן שְׁטַר עַל חֻבְרוּ שְׁחִיב לוֹ - לֹא יֵאמַר לוֹ: "שְׁלִי הוּא שְׂאָבֵד מְמַנִּי", אֶלָּא כָּל שֶׁשְׁטַר בִּידוֹ גּוֹבְהָ. נִמְצָא לְאֶחָד בֵּין שְׁטְרוֹתָיו: "שְׁטְרוֹ שֶׁל יוֹסֵף בֶּן שְׁמַעוֹן פְּרוּעַ" - שְׁטְרוֹת שְׁנִיחֵהוּ פְּרוּעִין. וּכְשֶׁהוּא גּוֹבְהָ - אֵינוֹ גּוֹבְהָ אֶלָּא מְדַעַת הַלְוָה. הָאָמַר לְבָנוּ: "שְׁטַר בֵּין שְׁטְרוֹתֵי פְּרוּעַ" וְאֵין יְדוּעַ אֵיזָה הוּא - הַשְׁטְרוֹת כְּלָן פְּרוּעִין. וּכְשֶׁהוּא גּוֹבְהָ - אֵינוֹ גּוֹבְהָ אֶלָּא מְדַעַת הַלְוָה.

יא, ח הַמְּלוּהָ אֶת חֻבְרוּ עַל יְדֵי עָרֵב - לֹא יְפָרַע מִן הָעָרֵב. וְאִם אָמַר: "עַל מְנַת שְׂאָפְרַע

מִמֵּי שְׂאָרְצָה" - יְפָרַע מִן הָעָרֵב. הַמְּלוּהָ אֶת חֻבְרוּ עַל יְדֵי שְׁנֵי עָרֵבִין - לֹא יְפָרַע מֵאֶחָד מֵהֶן. וְאִם אָמַר: "עַל מְנַת שְׂאָפְרַע מֵאֶחָד מֵהֶן" - יְפָרַע מֵאֶחָד מֵהֶן. שְׁטַר הַיּוֹצֵא מִיַּד עָרֵב - הִרִי זֶה אֵינוֹ גּוֹבְהָ. וְאִם פֶּתַח בּוֹ בַּעַל חוֹב כְּבָר הִתְקַבְּלֵתִי הַיְמָנוּ - הִרִי זֶה גּוֹבְהָ.

<p>5</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 5:11 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:39 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:49 שקיעה _____ 5:51 בבלי: נזיר מא • ירושלמי: דמאי ז • תוספתא: בבא בתרא ה בבלי: איוב ז-ז • רמב"ם: עדות ז</p>
<p>6</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>תענית אסתר Fast of Esther עלות השחר _____ 5:10 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:48 שקיעה _____ 5:52 בבלי: נזיר מב • ירושלמי: דמאי ח • תוספתא: בבא בתרא ו בבלי: איוב ח-ט • רמב"ם: עדות ח</p>
<p>7</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>פורים Purim עלות השחר _____ 5:08 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:47 שקיעה _____ 5:53 בבלי: נזיר מג • ירושלמי: דמאי ט • תוספתא: בבא בתרא ז בבלי: איוב י-יא • רמב"ם: עדות ט</p>
<p>8</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>שושן פורים Shushan Purim עלות השחר _____ 5:07 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:46 שקיעה _____ 5:54 בבלי: נזיר מד • ירושלמי: דמאי י • תוספתא: בבא בתרא ח בבלי: איוב יב-יג • רמב"ם: עדות י</p>
<p>9</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 5:05 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:46 שקיעה _____ 5:55 בבלי: נזיר מה • ירושלמי: דמאי יא • תוספתא: בבא בתרא ט בבלי: איוב יד-טו • רמב"ם: עדות יא</p>
<p>10</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>עלות השחר _____ 5:03 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:45 שקיעה _____ 5:56 בבלי: נזיר מו • ירושלמי: דמאי יב • תוספתא: בבא בתרא י בבלי: איוב טז-יז • רמב"ם: עדות יב</p>
<p>11</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>כי תשא, פרה Shabbos Parah עלות השחר _____ 5:02 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:44 שקיעה _____ 5:58 בבלי: נזיר מז • ירושלמי: דמאי יג • תוספתא: בבא בתרא יא בבלי: איוב יז-יח • רמב"ם: עדות יג</p>

Candle Lighting 5:38 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 7:11 זמן מוצש"ק

וְעַן אֵם מַעֲנֵשׁ אִיז פֶּרִייליך אַ נאַנצן טאַג, אִיז אִים גְּרִינג אַראָפֿצונעמען אַ צײַט אִין טאַג זיך אױסצורעדן זײַן האַרץ צום אײבערשטן.

(שיחות הר"ן סימן ב')